

1.8.2023

KOKEMÄKI

Keskustan osayleiskaava- alueen arkeologinen täydennysinventointi 2023

Tilaaja:
FCG Finnish Consulting Group Oy

Toteuttaja:
Heilu Oy

KOKEMÄKI, Keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen täydennysinventointi

Tiivistelmä

Heilu Oy toteutti Kokemäen keskustan osayleiskaava-alueen arkeologisen täydennysinventoinnin keväällä 2023. Inventoinnin tarkoituksena oli täydentää vuonna 2011 tehtyä arkeologista inventointia historiallisen ajan kohteiden sekä viime vuosina tehtyjen irtolöytöpaikkojen osalta. Myös osa tunnetuista kiinteistä muinaisjäänneksistä tarkastettiin, jos niiden läheisyydestä oli tehty uusia irtolöytöjä vuoden 2011 jälkeen.

FCG Finnish Consulting Group Oy tilasi inventointityön Heilu Oy:ltä. Inventoinnin maastotyöt tehtiin parityönä Kalle Luodon ja Sinikka Kärkkäisen toimesta huhtikuun 2023 loppupuolella. Inventointialue kattoi Kokemäen keskustataajaman ympäristön ja alueita Kokemäenjoen molemmin puolin. Alueen koko oli noin 26 km².

Inventoinnin tuloksena alueelta havaittiin 14 uutta historiallisen ajan asuinpaikkaa, joista viisi määriteltiin kiinteiksi muinaisjäänneksiksi ja seitsemän muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Kahden kylätontin alueet ovat täysin rakennettuja, eikä niitä määriteltä muinaisjäännekohteiksi. Myös inventointialueelta ennalta tunnetut kuusi historiallista asuinpaikkaa tarkastettiin. Inventoinnissa havaittiin yksi uusi historiallinen rajamerkki ja kivisilta.

Alueen uusimmat, pääosin metallinilmaisinelöytöpaikat, tarkastettiin. Kolme löytöpaikkaa määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännekohteksi ja muille löytöpaikoille määriteltiin aluerajauksia. Osa yksittäisistä löytöpaikoista jätettiin irtolöytöpaikoiksi, jos niiden alueelta ei tehty lisähavaintoja tai alue ei muuten vaikuttanut arkeologisesti potentiaaliselta.

Arkistotiedot

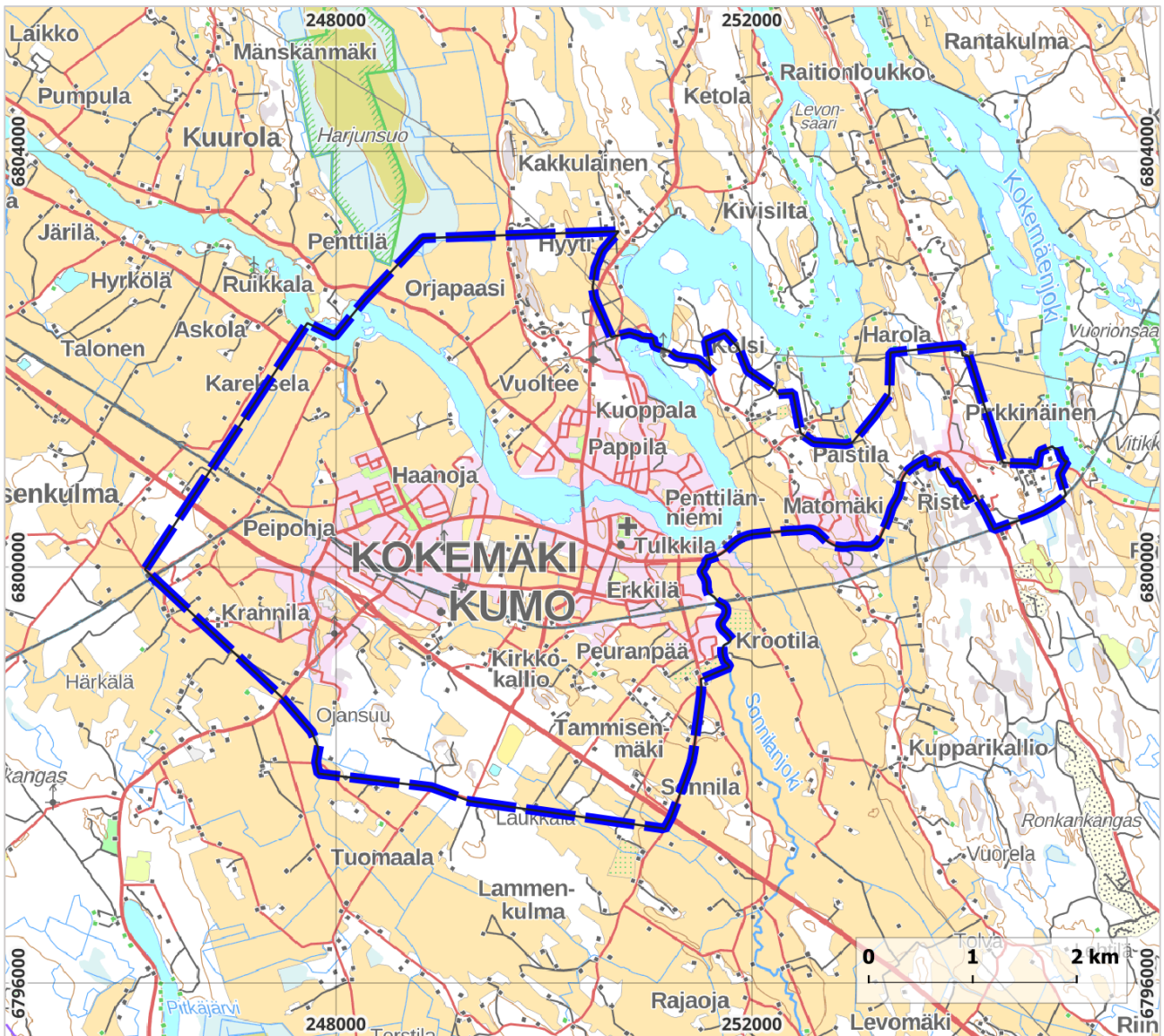
Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy/ Kalle Luoto & Sinikka Kärkkäinen
Kenttätöaika:	20–21.4. ja 28.4.2023
Tutkimusten rahoittaja:	FCG Finnish Consulting Group Oy
Käytetty koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS) 06/2023
Alueen aikaisemmat inventoinnit:	Esko Sarasmo inventointi 1946 Nina Strandberg inventointi 1998 Jouko Pukkila inventointi 2011
Raportin kuvat:	Kalle Luoto (KL) ja Sinikka Kärkkäinen (SK).

Kansikuva: Kalle Luoto tarkastamassa Kööninkänmäen pellon löytöpaikkaa Kokemäenjoen itärannalla. Kuvattu pohjoiseen. SK.

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	5
2. Taustatietoja inventointialueesta	5
2.1. Ympäristö ja asutuksen kehitys	5
2.2. Alue historiallisella ajalla	6
2.3. Aikaisemmat tutkimukset	11
3. Tutkimusmenetelmät	12
3.1. Esityöt	12
3.2. Maasto- ja jälkityöt.....	12
4. Tulokset.....	14
5. Muinaisjäännöskohteet.....	21
Kiinteät muinaisjäännökset.....	23
1. Kareksela	23
2. Koskenkylä Linnaluoto/Kumo	25
3. Leikkimäki (Äimälä)	28
4. Äimälä.....	30
5. Meinikkala	32
6. Haistila 2	34
9. Härkäkivi.....	36
14. Villiönsuvanto	38
20. Kuoppala (eli Mäkikylä).....	40
22. Pusso.....	42
23. Kierikka (Kuoppala)	43
25. Köönikänmäen pelto	46
26. Köönikänmäki	48
27. Leikkimäki.....	50
28. Teljä	53
30. Martoila/ Sonnila.....	55
31. Yli-Forsby.....	57
Muut kulttuuriperintökohteet	59
32. Forsby	59
33. Haistila	61
34. Krannila	64

35. Kokemäen kartano	67
36. Villiö	70
37. Wuoltee	72
38. Pappila	74
39. Tulkkila	76
40. Sonnilanjoen silta	79
41. Paistila	81
42. Vallila/Pispa	83
43. Peipohja	85
Löytöpaikat	87
47. Kokemäen kartanon pelto	87
48. Villiö Härkälä	89
49. Villiö Härkälä 2	90
50. Simula	91
51. Orjapaadenkallio 2	92
52. Kirkkokalinen	93
53. Maatalouskoulun pelto	95
55. Villiö Näpi	96
57. Pusson pelto	97
58. Mäki-Köönikkä	99
59. Kylä-Kupi	100
60. Leikkimäen pelto	101
61. Yli-Parma	102
63. Krootila	103
64. Ranta-Pere	104
65. Mäki-Vekara	105
66. Pyhäncorva	107
Muut havainnot	108
A. Pyhäncorvan uhrilehto	108
B. Pyhäncorva	109
C. Krootila	110
Lähteet	111

Kartta 1. Lähestymiskartta. Inventointialue rajattu sinisellä. MK 1:60 000.

1. Johdanto

FCG Finnish Consulting Group Oy on laatimassa Kokemäen keskustan osayleiskaavaa. Alueen edellinen arkeologinen inventointi on tehty vuonna 2011, jota oli tarvetta päivittää kaavoitustyön tarpeisiin. Heilu Oy toteutti täydennysinventoinnin Satakunnan museon ohjeistuksen mukaisesti. Työn tarkoituksena oli tuottaa tietoa muinaisjäännösten sijoittumisesta ja merkityksestä kaavamuuotosalueella. Maastotöiden tavoitteena oli tarkastaa ja rajata alueen historiallisen ajan kohteet, joita ei ollut käsitelty edellisessä inventoinnissa. Alueelta on viimevuosina ilmoitettu myös hyvin runsaasti metallinilmaisinharrastajien toimesta tehtyjä irtolöytöjä edellisen inventoinnin jälkeen. Täydennysinventointiin kuului uusien löytöalueiden tarkastaminen ja muinaisjäännösstatuksen määrittäminen mahdollisuuksien mukaan.

2. Taustatietoja inventointialueesta

2.1. Ympäristö ja asutuksen kehitys

Keskustan osayleiskaavan alue sijoittuu Kokemäen keskustataajaman ympäristöön Kokemäenjoen molemmin puolin. Joen eteläpuolella kaava-alue ulottuu Pääväylän lounaispuolelle, rajautuen lännessä Rausenkulman itäpuolelle ja idässä Sonnilanjokeen. Kokemäen keskustan itäpuolella kaava-alue sisältää kapean kaistan Paistilan ja Pirkkinäisten suuntaan. Joen pohjoispuolella alue rajautuu Harjunsuon eteläreunaan.

Kivikauden alkaessa Kokemäen alue on ollut vielä meren pinnan alla. Jääkauden loppuvaiheessa, Litorinakauden aikana alueelle on alkanut muodostua saaria ja rantoja, joille asutus levisi. Alueelta tehtyjen kivikautisten löytöjen perusteella pysyvän asutuksen alku voidaan ajoittaa karkeasti vanhemman varhaiskampakeraamiikan (5000–4500 eKr.) aikaan.¹ Kokemäen asutuksen kehittymisen kannalta keskeisin tekijä on ollut Kokemäenjoki, joka on asettunut nykyiseen uomaansa pronssikauden aikana ja rautakaudella vedenpinta on ollut paikoin jopa nykyistä hieman matalammalla. Varmoja pronssikautisia asuinpaikkoja alueelta ei tunneta, mutta pronssikautisten röykkiöiden sekä löytöjen perusteella asutus on jatkunut yhtenäisenä kivikaudelta läpi pronssikauden.²

Rautakauden aikana asutus on keskittynyt vahvasti Kokemäenjoen varteen ja joen varrelta tunnetaan toistakymmentä rautakautista kalmistoa. Asutuksen voidaan olettaa olleen jo osittain pysyvää, maanviljelyyn perustunutta asutusta, jonka ohella on kalastettu ja metsästetty.³ Myös

¹ Salminen 2007: 91, 96

² Salminen 2007: 106, 111

³ Salminen 2007: 129

lähes kaikki viime vuosien aikana tehtyt rauta- ja keskiaikaiset metallinilmaisnlöydöt on tehty Kokemäenjoen rantavyöhykkeeltä, tunnettujen rautakautisten kalmistojen ja historiallisen kyläasutuksen läheisyydestä.

Joen perkaukset ja padot ovat sittemmin vaikuttaneet Kokemäenjoen vedenpinnan korkeuteen. Kolsi voimalaitos ja pato rakennettiin vuonna 1945, joka nosti vedenpintaa Kokemäen keskustan koillispuolella. Muutamia historiallisia kohteita, kuten Kolsinniemen kärjessä sijainnut Herttolan vanha kylätontti ja joitakin myllyjä, on jäänyt pinnan alle.

2.2. Alue historiallisella ajalla

Tarinan mukaan Piispa Henrik kävi Satakunnassa saarnamatkalla ensimmäisen ristiretken aikaan vuonna 1156. Kokemäen kirkkopitäjä ja seurakunta on perustettu viimeistään 1200-luvulla, joidenkin oletusten mukaan ehkä aikaisemminkin. Kokemäen kirkko on mainittu ensimmäisen kerran 1357.⁴ Vanhin tunnettu puukirkko sijaitsi Pyhän Marian kirkkomaalla, jossa sijaitseva sakaristo on alueen vanhimpia säilyneitä rakennuksia. Sakariston hirret on ajoitettu 1500-luvun puoliväliin. Väestön kasvaessa vanha kirkko alkoi käydä ahtaaksi ja uusi kirkko valmistui joen toiselle puolelle 1786. Vanha kirkko haluttiin ensin säilyttää, mutta rakennus oli huonokuntoinen ja lopulta se huutokaupattiin 1845.⁵ Vanhan kirkon läheisyydessä sijaitsee pappila, jonka uskotaan juontavan juurensa 1300-luvulle.

Kokemäenkartanon lääni tunnetaan jo 1300-luvulta, jolloin sen keskuspaikkana toimi Kokemäenjoessa sijainnut kruunun keskuslinna ja varustus. Linnasta aiheutui kuitenkin liiallisia ylläpitorasituksia ja Albrekt Mecklenburgilainen määräsi linnan purettavaksi vuonna 1367.⁶ Linnan sijainnista ei ole varmaa tietoa, mutta sen paikaksi on esitetty mm. Koskenkylän (eli Forsbyn) linnaluotoa.

Kokemäen hallintopitäjä perustettiin vuosien 1407–1412 välillä ja se kuului Ala-Satakunnan kihlakuntaan. Hallintopitäjän alue jaettiin verotusta varten neljään neljänneskuntaan, jotka olivat Harjavalta, Kiviranta, Ylistaro ja Raitio. Neljänneskuntien alueet perustuivat osittain vanhempiin aluejakoihin⁷. Kokemäen osayleiskaava-alueelle sijoittuvat historiallisen ajan kylät kuuluivat Kivirannan ja Ylistaron neljänneksiin. Alueen hallinnollisena keskuksena toimi Kokemäen kartano, joka mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1445, mutta on ollut olemassa todennäköisesti jo aiemmin. Kokemäen kartano toimi Satakunnan hallintokeskuksena 1550-luvulle saakka.

Kokemäen alueen isojako tehtiin jakokunnittain 1760-luvulta alkaen. Jakokunnat perustuivat osittain vanhempiin neljänneskuntiin, mutta muotoutuivat osittain uudestaan tuolloisten omistusyhteisöjen mukaan.⁸ Selvitysalueelle sijoittuu useita historiallisen ajan kyliä, jotka ovat

⁴ Salminen 2007: 130, 161

⁵ Salminen 2007: 276, 281

⁶ Salminen 2007: 189

⁷ Salminen 2007: 159, 202-206

⁸ Salminen 2007: 293

kehittyneet rautakautisen asutuksen paikoille tai läheisyyteen viimeistään varhaiskeskiajalla. Monen kylän nimi on mainittu historiallisissa lähteissä jo 1300-luvulla.

Kokemäenjoen pohjoisrannalla on sijainnut Forsbyn, Villiön, Haistilan ja Kuoppalan kylät sekä Vuolteen rälssitila. Myös vanha kirkko ja pappila sijaitsevat joen pohjoispuolella. Joen eteläpuolelle sijoittuu Karekselan, Äimälän, Peipohjan, Krannilan, Tulkkilan, Pyhäkorvan, Krootilan, Ylistaron, Sonnilan, Paistilan kylien maita sekä Kokemäen kartanon tilukset. Lisäksi alueelle sijoittuu uusi kirkko sekä Pyhän Henrikin kappeli.

Alueen keskiaikaiset ja historialliset rajat ovat muovautuneet jopa rautakaudelta periytyvien omistussuhteiden pohjalle. Vanhimpina rajapaikkoina on pidetty esim. Käräjämäkeä ja Pyhäankorvankoskea ja myös Kokemäenjoki on toiminut luontaisena rajana.⁹ 1700-luvun isojakokarttoihin ei ole merkitty selkeästi yksittäisten kylien välisiä rajoja, vaan jakokuntien rajat. Isojakokartoilla näkyvät historialliset tielinjat noudattelevat pääosin nykyisinkin käytössä olevia tielinjauksia. Ainoastaan Paistilasta Ylistaroon johtanut tielinja on muuttunut. Kokemäenjokea on käytetty myös kulkuväylänä ja ylityspaikkoja on ollut mm. Haistilan ja Meinikkalan tilojen välillä sekä Kuoppalan ja Ylistaron välillä (Salminen 2007:304–5).

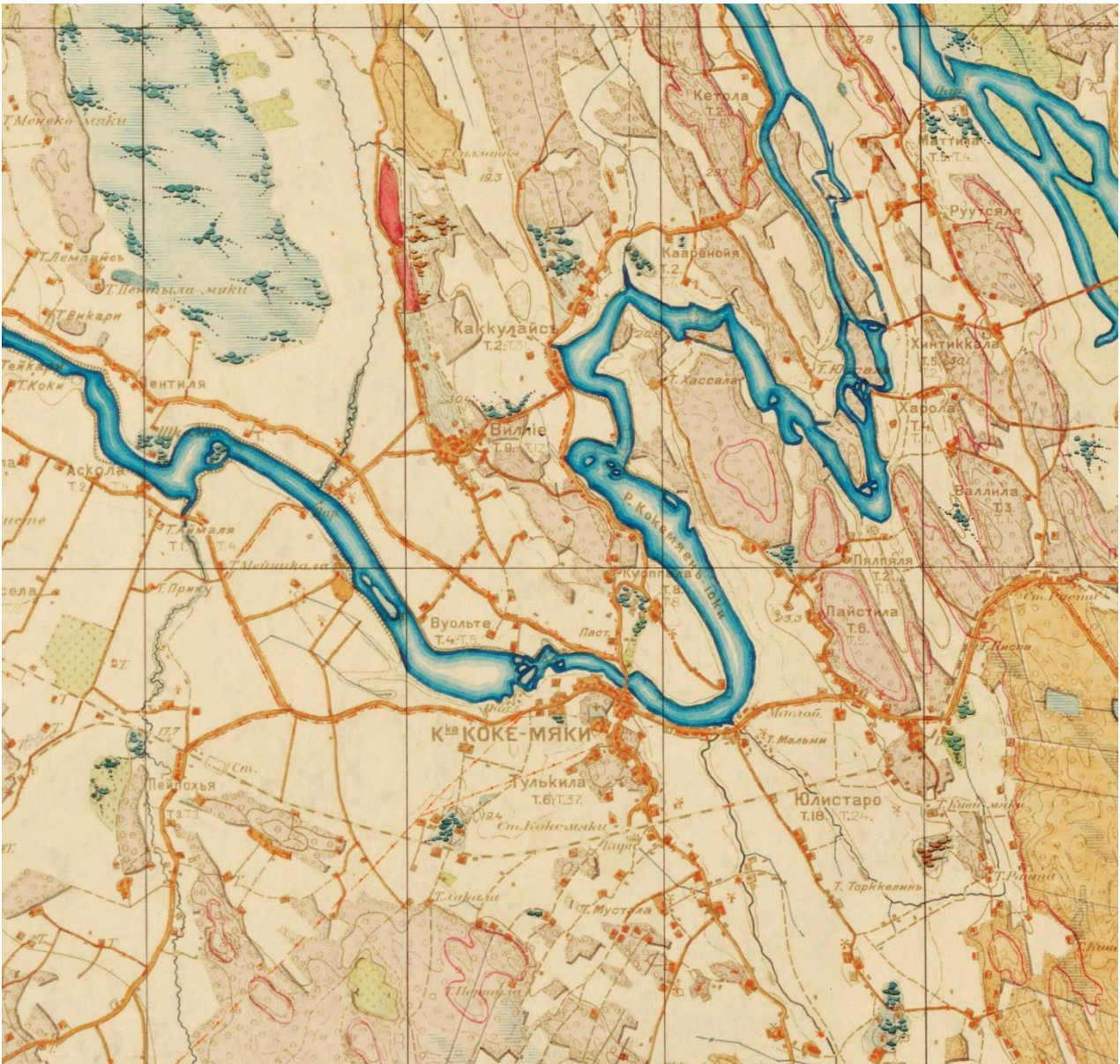
Kokemäen kotitalouksilla on ollut käytössä omia pieniä puromyllyjä tai käsikiviä, ja jakokunnilla on ollut myös yhteismyllyjä. Myös kruunulla, kirkolla ja Kokemäen kartanolla oli omia myllyjä. 1800-luvulla tuulimyllyjä oli lähes joka kylässä, kuten vuoden 1907 senaatinkartalta voi huomata. Myllyjä on ollut myös Kokemäenjoessa Pyhäankorvan kohdalla ja Kolsin voimalaitoksen alueella sekä Linnaluodon viereisellä Katavaluodolla. Nämä ovat kuitenkin tuhoutuneet tai jääneet patoaltaan alle.¹⁰ Historiallisilta kartoilta voi nähdä muutamia yksittäisiä myllynpaikkoja pienemmissä joissa, kuten esimerkiksi Peipohjan eteläpuolella Koomanojassa. Mylly on merkitty Kokemäen kartanon maakirjakarttaan 1690.

⁹ Salminen 2007: 338, 346

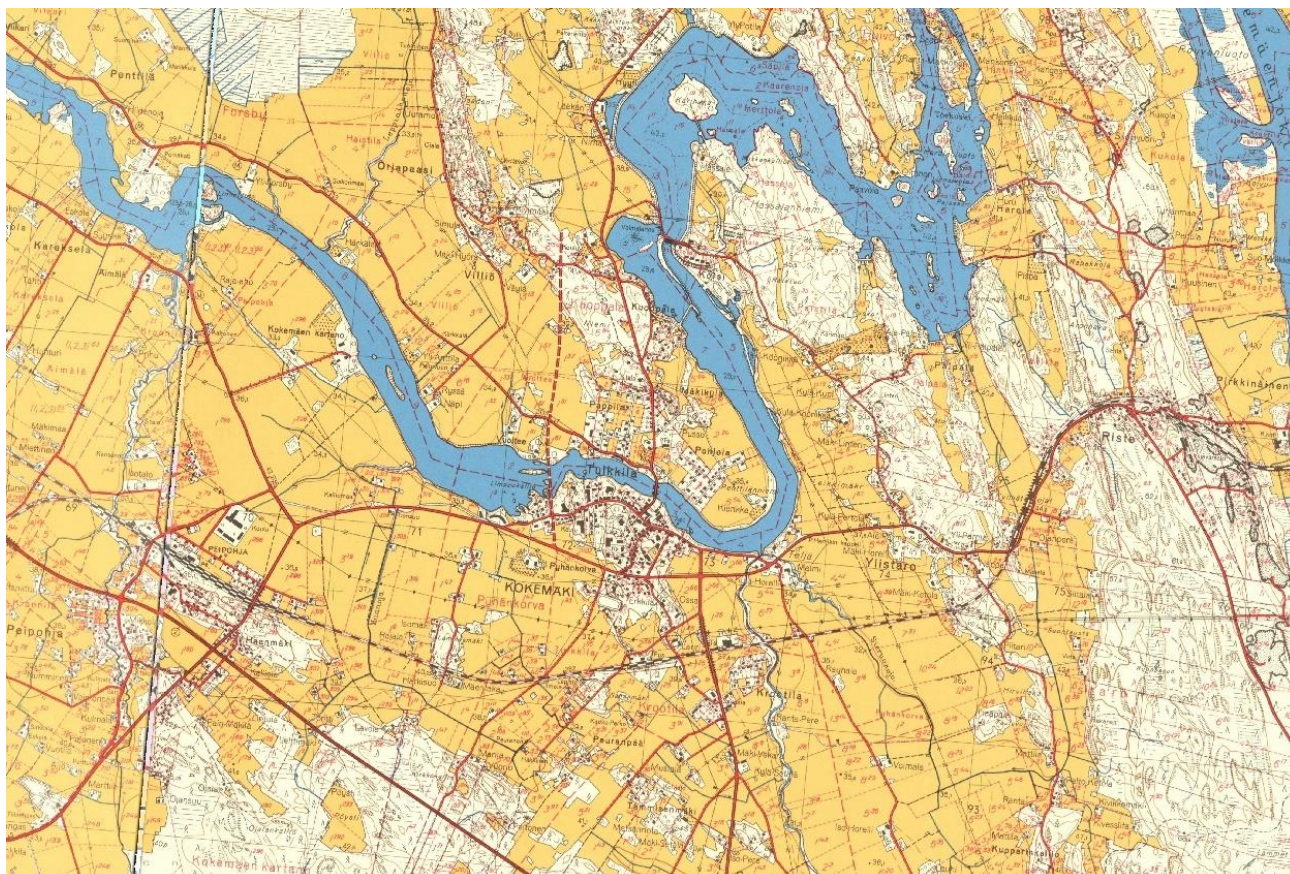
¹⁰ Salminen 2007: 504-505

Kartta 3. Kokemäen keskustan alue Kalmbergin kartastossa v. 1855.

Kartta 4. Kokemäen alue vuoden 1907 senaatinkartalla.

Kartta 5. Kokemäki vuoden 1962 peruskartalla.

2.3. Aikaisemmat tutkimukset

Kokemäen alue tunnetaan löytörikkaista kiinteistä muinaisjäänöksistään, joista on julkaistu tietoa ensimmäisen kerran J. A. Lindströmin pitäjänkuvauksessa 1862. Kokemäen ensimmäinen listaus muinaisjäänöksistä tehtiin kansakoulunopettaja K. Killisen toimesta, joka julkaistiin Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakirjassa 1877. Samassa julkaisussa J.R. Aspelin, sittemmin valtionarkeologi, käsitteli Kokemäeltä tehtyjä rautakautisia löytöjä. Arkeologisia kaivauksia tehtiin 1800-luvun lopulla mm. Leikkimäen kalmistossa ja Paistilan Köönikänmäellä. Arkeologisen toimiston kuraattori Petter Theodor Schvindt laati luettelon Kokemäen kiinteistä muinaisjäänöksistä vuonna 1901.

Ensimmäisen virallisen arkeologisen inventoinnin Kokemäen pitäjässä teki Esko Sarasmo vuonna 1946. Seuraava kattava perusinventointi tehtiin syyskuussa 1998 Museoviraston tutkija Nina Strandbergin toimesta. Hän keskittyi pääosin tunnettujen kohteiden tarkastamiseen ja joidenkin uusien ilmoitusten tarkastamiseen. Seuraavan yleisinventoinnin toetutti Jouko Pukkila vuonna 2011. Hän tarkasti suurimman osan tunnetuista kiinteistä muinaisjäänöksistä sekä myös uusia kohteita, kuten muutamia kylätontteja.

2000-luvun aikana on tehty yksittäisten kohteiden tarkastuksia Satakunnan museon Teemu Väisäsen (2019), Leena Koiviston (2020) ja Museoviraston Teija Tiitisen (2021) toimesta. Lisäksi

on tehty myös yksittäisten kohteiden, kuten Villiönsuvannon ja Teljän alueen koetutkimuksia, kaivauksia sekä tarkastuksia eri projektien ja hankkeiden yhteydessä.

3. Tutkimusmenetelmät

3.1. Esityöt

Ennen maastotöiden alkua työn tarkemmasta toteutuksesta ja töiden kohdentamisesta neuvoteltiin Satakunnan museon arkeologin kanssa. Museolta saatiin tiedoksi myös viime vuosien irtolöytöjen tarkemmat sijaintitiedot. Esitöiden aikana käytiin läpi myös alueen tunnetut muinaisjäännöskohteet sekä irtolöytöpaikat, sekä listattiin kohteet, jotka mahdollisesti vaativat lisäselvitystä tai tarkastusta. Alueen ja kohteiden aikaisemmat arkeologiset tutkimusraportit käytiin läpi. Tietoja haettiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (Kyppi).

Esitöiden aikana alueen historialliset kartat haettiin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen arkistoista. Vanhin aluetta kuvaava kartta on 1600-luvun alkupuolen maakirjakartta Kokemäen kartanon alueesta. Kattavasti koko Kokemäen alue on kuvattu 1700-luvun lopun isojakokartoilla, joista saa hyvän käsityksen historiallisen kyläasutuksen sijainnista Kokemäenjoen varrella. Myös 1800-luvun pitäjänkarttoja, Kalmbergin kartastoa sekä 1900-luvun alun senaatinkarttaa tarkasteltiin ja verrattiin asutuksen kehitystä 1700-luvun isojakokarttoihin. 1900-luvun vanhat peruskartat sekä vanhat ilmakuvat silmäiltiin läpi. Kaikki vanhat kartat asemoitiin uuden maastokartan päälle QGIS-ohjelmalla, jonka avulla historiallisten kylien sijainnit saatiin nykykartalle suhteellisen tarkasti. Vanhoista kartoista tarkasteltiin kylien lisäksi myös muita arkeologisesti mielenkiintoisia kohteita, kuten myllyjen ja torppien paikkoja sekä kylien rajapyykkejä.

Kokemäen alueen historiaa ja historiallisten kylien taustatietoja selvitettiin ja Seppo Suvannon Ylä-Satakunnan henkilötiedostosta sekä Tapio Salmisen (2007) kirjoittamasta paikallishistoriikista *Joki ja sen väki*.

3.2. Maasto- ja jälkityöt

Inventoinnin maastotyöt tehtiin huhtikuun 2023 loppupuolella, jolloin tarkastusolosuhteet olivat mitä otollisimmat. Maastossa tarkastettiin alueen historiallisen ajan asuinpaikat. Aluerajauksen ulkopuolella sijaitseva kylätontti, joiden läheisyydessä käytiin, mutta niiden alueita ei tarkastettu maastossa tarkemmin. Myös muut historiallisista kartoista tehdyt havainnot, kuten torppien- ja myllyjen paikat tarkastettiin, mutta niiden alueilla ei havaittu säilyneitä rakenteita. Myös selkeimmät ja isojakokartoilla nimetyt rajapyykit tarkastettiin. Selkeitä rajojen taitepisteitä ei kaava-alueelle kuitenkaan osunut kuin muutama.

Maastotöissä keskityttiin kylätonttien ohella viime vuosien irtolöytöpaikkojen tarkastamiseen ja avoinna olevia peltoalueita pintapöimittiin. Pelloista suurin osa olikin pintapöimintakelpoisia ja havainnointiolosuhteet olivat suhteellisen hyvät. Inventoinnin yhteydessä tehtiin tarvittaessa pieniä lapionpistoja ja maaperäkairauksia. Erityishuomiota kiinnitettiin kiinteiden muinaisjäännösten läheisyydestä tehtyihin irtolöytöpaikkoihin, sekä maastoltaan ja topografialtaan kivi- ja rautakautiseen asutukseen sopiviin alueisiin. Irtolöytöpaikkojen läheisyydessä sijaitsevat tunnetut muinaisjäännöskohteet tarkastettiin pintapuolisesti. Muita tunnettuja muinaisjäännöskohteita ei tarkastettu tässä inventoinnissa, koska ne on pääosin käyty läpi vuoden 2011 inventoinnissa. Osa kohteista on tarkastettu myös VARK-tarkastusten yhteydessä 2019–2020. Vanhimpia (1800-1900-lukujen) irtolöytöpaikkoja ei tässä inventoinnissa käyty läpi.

Maastossa kuljetut reitit ja tehdyt havainnot tallennettiin käsiGPS-paikanninta (Garmin Montana 680, tarkkuus +/- 5–10 m) käyttäen. Raportointivaiheessa analysoitiin maastossa tehdyt havainnot. Uusille kohteille määriteltiin keskeinen sijainti sekä aluerajaus perustuen vanhoihin karttoihin ja maastohavaintoihin. Inventoinnista laadittiin raportti kesä-heinäkuun 2023 aikana ja siihen liittyvät kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa. Maastossa tehdyt löydöt putsattiin ja luettelointiin inventoinnin jälkeen ja niille haettiin KM-numero Museovirastolta. Inventointiin liittyvät digitaalivalokuvat ja raportin alkuperäiskappale tallennettiin Heilu Oy:n arkistoon Tampereella. Työssä noudatettiin Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita.

Kuva 1. Näkymä Linnanluodon kaakkoisosasta. Oikealla Sinikka Kärkkäinen. KL.

4. Tulokset

Ennen inventointia muinaisjäännösrekisterissä oli kuusi historiallista kylätonttia, joista viisi oli kiinteitä muinaisjäännöksiä (Villiö, Haistila, Paistila, Teljä ja Kuoppala) ja yksi muu kulttuuriperintökohde (Vallila/Pispa). Tunnettujen kylätonttien alueet tarkastettiin pintapuolisesti ja niiden tiedot päivitettiin. Kohteille tehtiin aluerajaukset, jos niillä ei ollut sitä tai korjattiin olemassa olevaa rajausta. Kolmen tunnetun kylätontin (Villiö, Haistila ja Paistila) muinaisjäännösstatusta ehdotetaan muutettavaksi luokkaan ”muu kulttuuriperintökohde”, koska niiden alueet ovat rakennettuja ja yhä asuttuja. Teljän (eli Ylistaron kylän) ja Kuoppalan kyläalueita on tutkittu 2000-luvun aikana ja kohteiden tiedot olivat ajan tasalla.

Inventoinnissa havaittiin neljatoista aikaisemmin tuntematonta historiallisen ajan asuinpaikkaa (kylätonttia, yksinäistalon tai rälssisäterin paikkaa), joista kaksi on kaava-alueen rajauksen ulkoreunalla. Kolme kylätonttia (Äimälä, Meinikkala ja Kareksela) ovat täysin autioituneet ja ne määriteltiin kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Yksi kylätonteista (Martoila/Sonnila) on puoliksi autioitunut ja puoliksi asuttu. Autio alue rajattiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja asuttu puoli muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Yhden kylätontin (Kierikka) alue oli rajattu rautakautiseksi löytöpaikaksi jo ennen inventointia. Inventointihavaintojen perusteella alue määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Kuusi inventoinnissa havaituista kylätonteista (Pappila, Wuoltee, Forsby, Tulkkila, Peipohja ja Kokemäen kartano) ovat yhä asuttuja ja niiden alueet määriteltiin muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Myös Krannilan kylä määriteltiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi, sillä sen tarkka sijaintitieto vaatii lisätutkimuksia. Kahden kylätontin (Pyhänkorva ja Krootila) alueet ovat täysin rakennettuja, eikä niiden alueilla ole säilynyt mitään viitteitä kylätontista, eikä niitä sen vuoksi määritelty muinaisjäännöskohteiksi.

Inventointialueelta, Orjapaaden eteläpuolelta, paikannettiin yksi rajakivi, joka määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Sonnilanjoen ylittävä kivisilta määriteltiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

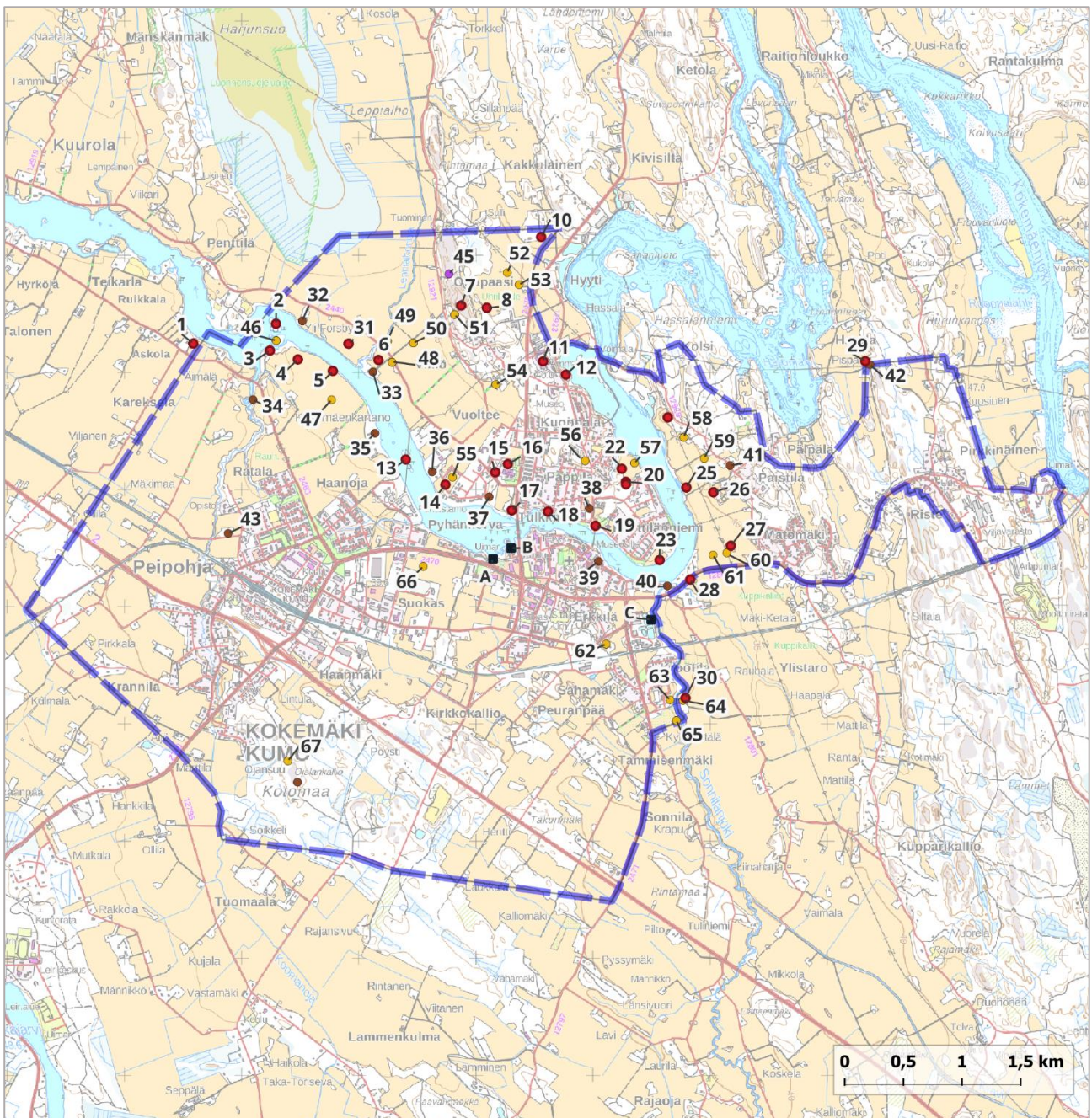
Inventointialueen uusimmat löytöpaikat tarkastettiin maastossa. Muinaisjäännösrekisterissä oli noin parikymmentä löytöpaikkaa, joiden lisäksi Satakunnan museolla oli useita viime vuosina kertyneitä Ilppari-ilmoituksia löydöistä. Kolme löytöpaikkaa (Kierikka, Pusso ja Köönikänmäen peltö) määriteltiin inventointihavaintojen perusteella kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Kierikan alueelta on tehty lukuisia rautakautisia löytöjä, mutta alueella on sijainnut myös Kuoppalan kylä, joka on autioitunut. Pussosta on tehty aikaisemmin kivikautisia löytöjä ja inventoinnin yhteydessä pellolta havaittiin kvartsi-iskoksia. Pellon itälaidalta on tehty rautakautisia löytöjä, mutta itäreunalta ei pintapöiminnassa havaittu mitään rautakautteen viittaavaa. Köönikänmäen pellolta on niin ikään tehty rautakautisia löytöjä ja inventoinnissa havaittiin pieniä viitteitä mahdollisen asuinpaikan sijainnista joenrantatörmällä.

Useamman historiallisen kylätontin läheisyydestä on tehty lukuisia rautakautisia löytöjä, joten asutuksen voi olettaa jatkuneen tauotta rautakaudelta historialliselle ajalle. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Kokemäen kartanon pohjoispuolella sijainnut Äimälän kylä ja sitä vastapäätä sijainnut Haistila. Joen varsien peltoalueilta on tehty niin runsaasti rautakautisia ja keskiaikaisia löytöjä, että asunpaikkojen todennäköisyys peltojen alueilla on suuri. Asuinpaikkoja on kuitenkin hyvin haastavaa tavoittaa yleisinventointiin määritellyn ajan puitteissa ja monien peltoalueille tehtyjen löytöpaikkojen rajaukset on tehty Ilppari-löytöjen perusteella. Pelloilla sijaitsevien mahdollisten rautakautisten ja keskiaikaisten asuinpaikkojen tavoittaminen vaatisi peltoalueiden laajamittaisempia tutkimuksia, kuten Villiönsuvannossa tehtiin vuosina 2019–2020.

1.8.2023

Sinikka Kärkkäinen ja Kalle Luoto
Heilu Oy

Kaava-alueen kaikki muinaisjäännöskohteet:

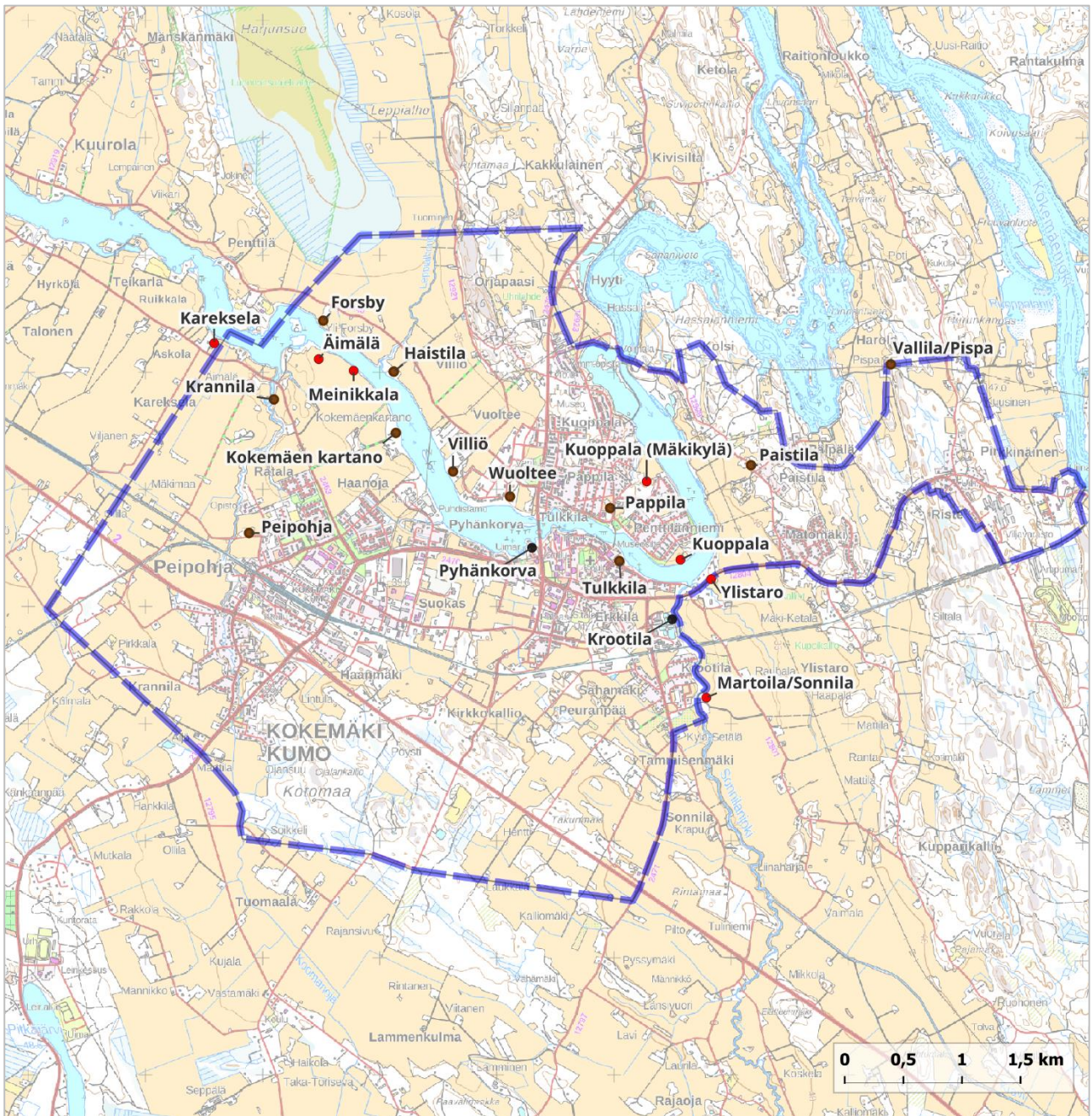
Kartta 6. Kaava-alueen muinaisjäännöskohteet. Punaisella kiinteät muinaisjäännökset (1–31), ruskealla muut kulttuuriperintökohteet (32–43) ja violetilla mahdollinen muinaisjäännös (44). Irtolöytöpaikat keltaisella (45–67) ja muut havainnot mustalla (A–C). MK 1:50 000.

Kaava-alueen muinaisjäännöskohteet: (maastossa tarkastetut kohteet sinisellä)

Nro	Nimi	Mjunnus	Ajoitus	Tyyppi	Muinaisjäännösstatus
1	Kareksela	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
2	Koskenkylä Linnaluoto	271010037	Keskiaikainen	Puolustusvarustukset, linnat	Kiinteä muinaisjäännös
3	Leikkimäki (Äimälä)	271010038	Rautakautinen	Hautapaikat, polttokenttäkalmistot	Kiinteä muinaisjäännös
4	Äimälä	Uusi kohde	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
5	Meinikkala	Uusi kohde	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
6	Haistila 2	1000044165	Rautakautinen	Löytöpaikat, irtolöytöpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
7	Orjapaadenkallio	271010036	Pronssikautinen, rautakautinen	Hautapaikat, hautaröykkiöt	Kiinteä muinaisjäännös
8	Lehtimäki	271010035	Ajoittamaton	Kultti- ja tarinapaikat, lähteet	Kiinteä muinaisjäännös
9	Härkäkivi	Uusi kohde	Historiallinen	Kivirakenteet, rajamerkit	Kiinteä muinaisjäännös
10	Hyyti 1	271010033	Ajoittamaton	Kivirakenteet, röykkiöt	Kiinteä muinaisjäännös
11	Maamieskoulu 1	271010027	Rautakautinen	Hautapaikat, ruumiskalmistot	Kiinteä muinaisjäännös
12	Maamieskoulu 2	271010030	Rautakautinen	Kivirakenteet, röykkiöt	Kiinteä muinaisjäännös
13	Koskenkylä Isoluoto/ Aborg	271010039	Keskiaikainen	Puolustusvarustukset, linnat	Kiinteä muinaisjäännös
14	Villiönsuvanto	1000036786	Rautakautinen	Asuinpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
15	Riihimäki	271010025	Rautakautinen	Hautapaikat, hautaröykkiöt	Kiinteä muinaisjäännös
16	Vuoltee	1000019037	Ajoittamaton	Maarakenteet	Kiinteä muinaisjäännös
17	YliVuoltee	271010024	Rautakautinen	Hautapaikat, polttokenttäkalmistot	Kiinteä muinaisjäännös
18	Käräjämäki	271010023	Moniperiodinen	Asuinpaikat, hautapaikat, kultti- ja tarinapaikat	Kiinteä muinaisjäännös
19	Pyhän Marian kirkon paikka	1000007050	Keskiaikainen, historiallinen	Kirkkorakenteet, kirkonpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
20	Kuoppala	1000019038	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
21	Myllymäki (Pusso)	271010026	Rautakautinen	Hautapaikat, hautaröykkiöt	Kiinteä muinaisjäännös
22	Pusso	1000010256	Kivikautinen	Löytöpaikat, asuinpaikat	Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
23	Kierikka	1000045773	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
24	Perävainionmäki	271010015	Kivikautinen, pronssikautinen, rautakautinen	Hautapaikat, hautaröykkiöt, asuinpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
25	Köönikänmäen pelto	1000023281	Rautakautinen	Asuinpaikat, löytöpaikat	Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
26	Köönikänmäki	271010013	Rautakautinen	Kultti- ja tarinapaikat, kuppikivet Hautapaikat, hautaröykkiöt	Kiinteä muinaisjäännös
27	Leikkimäki	271010014	Rautakautinen	Hautapaikat, polttokenttäkalmistot, hautaröykkiöt, Kultti- ja tarinapaikat, kuppikivet	Kiinteä muinaisjäännös
28	Teljä	271010019	Rautakautinen, keskiaikainen, historiallinen	Kirkkorakenteet, kirkonpaikat, työ- ja valmistuspaikat, markkinapaikat, kultti- ja tarinapaikat, muistopaikat, asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
29	Pispa	271010016	Kivikautinen	Asuinpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
30	Martoila I. Sonnla	Uusi kohde	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat. löytöpaikat	Kiinteä muinaisjäännös/ Muu kulttuuriperintökohde

31	Yli-Forsby	1000041727	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
32	Forsby	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
33	Haistila	1000019040	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
34	Krannila	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
35	Kokemäen kartano	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kartanot	Muu kulttuuriperintökohde
36	Villiö	1000019039	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
37	Vuolle	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
38	Pappila	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, pappilat	Muu kulttuuriperintökohde
39	Tulkila	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
40	Sonnilanjoen silta	Uusi kohde	Historiallinen	Kulkuväylät, sillat	Muu kulttuuriperintökohde
41	Paistila	1000019041	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
42	Vallila/ Pispä	1000032454	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
43	Peipohja	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
44	Ojalankallio	1000019043	Ajoittamaton	Raaka-aineen hankintapaikat, louhokset	Muu kulttuuriperintökohde
45	Haistila Orjapaasi	271500003	Historiallinen	Kultti- ja tarinapaikat, tarinapaikat	Mahdollinen muinaisjäännös
46	Katavaluoto	1000010319	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
47	Kokemäen kartanon pelto	1000046063	Rautakautinen, keskiaikainen, historiallinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
48	Villiö Härkälä 2	1000046117	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
49	Villiö Härkälä	1000045165	Rautakautinen, historiallinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
50	Simula	1000046118	Rautakautinen, historiallinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
51	Orjanpaadenkallio 2	1000022900	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
52	Kirkkokalinen	1000044691	Rautakautinen, historiallinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
53	Maatalouskoulun pelto	1000038126	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
54	Väylä	1000010264	Kivikautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
55	Villiö Näpi	1000010321	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
56	Rantala	1000010308	Pronssikautinen	Löytöpaikat, kätöt	Löytöpaikka
57	Pusson pelto	1000023280	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
58	Mäki-Köönikkä	1000024260	Kivikautinen, rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
59	Kylä-Kupi	1000027316	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
60	Leikkimäen pelto	1000023282	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
61	Yli-Parma	1000010314	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
62	Lauri	1000010261	Kivikautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
63	Krootila	1000019044	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
64	Ranta-Pere	1000032964	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
65	Mäki-Vekara	1000032964	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
66	Pyhänkorva	1000043866	Rautakautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka
67	Ojala	1000010307	Pronssikautinen	Irtolöytöpaikat	Löytöpaikka

Kaava-alueen historiallisen ajan asuinpaikat:

Kartta 7. Kaava-alueen historiallisen ajan asuinpaikat. Punaisella kiinteät muinaisjäännökset, ruskealla muut kulttuuriperintökohteet. Mustalla tuhoutuneet asuinpaikat. MK 1:50 000.

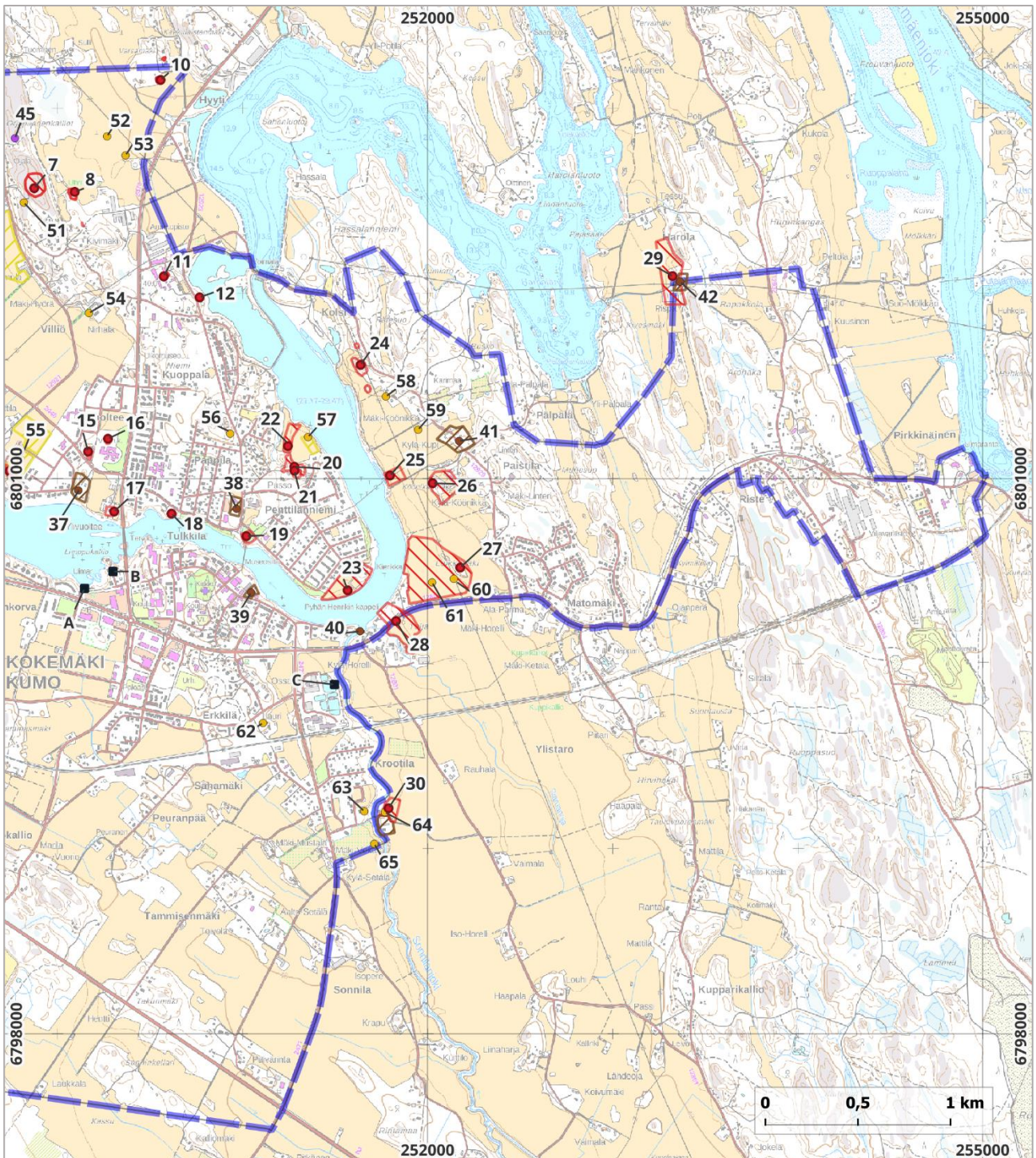
Kaava-alueen historiallisen ajan asuinpaikat:

Nro	Nimi	Mjtunnus	Ajoitus	Tyyppi	Muinaisjäännösstatus
1	Kareksela	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
4	Äimälä	Uusi kohde	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
5	Meinikkala	Uusi kohde	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
20	Kuoppala (Mäkikylä)	1000019038	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös
23	Kierikka (Kuoppala)	1000045773	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
28	Teljä	271010019	Rautakautinen, keskiaikainen	Kirkkorakenteet, kirkonpaikat, työ- ja valmistuspaikat, markkinapaikat, kultti- ja tarinapaikat, muistopaikat	Kiinteä muinaisjäännös
30	Martoila I. Sonnila	Uusi kohde	Rautakautinen, historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat, löytöpaikat	Kiinteä muinaisjäännös/ Muu kulttuuriperintökohde
32	Forsby	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
33	Haistila	1000019040	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
34	Krannila	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
35	Kokemäen kartano	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kartanot	Muu kulttuuriperintökohde
36	Villiö	1000019039	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
37	Wuoltee	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
38	Pappila	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, pappilat	Muu kulttuuriperintökohde
39	Tulkkila	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
41	Paistila	1000019041	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
42	Vallila/ Pispä	1000032454	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
43	Peipohja	Uusi kohde	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Muu kulttuuriperintökohde
B	Pyhänskorva	.	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Tuhoutunut
C	Krootila	-	Historiallinen	Asuinpaikat, kyläpaikat	Tuhoutunut

5. Muinaisjäännöskohteet

Kartta 8. Kaava-alueen länsipuolen kohteet. MK 1:30 000.

Kartta 9. Kaava-alueen itäpuolen kohteet. MK 1:30 000.

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Kareksela

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6802245 E 247587 z 35 m
Koordinaattiselite:	Kylätontin arvioitu keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Karekselan kylä on sijainnut Kokemäenjoen etelärannalla, Koskenkylän Linnaluodon länsipuolella. Kylä on mainittu ensimmäisen kerran maakirjassa vuonna 1540, jolloin siellä oli kaksi taloa. Kylä on ollut olemassa todennäköisesti jo paljon aiemmin, koska kylän miesten nimiä mainittu historiallisissa lähteissä jo 1400-luvun alussa (Suvanto s. 1428 ja Salminen s. 302). Vanhin kartta kylästä on Äimälän isojakokartta vuodelta 1770 (A41:63/1–2 Äimälä). Kylätontti jäi hieman inventointialueen ulkopuolelle, joten sitä ei tarkastettu maastossa sen tarkemmin. Kylätontin sijainti asemoitiin vanhojen karttojen ja tonttirajojen mukaan. Nykyisin alueella sijaitsee yksi autioitunut pieni rakennus ja heinittynyttä tonttimaata viljellyn peltoalueen länsilaidalla. Kylätontin länsipuolella on rakennettua pihapiiriä.

Kuva 2. Karekselan kylä Äimälän isojakokartalla v. 1770 (A41:63/1–2 Äimälä).

Kuva 3. Karekselan kylätontin alueella on autoitunut ulkorakennus ja peltoa. Kuvattu koilliseen. SK.

Kartta 10. Karekselan kylän (1) sijainti Kokemäen joen etelärannalla. MK 1:6000.

2. Koskenkylä Linnaluoto/Kumo

Muinaisjäännöstunnus:	271010037
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Puolustusvarustukset, linnat
Ajoitus:	Keskiaikainen
Koordinaatit:	N 6802414 E 248293 z 29–35 m
Koordinaattiselite:	Saaren keskikoordinaatit
Aiemmat tutkimukset:	K. Killinen inventointi 1877 Esko Sarasmo inventointi 1946 Anna-Liisa Hirviluoto tarkastus 1963 Nina Strandberg inventointi 1998 Jouko Pukkila inventointi 2011 Leena Koivisto tarkastus 2020
Aiemmat löydöt:	KM 2499:1–17 (diar. 1886)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Kokemäenkartanosta 1 km luoteeseen, Kokemäenjoessa Forsbyn (aikaisemmin piispankartano) kohdalla on noin 120 x 100 m kokoinen, noin 7 metrin korkuinen Linnaluoto-niminen kallio- ja moreenipohjainen saari, jolla sijaitsee vähäisiä puolustusvarustusten jäännöksiä. Saarella on tehty kaivauksia 1800-luvulla ja löydöt ovat myöhäisrautakaudelta ja varhaiskeskiajalta. Kohde saattaa olla v. 1367 Albrekt Mecklenburgilaisen purettavaksi määräämä satakuntalainen linna – Kumo. Puretun tilalle rakennettu uusi linna jo vuonna 1395. Kyseessä voivat olla myös myöhemmät, kuninkaankartanoon liittyvät varustukset.

Saarella on sanottu olevan puu- ja tiilirakennusten jäänteitä, valli ja vallihauta. Vuoden 1998 inventoinnissa todettiin vallihauta, joka sijaitsee saaren kaakkoisnurkassa. Hauta on pohjalta noin 1,5 m:n levyinen. Kalliota on louhittu haudan länsireunalla. Hauta yhtyy Kokemäenjokeen ja sen pohja on lähes joen tasalla (syksyllä 1998). Saaren rannat ovat jyrkät paitsi luoteiskärki, joka on loiva niemeke. Vuoden 2011 inventoinnin mukaan saarella on laidunnettu lampaita 1970-luvulle asti, sen jälkeen se on ollut rauhassa ja majavien asuttama, minkä seurauksena maasto on nykyisin sikin sokin makaavien haavanrunkojen takia erittäin vaikeakulkuista ja pääasiassa hyvin metsittynyttä ja vesakoitunutta.

Tarkastushavainnot 2023:

Koskenkylän Linnaluoto tarkastettiin 21.4. Maasto on hyvin pusikoitunutta, mutta havaintomahdollisuudet olivat kenties parhaat mahdolliset, koska puissa ei ollut vielä lehtiä. Saaren koillis- ja keskiosassa on tasainen, melkein niittymäinen alue. Sen pohjoispuolella on itä-länsi-suuntainen multavalli, jonka keskellä on aukko. Vallin pohjoispuolella on vallihautamainen kaivanto, jonka pohjalla oli hieman vettä. Luodon itäreuna on hyvin jyrkkä ja kaakkoisreunalla on havaittavissa kallioon louhittu vallihautamainen oja, jossa oli myös vähän vettä. Saaren kaakkoiskulman tasaiselle nurmialueelle on tehty nuotiopaikka ja maastoon on heitelty roskia.

Kuva 4. Saaren pohjoisreunalla sijaitsevat multavallit, joiden keskellä on aukko. Kuvattu luoteeseen. SK.

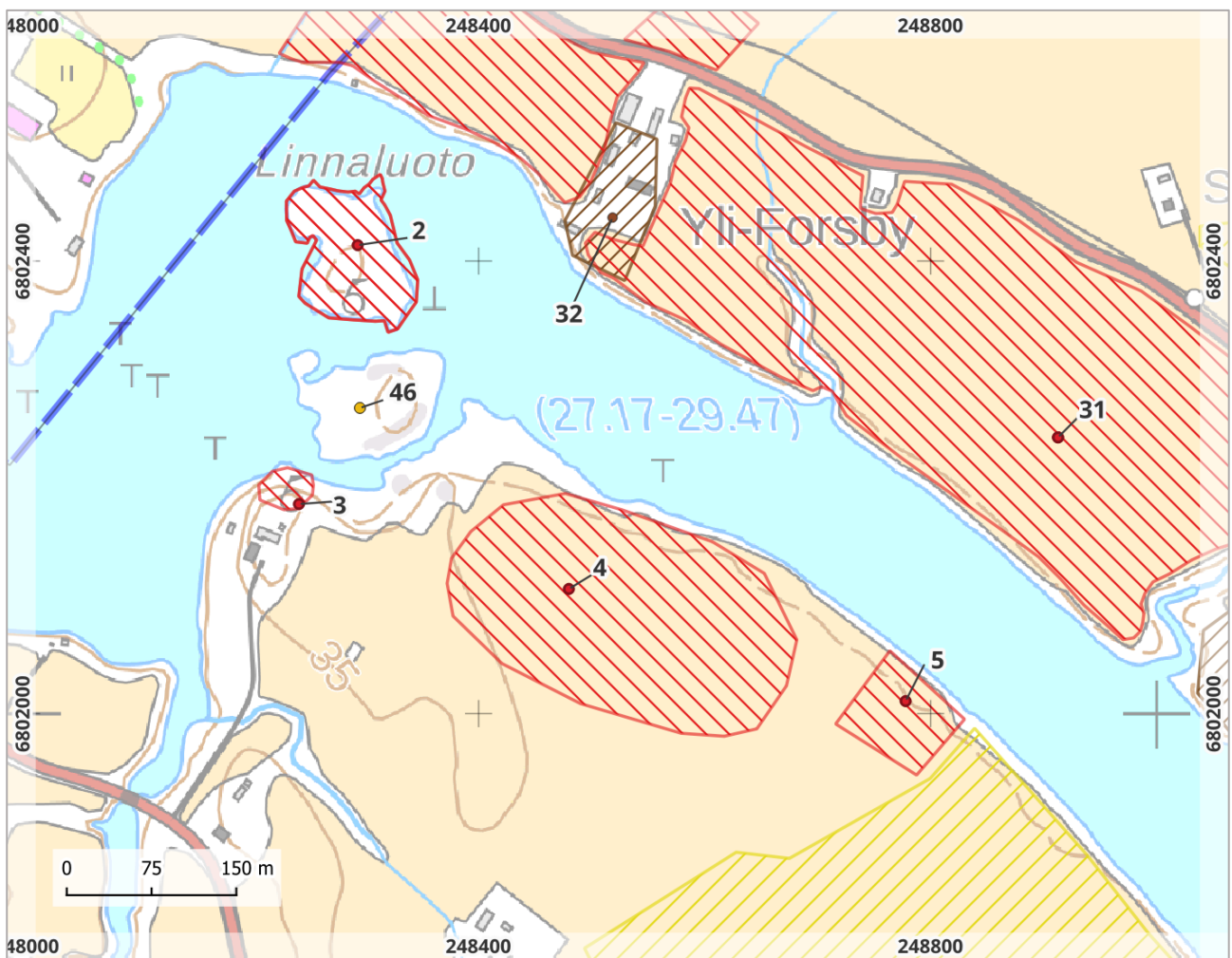
Kuva 5. Vallin pohjoispuolella on vallihautamainen kaivanto, jossa oli hieman vettä. Kuvattu luoteeseen. SK.

Kuva 6. Saaren tasaista keskiosaa. Kuvattu koilliseen. SK.

Kuva 7. Saaren kaakkoisosassa on kallioon louhittu vallihautamainen oja. Kuvattu etelälounaaseen. SK.

Kartta 11. Kohteiden 2–5, 31, 33, 46 sijainnit. MK 1:6000.

3. Leikkimäki (Äimälä)

Muinaisjäännöstunnus:	271010038
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Hautapaikat, polttokenttäkalmistot
Ajoitus:	Rautakautinen
Koordinaatit:	N 6802185 E 248241 z 30–33 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat tutkimukset:	K. Killinen inventointi 1877 Esko Sarasmo inventointi 1946 Anna-Liisa Hirviluoto tarkastus 1963 Nina Strandberg inventointi 1998 Jouko Pukkila inventointi 2011
Aiemmat löydöt:	Kalmisto: KM 1174:1–35 (v. 1870), KM 1376-1382 (diar. 1873), KM 2001:1–83 (1879), KM 2294:1–31 (diar. 1884), KM 3377:1–2 (diar. 1897), KM 15862 (diar. 1963) Peltö: KM 3392:8 (diar. 1897), KM 39807 (diar. 2014), KM 40031 (diar. 2014)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Kalmisto sijaitsee Kokemäenjoen etelärannalla viljelemättömällä joentöyräsaluella ja pihamaalla. Kalmisto löytyi vuonna 1870 peltoa tehtäessä Leikkimäen niemekkeestä. Paikka on loivarinteinen matala kohouma niemen länsilaidalla. Paikalta on viikinkiaikaiseen polttokalmistoon viittaavia löytöjä. Vuonna 1960 tehdyn koekuopauksen perusteella kalmistoa on jäljellä huvilan liiterin pohjoispuolella. Tehdystä koekuopasta saatiin saviastianpaloja ja röykkiön kiveyksen paksuus on 80 cm. Röykkiön koko on 8 x 6 m ja sitä kehystävät suuret maakivet.

Vuoden 2011 inventoinnin mukaan alue on nykyään hoidettua asuinrakennuksen puutarhaa. Kalmiston jäljellä oleva osa lienee vajan takana ison kuusen alla, joka oli ainoa kohta, jossa näkyi isoja maakiviä. Siitä hieman koilliseen on kivikkoinen 4x4 m kokoinen laakea kumpare.

Vuonna 2013 löytyi viereiseltä pellolta metallinilmaisimella rautakautisia, tulella olleita, esineitä sekä historiallisen ajan esineitä (KM 39807). Lisää esineitä löytyi samalta alueelta keväällä 2014, muun muassa miekan ponsi (KM 40031).

Tarkastushavainnot 2023:

Leikkimäen kalmiston alue tarkastettiin 21.4. Alue on yhä hoidettua pihapiiriä ja jokeen viettävässä rinteessä rehevöitynyttä rantavyöhykettä. Kalmiston aluerajauksen sisään, metsän reunaan on haudattu lemmikkejä.

Kalmiston itäpuoliselle pellolle on rajattu laaja löytöalue, joka on merkitty Kulttuuriympäristön palveluikkunaan Leikkimäen kalmiston alakohteeksi. Ko. alue ehdotetaan muutettavaksi rekisteriin omaksi kiinteäksi muinaisjäännöskohteekseen, koska alueella sijaitsee autioitunut Äimälän kylätontti (ks. kohde 4 Äimälä).

Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 11).

Kuva 8. Kalle Luoto tarkastamassa Leikkimäen kalmistoa. Kuvattu pohjoiseen. SK.

Kuva 9. Kalmistoon on haudattu lemmikkejä. Luoteeseen. KL.

4. Äimälä

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyypit:	Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen, keskiaikainen, historiallinen
Koordinaatit:	N 6802110 E 248480 z 30 m
Koordinaattiselite:	Leikkimäki (Äimälä) alakohteen pisteen sijaintikoordinaatit
Aiemmat löydöt:	KM 39807:1–19 (diar. 2014) KM 40031:1–21 (diar. 2014)

Aiemmat tiedot:

Autioituneen kylätontin alueella sijaitsee tunnetun kiinteän muinaisjäännöksen Leikkimäki (Äimälä) alakohde ja metallinilmaisinslöytöihin perustuva muinaisjäännösrajaus. Alueelta on löytynyt rautakautisia, tulesa olleita, esineitä sekä historiallisen ajan esineitä (KM 39807) vuonna 2013. Lisää esineitä löytyi samalta alueelta keväällä 2014, muun muassa miekan ponsi (KM 40031).

Inventointihavainnot 2023:

Äimälän kylä ja rustholli on sijainnut Kokemäenjoen etelärannalla, Kokemäen kartanon luoteispuolisella pellolla. Salmisen (2007:303) mukaan Äimälän kylä on perustettu jo keskiajalla, jolloin siellä on ollut kaksi taloa. Vuoden 1540 maakirjan mukaan Äimälässä oli viisi taloa. Taloista I, II, IV ja V muodostettiin 1600-luvun lopulla Äimälän ratsutila. Äimälän rustholli näkyy isojakokartalla v. 1770 (A41:63/1–2 Äimälä). Joen rannalla sijainnut rusthollin paikka on historiallisten karttojen mukaan autioitunut 1800-luvun aikana, kun asutus on siirtynyt puoli kilometriä lounaaseen Järiläntien varteen. Äimälän peltoalue tarkastettiin 27.4. Heinä oli jo oraalla, mutta pellon pinnalla, autioituneen tonttimaan kohdalla oli havaittavissa runsaasti tiilimurskaa, palaneita kiviä sekä historiallisen ajan esineiden, kuten punasavikeramiikan ja lasin kappaleita. Pelto oli myös selvästi kivisempää tällä kohdalla. Alueen rautakautiset löydöt viittaavat siihen, että alue on ollut asuttuna rautakaudelta historialliselle ajalle. Paikalla ollut kiinteä muinaisjäännösrajausta laajennettiin muutamalla metrillä pohjoiskaakkoon Kokemäenjokeen päin, että se kattaisi myös autioituneen kylätontin alueen metallinilmaisinslöytöjen lisäksi. Kohteelle luotu muinaisjäännöspiste on sama, kun Leikkimäen kalmiston alakohteenä ollut piste.

Ks. sijainti Kartta 11.

Kuva 10. Ote Äimälän isojakokartasta v. 1770 (A41:63/1–2 Äimälä), jossa rusthollin paikka on Kokemäen joen rannalla.

Kuva 11. Äimälän autioitunut tonttimaa sijaitsee loivasti Kokemäenjokeen laskevalla pellolla. Taustalla vasemmalla näkyvä valkoinen rakennus on Leikkimäen talo, jonka takana on Leikkimäen kalmisto. Kuvan oikeassa reunassa erottuu Forsbyn keltainen päärakennus. Kuvattu luoteeseen. KL.

5. Meinikkala

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, yksinäistalot
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6802010 E 248778 z ~ 30 m
Koordinaattiselite:	Autioituneen tonttimaan arvioitu keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Meinikkalan yksinäistalo on sijainnut Kokemäenjoen rannalla, Kokemäen kartanon luoteispuolisella pellolla. Kylä on mainittu maakirjassa vuonna 1540 nimellä Meijnickala (Suvanto s. 1421). Salmisen (2007:304–5) mukaan kylässä on ollut viisi taloa vuonna 1540, joista kaksi oli piispan lampuotitiloja, jotka yhdistettiin 1600-luvun alussa. Kylän kohdalla pidettiin Kokemäenjoen ylittävää lautta viimeistään 1600-luvulla aina 1900-luvun alkuun saakka. Meinikkalan yksinäistalo näkyy Kokemäen kartanon maakirjakartassa vuodelta 1690 sekä Aakulan isojakokartassa (A41:1/1–27) vuodelta 1778. Tila on autioitunut 1800-luvun aikana, koska vuoden 1907 senaatinkartalla sitä ei enää ole. Alue tarkastettiin 27.4. Pello oli oraalla, mutta pinnalta pystyi havaitsemaan tiilimurskaa ja palaneita kiviä sekä punasavikeramiikan kappaleita. Meinikkalan kylätontin läheisyydestä on tehty muutamia metallinilmaisnlöytöjä (ei vielä KM-numeroa, vain Ilppari-ilmoitus).

Ks. sijainti Kartta 11.

Kuva 12. Ote Kokemäen kartanon maakirjakartasta 1600-luvulta. Meinikkalan yksinäistalon paikka ympyröity mustalla.

Kuva 13. Meinikkalan yksinäistalo (be) ja Äimälän rustholli (bb) Aakulan isojakokartalla 1778 (A41:1/1–27 Aakula).

Kuva 14. Meinikkalan autioitunut tonttimaa sijaitsee pellolla Kokemäenjoen rannalla, vastapäätä Haistilan historiallista kylätonttia (valkoinen rakennus kuva oikeassa reunassa). Kuvattu kaakkoon. KL.

6. Haistila 2

Muinaisjäännöstunnus: 1000044165
 Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyypin: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6802105 E 249168 z 35 m (ylin)
 Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
 Aiemmat löydöt: Mm. tasavarsisolki (ei vielä luetteloitu 05/2023)

Aiemmat tiedot:

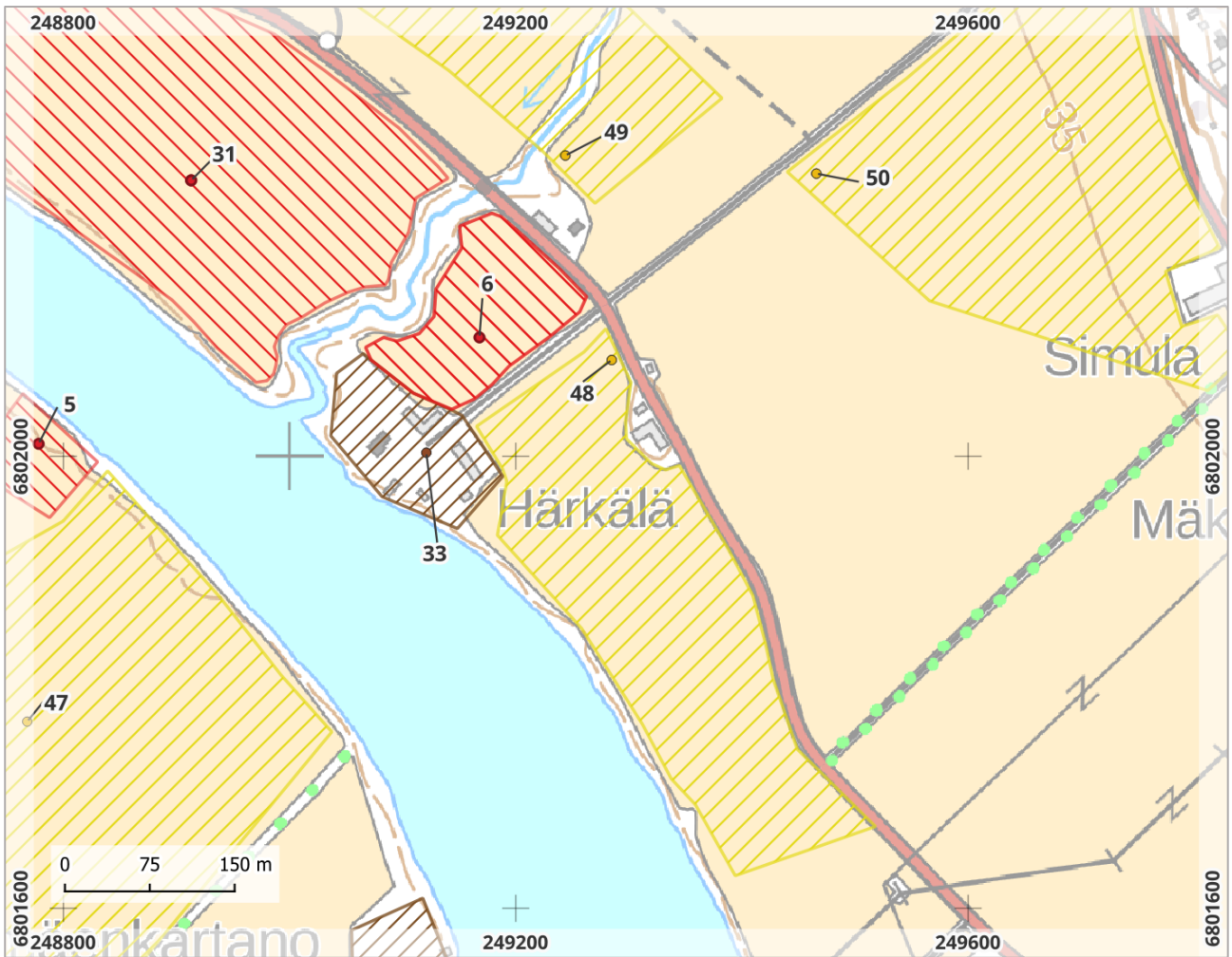
Kyppi: Alueelta on metallinetsinnässä löytynyt mm. tasavarsisolki (ILM21583) ja useita muitakin rautakautisia löytöjä (ILM21628, ILM21640).

Inventointihavainnot 2023:

Alue tarkastettiin 28.4. Pelto sijaitsee Haistilan historiallisen kylätontin vieressä. Pelto oli oraalla, eikä havainnointimahdollisuudet olleet aivan parhaat mahdolliset. Pellon pinta oli melko kuiva ja tasaisen harmaa. Aluetta kuitenkin pintapoimittiin ja pinnalla näkyi vihreän lasin ja tiilen kappaleita, mutta mitään rautakauteen viittaavaa ei havaittu. Mahdollisten rautakautisten kulttuurikerrosten tai rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännösstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi peltoalueen tarkkuusinventointia tai koekaivauksia.

Kuva 15. Haistilan kylätontin koillispuolella sijaitseva peltoalue. Kuvattu koilliseen. SK.

Kartta 12. Kohteet 5–6, 31, 33 ja 48–50. MK 1:6000.

9. Härkäkivi

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6802370 E 250136 z 50 m
Koordinaattiselite:	Kiinteistörajan taitepiste

Inventointihavainnot 2023:

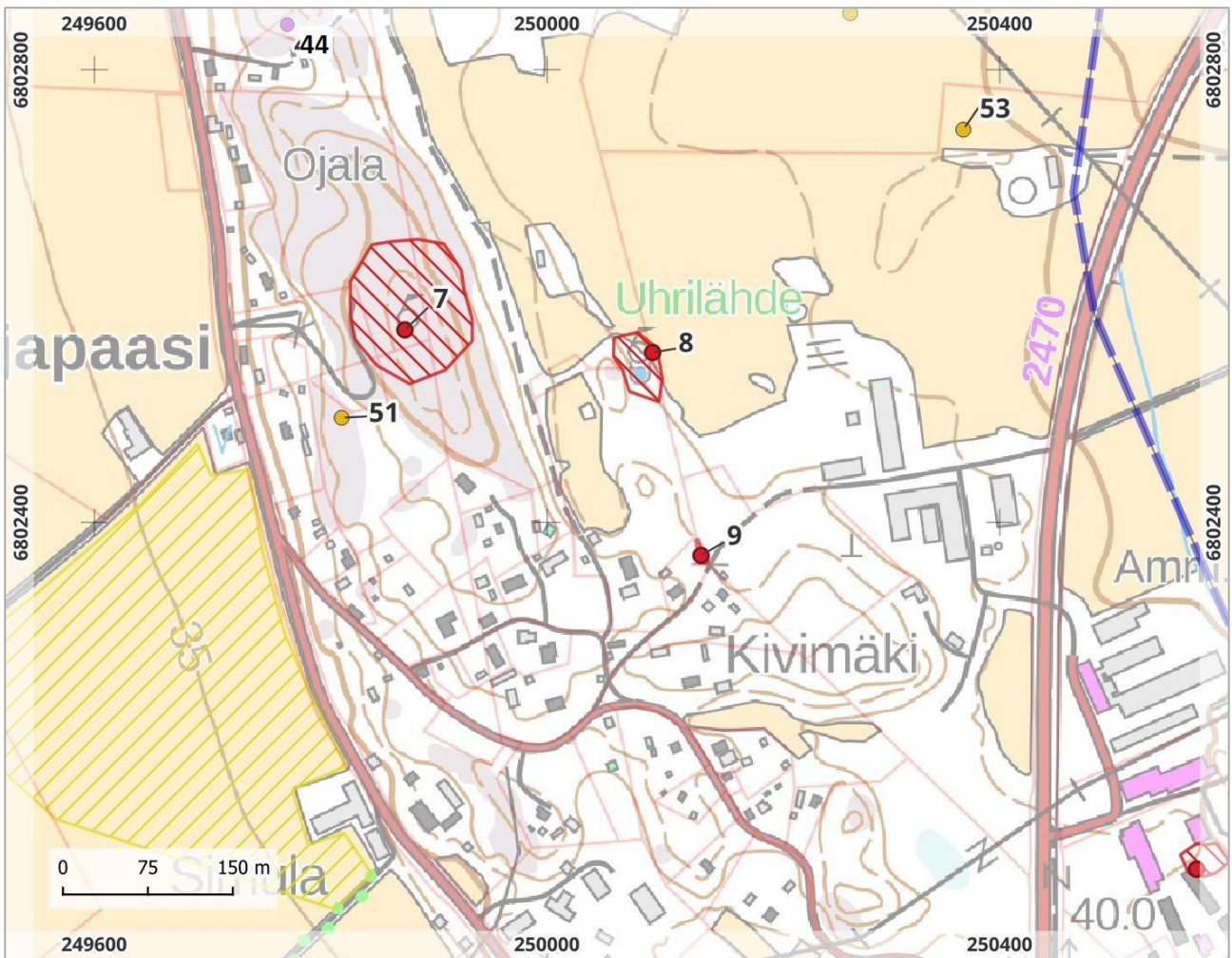
1700-luvun lopun Kaurulan isojakokartalla (A41:19/5–30) näkyy Härkäkifvi rå- niminen rajapyykki Kakkulaisten ja Haistilan kylien välillä. Paikalla kulkee yhä käytössä oleva kiinteistöraja. Alue tarkastettiin maastossa ja tonttien takaa alkavan metsätien pohjoispuolella havaittiin noin 1,2 metriä leveä ja vajaan metrin korkuinen kiviaita, joka kulkee kiinteistörajaa pitkin noin 22 metrin pituudelta. Aidan vieressä, sen länsipuolella, kiinteistörajan taitepisteessä on metallitanko ja sen vieressä kolmion muotoinen, noin 30 cm korkea kolmion muotoinen rajakivi, joka on osittain hautautunut lehtien ja vuosien saatossa kertyneiden oksien alle.

Kuva 16. Metallitanko on laitettu vanhan rajakiven viereen. Kivi on peittynyt lehtien ja oksien alle.

Kuva 17. Kiinteistörajalla kulkee kiviä. Luoteeseen. SK.

Kartta 13. Kohteet 7–9, 51 ja 53. MK 1:6000.

14. Villiönsuvanto

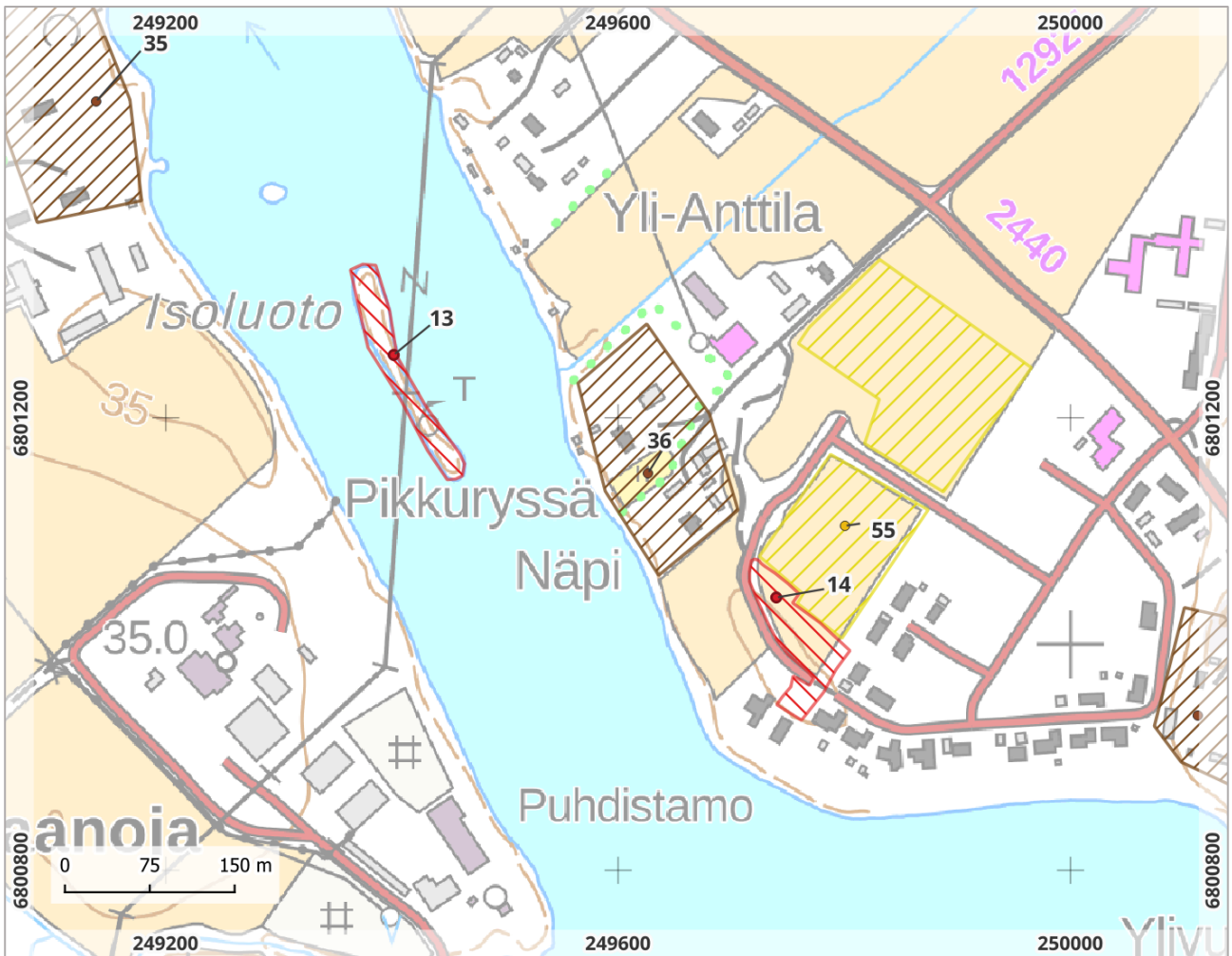
Muinaisjäännöstunnus:	1000036786
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen
Koordinaatit:	N 6801041 E 249740 z n. 35 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat tutkimukset:	Muuritutkimus Oy koekaivaus ja kaivaus 2019 Muuritutkimus Oy kaivaus 2020
Aiemmat löydöt:	KM 42330 Asuinpaikkalöytöjä (diar. 2019) KM 42361 Asuinpaikkalöytöjä (diar. 2019) KM 42630 Asuinpaikkalöytöjä (diar. 2020) KM43217:1–12 Linturiipus, hihnansolki, hihnanjakaja, padan korva jne. (diar. 2021) KM43910:1–7 Tasavartinen solki, sarjahelmiä, hela, kupariseoskatkelmia (diar. 2022) KM43918:1–2 Rannerenkaan katkelma, kupurasoljen katkelma (diar. 2022) KM43953:1–3 Kupurasoljen katkelma, rannerenkaan katkelma, vaatehakanen (diar. 2022) KM43993:1–2 Kupariseoksen helmi, karhunhammasriipuksen katkelma (diar. 2022) KM44088:1–2 Hevosenenkäsoljen katkelma, kupariseosesineen katkelma (diar. 2022) KM44136:1–12 Ketjunktaja, heloja, metallikatkelmia (diar. 2022) KM44301:1 Tasavartisen soljen katkelma (diar. 2022) KM44473 Sulaneen kupariseoksen paloja, klippinki, kolikon katkelma, piin katkelma (diar. 2023)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Peltoalue, jolta löydettiin metallinilmaisimella useita rautakaudelle ajoittuvia löytöjä. Jotkin voidaan ajoittaa viikinkiaikaan. Koetutkimuksissa alueelta löydettiin viitteitä rautakautisesta asuinpaikasta, mm. liesiä ja paalunjälkiä, sekä muutamia palasia rautakauden tyyppistä keramiikkaa. Kaivaustutkimuksissa 2019 alueelta löydettiin jäänteitä paalurakenteisista rakennuksista, rautakautista keramiikkaa sekä ohran ja kauran jyviä. Vuoden 2020 tutkimuksissa osa alueesta tutkittiin ja vapautettiin rakentamiselle. Muinaisjäännösalueella on edelleen jäljellä pellon keskiosassa sekä rantaan ulottuvalla kaistaleella tulevien pientalojen itäpuolella. Todennäköisesti asuinpaikka jatkuu myös joen alajuoksun suuntaan kohti Villiön keskiaikaista kylätonttia. Vuoden 2019 metallinilmaisinlöytöjä kaivausalueen pohjoispuolelta (ks. alakohteet). Lisätietoa viranomaiskäyttöön Ilppari ILM 11489, 11921, 12006, 12022 ja 12178.

Tarkastushavainnot 2023:

Villiönsuvannon alue tarkastettiin. Muinaisjäännösalueen eteläreunaan on rakennettu kaksi taloa, joiden kohdalta muinaisjäännösrajausta supistettiin. Muuritutkimuksen raporttien mukaan on todennäköistä, että kaivauksissa havaitut ilmiöt jatkuvat myös koilliseen kohti pellon keskiosaa. Peltoalueelta on tehty lukuisia rautakautisia irtolöytöjä ja tutkimattomat osat peltoalueista rajattiin löytöalueiksi (ks. kohde Villiö Näpi).

Kartta 14. Kohteet 13–14, 36 ja 55. MK 1:6000.

20. Kuoppala (*eli Mäkikylä*)

Muinaisjäännöstunnus: 1000019038

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6801065 E 251280 z 37,5–40 m

Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste

Aiemmat tutkimukset: Jouko Pukkila inventointi 2011

Aiemmat tiedot:

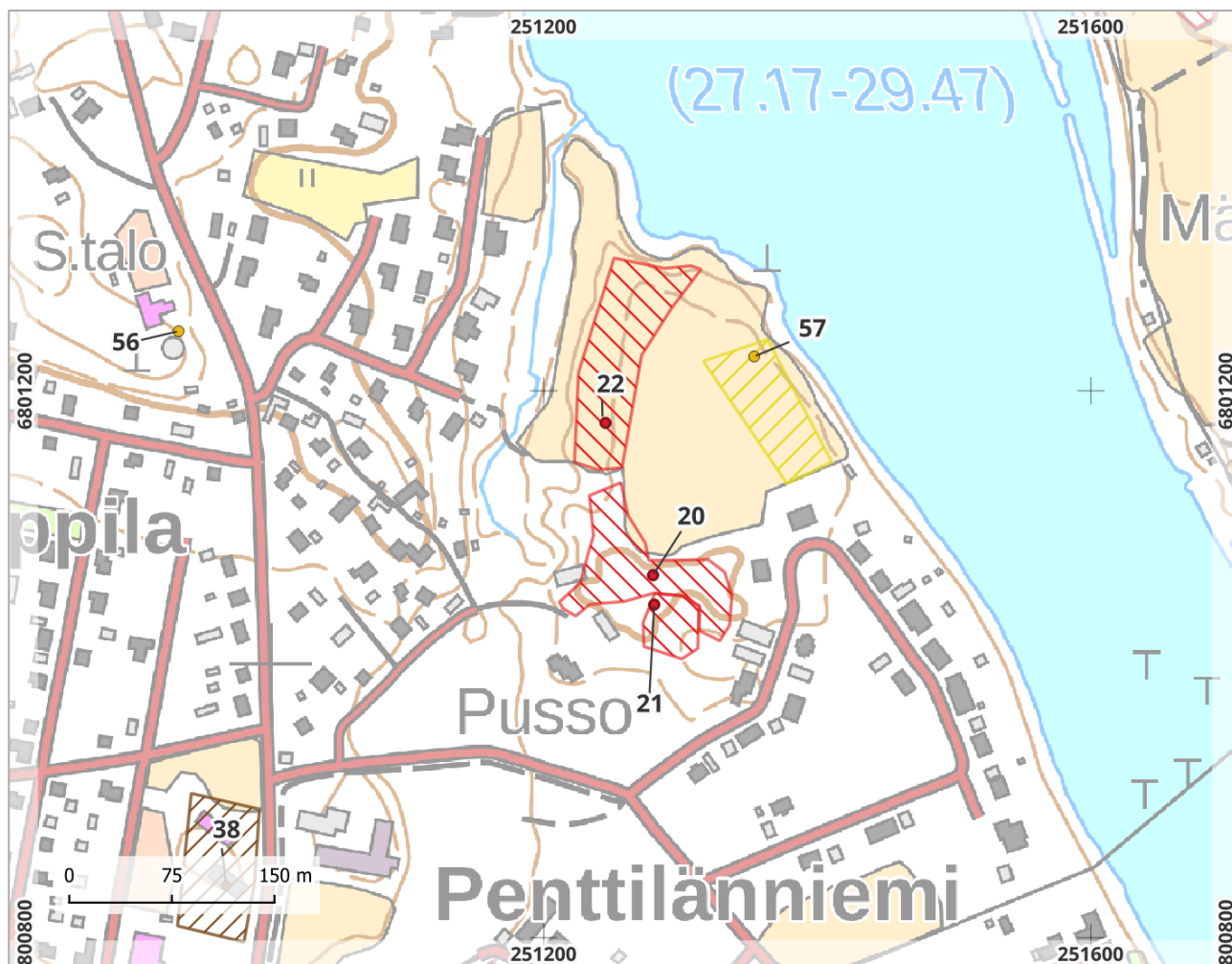
Kyppi: Kyläpaikka on nurmettunutta, pääasiassa avointa maastoa pellon ja pihamaan välissä Kokemäenjoen niemekkeessä joen länsirannasta noin 150 m lounaaseen. Paikalla on korkea mäkikumpare. Paikalla tehtiin useita historialliseen Kuoppalan kylätonttiin liittyviä havaintoja vuonna 2011 (Pukkila): kaksi kellaria, viisi rakennuksen jäännöstä, kiviröykkiö ja mahdollinen uuni.

Inventointihavainnot 2023:

Isojakokartoilla näkyvä Mäkikylä – niminen kylä on nimetty muinaisjäännösrekisteriin Kuoppalaksi. Kuoppalan kylä on todellisuudessa sijainnut Mäkikylän kaakkoispuolella, Kierikan niemessä. Asutuksen yleisluettelon (Suvanto, s. 1396) mukaan *Mekikylä* on mainittu kymmenysveroluettelossa sekä maakirjassa vuonna 1558. Kylä on kuulunut Ylistaron neljännekseen. Kylä luettiin vuosina 1540–43 osaksi Paistilaa (kylä Kokemäen joen toisella puolella), sittemmin yleensä Kuoppalaan (Kierikan niemessä). Mäkikylän historiallinen kylätontti on osittain rautakautisen kiinteän muinaisjäännöksen Myllymäki (Pusso) alueella. Kylätontin aluerajauksen sisällä on myös kivikautinen löytöpaikka Pusso. Maanmittauslaitoksen isojakokartalla Mäkikylän lounais- ja länsipuolella näkyi kolme torpanpaikkaa, jotka tarkastettiin maastossa. Alueelta ei kuitenkaan havaittu mitään torppiin viittaavaa, vaan maasto vaikutti muokatulta. Kylätontin aluetta ei muutoin käyty läpi sen tarkemmin, koska Pukkila on tarkastanut sen v. 2011.

Kuva 18. Kierikan niemi Kansallisarkiston isojakokartalla (A41:19/5–30 Kaurula, v. 1786–1795) ja Maanmittauslaitoksen isojakokartalla v. 1773. Kuoppalan kylä on sijainnut Kierikan niemen kärjessä ja Mäkikylä sen pohjoispuolella.

Kartta 15. Kohteet 20–22, 37, 56–57. MK 1:5000.

22. Pusso

Muinaisjäännöstunnus: 1000010256
 Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
 Muinaisjäännöstyypit: Löytöpaikat, asuinpaikat
 Ajoitus: Kivikautinen
 Koordinaatit: N 6801171 E 251247 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Kvartsilöydön sijainti
 Löydöt: KM 8045:1, oikokirves (diar. 1922)
 2023 kvartsi-iskoksia (ei vielä KM-numeroa)

Aiemmat tiedot:

Kivikirves on löydetty Pusson talon Haavasojan vainiosta, oikokirves Haavasojan koulupiiristä ja pohjalainen tasatalta Haavasojan asuinhuoneesta 100 "sylvä" länteen. Vuoden 2011 inventointikertomuksen mukaan paikka on peltoa ja pellon viereistä joutomaata. Alueella sijaitsee Kuoppalan kylän jäännökset. Niiden tarkastuksen yhteydessä –jonka aikana mm. pintapöimittiin pellon yläosia – ei havaittu mitään kivikautista.

Inventointihavainnot 2023:

Kivikautinen irtolöytöpaikka oli merkitty Kuoppalan (kohde 20) historiallisen kylätontin muinaisjäännösrajoituksen sisään. Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin kylätontin pohjoispuolista peltoaluetta, jonka länsipuolella havaittiin kvartsi-iskoksia. Alueelta aikaisemmin löydetty kivikirves on todennäköisesti myös löydetty pellosta. Kohde määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja sille tehtiin aluerajaus kvartsilöytöjen perusteella.

Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 15).

Kuva 19. Pusson kvartsien löytöalue pellon länsirinteessä. Pohjoiseen. KL.

23. Kierikka (*Kuoppala*)

Muinaisjäännöstunnus: 1000045773
 Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
 Muinaisjäännöstyypit: Asuinpaikat, kyläpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen, historiallinen
 Koordinaatit: N 6800397 E 251568 z 30–35 m
 Koordinaattiselite: Löytöalueen keskipiste, sekä autioituneen tontin keskipiste

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Penttilänniemestä entisen Kierikan tilan alueelta on metallinetsinnässä löydetty useita rautakauden lopulle ajoittuvia esineitä ja esineen katkelmia. Pellolla on havaittu myös sulanutta pronssia.

Inventointihavainnot 2023:

Kierikan niemen kärjessä on sijainnut Kuoppalan historiallinen kylätontti. Seppo Suvannon mukaan (s. 1394) *Kuopala* on mainittu maakirjassa vuonna 1540. Kuoppalan kylään on luettu myös sen luoteispuolella sijainnut Mäkikylä, joka on muinaisjäännösrekisterissä nimellä *Kuoppala* (1000019038, ks. inventointiraportin kohde 20. Kuoppala (eli Mäkikylä)). Salmisen (2007:348–9) mukaan Mäkikylän ja Kuoppalan asutus on jakaantunut jo keskiajalla, ja isonjaon aikaan Mäkikylässä on ollut neljä ja Kierikassa kaksi taloa. Kierikan asutuksen hän arvelee perustetun 1300-luvulla. Kierikan niemen kärjessä näkyy kaksi taloa vielä 1800-luvun kartoilla, mutta vuoden 1907 senaatinkartalla toinen talonpaikoista on hävinnyt.

Kylätonttia ympäröi peltoalue, jonka pohjoispuolella alkaa tiiviisti rakennettu omakotitaloalue. Kierikan niemessä oleva vanha talo on autiona ja pihapiiri on heinittynyt. Kuoppalan kahden historiallisen tonttimaan välissä on vanha kivenlohkareista koostuva raja-aita. Pellolla on metallinilmaisinkaivuiden jäljiltä avonaiseksi jätettyjä kuoppia, joiden maaperässä havaittiin tiilimurskaa. Kohde oli määritelty muinaisjäännösrekisteriin löytöpaikaksi ja sillä oli aluerajaus. Inventointihavaintojen, aikaisempien löytöjen ja historiallisten karttojen perusteella kohde määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja olemassa ollutta aluerajasta laajennettiin kattamaan autioituneen historiallisen kylätontin alueet.

Kuva 20. Oikealla Kuoppala ja Mäkikylä Kansallisarkiston isojakokartassa A41:19/5–30 Kaurula (v. 1786–1795) ja vasemmalla Maanmittauslaitoksen kartassa KTJ 6173205 (v. 1773).

Kuva 21. Kuoppalan kylän autioutunutta tonttimaata. Taustalla näkyy autiona oleva talo. Kuvattu koilliseen. SK.

Kuva 22. Kuoppalan kylän koillispuolisella tonttimaalla on autioitunut talo sen ulkorakennus. Kuvattu koilliseen. SK.

Kartta 16. Kohteet 23, 28, 40 ja 61. MK 1:5000.

25. Köönikänmäen pelto

Muinaisjäännöstunnus: 1000023281
 Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös (oli löytöpaikka)
 Muinaisjäännöstyypit: Asuinpaikat, löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6801017 E 251797 z 30–36 m
 Koordinaattiselite: Löydön KM 39801 sijainti
 Löydöt: KM 39477:1 pronssisormus (diar. 2013)
 KM 39801:1–3 ketjunktajan katkelma, sarjahelmi, kulkusen kappale (diar. 2014)
 KM 39802:1–2 kaularenkaan katkelmia, pronssiesineen katkelmia (diar. 2014)
 KM 42521:1–4 pronssiesineitä (2020)

Aiemmat tiedot:

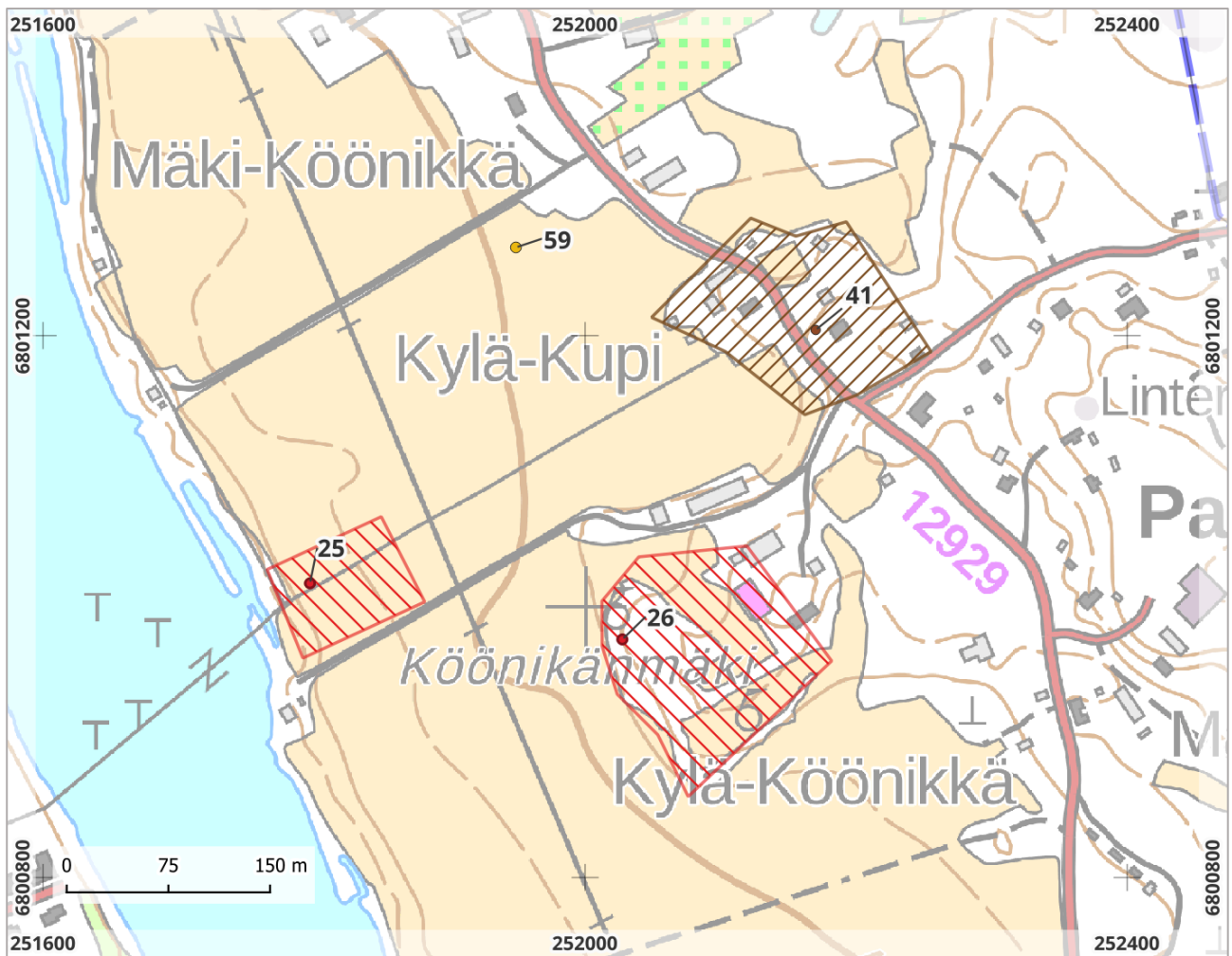
Kyppi: Kokemäeltä, Köönikänmäen kalmistoa (271010013) ympäröiviltä pelloilta on löytynyt metallinilmaisimella useita rautakautisia pronssiesineitä.

Inventointihavainnot 2023:

Köönikänmäen kalmiston länsipuolinen peltoalue, ja etenkin rantavyöhyke tarkastettiin 21.4. Pellolla kasvoi heinää, eikä havaintomahdollisuudet olleet kovin hyvät. Paikalle tehtiin muutamia maaperäkairauksia sekä lapionpistoja, joissa havaittiin muutaman sentin paksuinen, tummanharmaa maakerros kyntökerroksen alla. Pellon pinnalla havaittiin joitain tiilenkappaleita ja liitupiipun varren katkelmia sekä kuonaa. Pellon reunassa tavattu viljelijä kertoi, että joen rannassa, metallinilmaisinlöytöjen läheisyydessä on selkeästi muusta pellosto poikkeavaa ”mustempaa multaa”. Viljelijä kertoi myös, että Paistilan kylä olisi alun perin sijainnut juuri joen rannassa, ennen kun siirtyi nykyiselle paikalleen. Mahdollisten rautakautisten tai keskiaikaisten kulttuurikerrosten/ rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännösstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi peltoalueen tarkkuusinventointia.

Kuva 23. Kalle Luoto tarkastamassa Köönikänmäen peltoaluetta. Kuvattu pohjoiseen. SK.

Kartta 17. Kohteet 25–26, 41 ja 59. MK 1:5000.

26. Köönikänmäki

Muinaisjäännöstunnus:	271010013
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyypit:	Kultti- ja tarinapaikat, kuppikivet Hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	Rautakautinen
Koordinaatit:	N 6800976 E 252028 z 41–50 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat tutkimukset:	K. Killinen inventointi 1877 J. R. Aspelin kaivaus 1885 Alfred Hackman kaivaus 1897 H. J. Heikel kaivaus 1901 Theodor Schvindt kaivaus 1901 Juhani Rinne tarkastus 1905 Esko Sarasmo inventointi 1946 Anna-Liisa Hirviluoto tarkastus 1963 Tuula Heikkurinen tarkastus 1983 Nina Strandberg inventointi 1998 Jouko Pukkila inventointi 2011
Aiemmat löydöt:	KM 345:1 (diar. 1859) KM 2388:1–37 (diar. 1885) KM 3441:1–38 (diar. 1897) KM 3892:1 (diar. 1900) KM 3988:1–52 (diar. 1901) KM 4569:1–3 (diar. 1905) KM 41172:1 (diar. 2017)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Kohde, joka käsittää röykkiökalmiston ja kuppikiviä sijaitsee noin 200 m Kokemäenjoen rannasta itään metsäisellä laidunmaalla, Kylä-Köönikän talon länsi- ja eteläpuolella. Mäki on kalliopohjainen, loivarinteinen ja sen lakialue on noin 100 x 100 m laaja. Röykkiöalueen laajuus on noin 100 x 40 m. Kaksi röykkiöstä sijaitsee pellolle työntyvässä, huomattavasti matalammalla sijaitsevassa metsäniemekkeessä. Röykkiöt, joita on 22, ovat läpimitaltaan noin 6–7 m. Ne ovat matalia ja sammaloitumisen takia vaikeahkoja havaita. Kiviä röykkiöissä on vähän, mutta ne ovat suuria. Röykkiöistä on tutkittu 7 ja ne on entistetty. Röykkiöiden pohjoispuolella on 5 x 7 m:n suuruinen kuppikivi, jossa on 14 (+4) kuopannetta. Röykkiöiden kaakkoispuolella, naapuritilan alueella on alun perin ollut 5 kuppikiveä, mutta yksi on viety Kokemäen kotiseutumuseon pihaan. Lisäksi rantatien varrella on vielä yksi kuppikivi. Kohteen länsipuolella olevalta peltoalueelta on löytynyt 23.5.2016 metallinetsinnässä tasavartinen solki (KM 41172, ks. alakohde).

Tarkastushavainnot 2023:

Köönikänmäen kalmisto tarkastettiin pikaisesti lähialueen peltojen irtolöytöjen tarkastuksen yhteydessä 28.4. Kalmiston alue oli hevosten laitumena ja pääosin ennallaan aiempiin havaintoihin nähden. Kohteen muinaisjäännösrajaus laajennettiin länsireunasta muutamalla metrillä kattamaan koko metsäsaarekkeen alueen. Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 17).

Kuva 24. Köönikänmäen kalmiston puustoinen alue on rajattu hevoslaitumeksi. Kaakkoon. SK.

Kuva 25. Kalle Köönikänmäen kalmistossa. Koilliseen. SK.

27. Leikkimäki

Muinaisjäännöstunnus:	271010014
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Hautapaikat, polttokenttäkalmistot Kultti- ja tarinapaikat, kuppikivet Hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	Rautakautinen
Koordinaatit:	N 6800520 E 252177 z 40 m (alin)
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat tutkimukset:	Esko Sarasmo inventointi 1946 Anna-Liisa Hirviluoto tarkastus 1962 Tuula Heikkurinen tarkastus 1983 Esa Laukkanen kaivaus 1983 ja 1984 Minna Korolainen kaivaus 1985 Anna-Maija Kolehmainen kaivaus 1986 Niina Strandberg inventointi 1998 Leena Koivisto hoito 1998 Jouko Pukkila inventointi 2011 Teemu Väisänen tarkastus 2019
Aiemmat löydöt:	KM 2294 (diar. 1884) KM 2001:1–7 (diar.1879) KM 39239:1–2 (diar. 2012) KM 39427:1–2 (diar. 2013) KM 39478:1–2 (diar. 2013)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Kohde käsittää polttokenttäkalmiston, 2 röykkiötä ja 2 kuppikiveä sekä kuppikallion. Paikka on matala kalliomäki peltojen keskellä ja sen laajuus on noin 120 x 30 m. Leikkimäki on lähinnä sitä paikkaa, johon perimätieto sijoittaa Teljän kauppapaikan. Vuoden 2011 inventoinnissa ei kuppikiviä löydetty

Pukkila: ”Kuppikiviä, joista toinen on 1,2 x 2,2 m ja korkeus on 0–50 cm ja sijaitsee muinaisjäännösrekisterin mukaan pohjoiseen viettävällä maalla rinteiden sivussa ja toinen on edellisestä 2 m itään ja on kooltaan 1,5 x 2,10 m ja korkeus 35 cm, ei löydetty, vaikka kaikki soveliaat kivet tarkastettiin. Osaa isoistakin kivistä on siirrelty ja on luultavaa, että kivet ovat poissa alkuperäisiltä paikoiltaan. Sen sijaan kolmas kuppikallio löydettiin. Eteläisemmän mäen lounaiskulman kuppikallio on noin 3 m kallon jyrkästä seinämästä ja päälle ladotusta kiviröykkiöstä 5 m tasaisella kalliolla. Paikalla havaittiin 21 kpl kuppeja (muinaisjäännösrekisterin mukaan määrä on 27). Kalliopaljastuman reunat ovat sammaloituneet ja kauempana maan peittämiä heinittyneitä kohtia. Keskellä kuppikivialuetta on kunnallinen korkeuspultti. Havaitut kupit ovat 75 x 50 cm alalla. Osa muodostaa harvan paririvin. Kupprien halkaisija on 3–6 cm ja syvyys 2–3 cm. S – päässä on 8 x 6 m kokoinen lohkokivinen uusi röykkiö.”

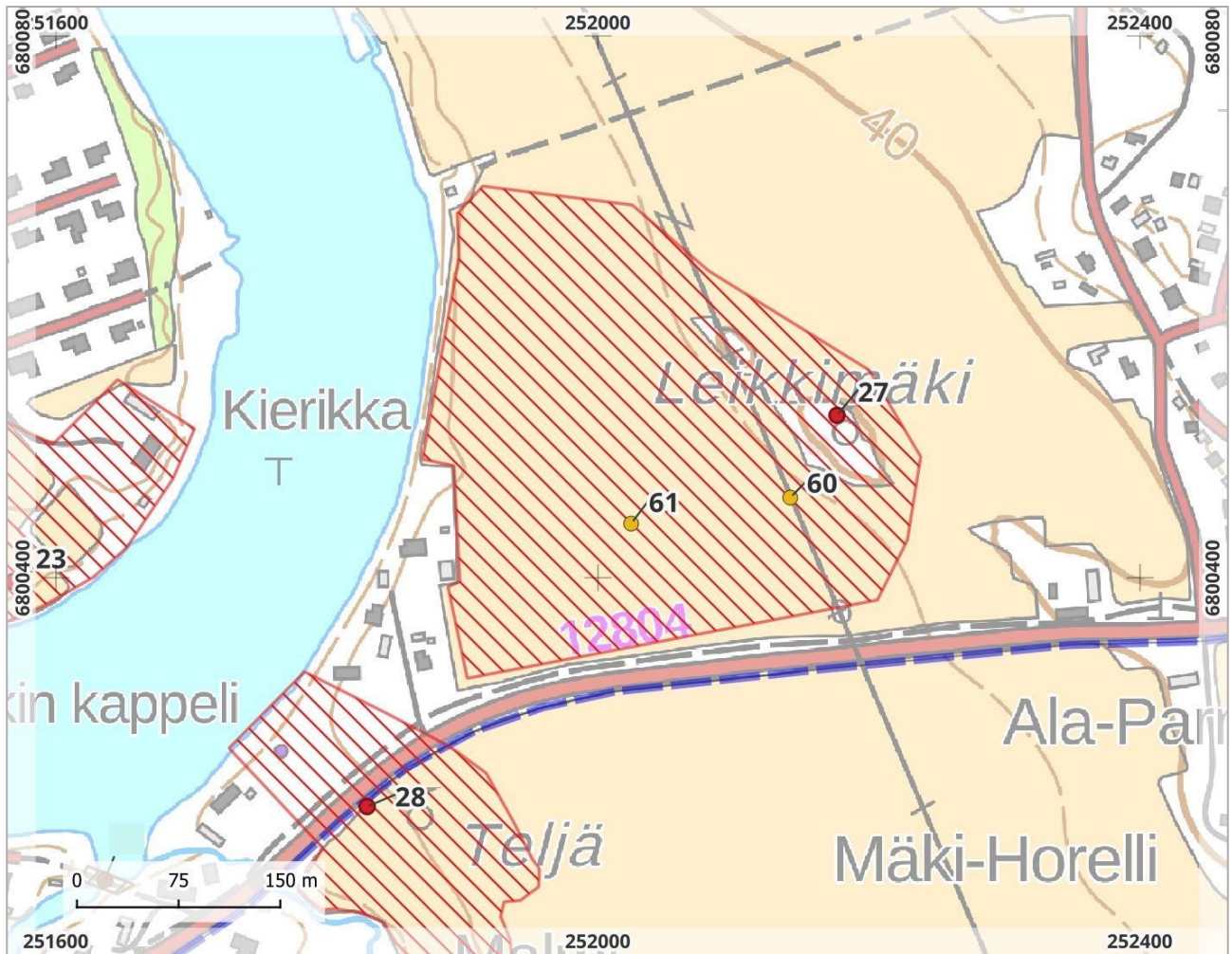
Inventointihavainnot 2023:

Irtolöytökohteiden tarkastuksen yhteydessä myös Leikkimäen kalmiston alue tarkastettiin pikaisesti. Alue oli ennallaan aikaisempiin (2011) havaintoihin nähden. Leikkimäen kalmiston länsipuoliselta peltoalueelta on tehty useita rautakautisia löytöjä (ks. kohteet Leikkimäen pelto 1000023282 ja Yli-

Parma 1000010314). Koko peltoalue on rajattu kiinteäksi muinaisjäännökseksi irtolöytöjen perusteella. Satakunnan museon ohjeistuksen mukaan rajausta pyrittiin tarkentamaan ja peltoaluetta pintapoimittiin. Pellon pinnalta havaittiin yksi pieni pala rautakautista keramiikkaa, kivilaviastian kappale ja kuonaa, jotka jätettiin paikalleen. Mahdollisen rautakautisen asuinpaikan, rautakautisten kulttuurikerrosten tai rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännöstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi kuitenkin peltoalueen tarkkuusinventointia tai koekaivauksia.

Kuva 26. Leikkimäen länsipuolinen peltoalue kuvattuna kalmistosta lounaaseen. SK.

Kartta 18. Kohteet 27–28 ja irtolöytöpaikat 60–61. MK 1:5000.

28. Teljä

Muinaisjäännöstunnus:	271010019
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	Kirkkorakenteet, kirkonpaikat Työ- ja valmistuspaikat, markkinapaikat Kultti- ja tarinapaikat, muistopaikat Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen, keskiaikainen, historiallinen
Koordinaatit:	N 6800231 E 251830 z 30-35 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat tutkimukset:	Esko Sarasmo inventointi 1946 Unto Salo kaivaus 1960 Nina Strandberg inventointi 1998 Jouko Pukkila inventointi 2011 Kari Uotila ja Johanna Lehtonen koekaivaus 2016 Kari Uotila & Tarja Knuutinen koekaivaus 2018 Teemu Väisänen tarkastus 2019
Aiemmat löydöt:	KM 38836:1-7 (diar.2011) KM 41837 (diar. 2019)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Muinaisjäännösrhyhmä käsittää muinaisen Teljän kauppapaikan ja Pyhän Henrikin saarnahuoneen. Ne sijaitsevat Kokemäenjoen etelä-kaakkoisrannalla Tulkkilasta Risteelle johtavan tien molemmin puolin olevalla peltoalueella. Saarnahuone on hirsistä salvottu luhtiaitan alaosa, jonka suojaksi rakennettu uusgoottilaista tyyliä oleva tiilinen muistokappeli valmistui vuonna 1857. Saarnahuoneen vanhin ajoitettu hirsi on dendrokronologisten tutkimusten mukaan veistetty vuosina 1472–1475 kaadetusta puusta. Kohde kuuluu osana Kokemäen Tulkkilassa Kokemäenjoen rannalla sijaitsevaa Perävainionmäen–Köönikänmäen–Leikkimäen–Teljän–Henrikin saarnahuoneen muodostamaa kokonaisuutta, jossa on ajallinen jatkuvuus vanhemmalta rautakaudelta keskiajalle, mahdollisesti aina 1300-luvun puoliväliin asti. Teljän paikalle rakennettiin tämän jälkeen Ylistaron kylä, jossa oli 1560-luvulla 18 taloa. Teljää on luonnehdittu vanhemmassa tutkimuksessa "muinaiskaupungiksi", mutta tulkinnalle ei ole toistaiseksi voitu esittää tieteellistä pohjaa. Tutkimuksissa kaupungista ei ole löydetty minkäänlaisia kiinteitä jäännöksiä tai rakenteita, mutta Ylistaron kylän vanha kylätontti voitiin paikallistaa saarnahuoneen itäpuoliselle peltoalueelle. Tässä lienee myös sijainnut Teljä / Telja.

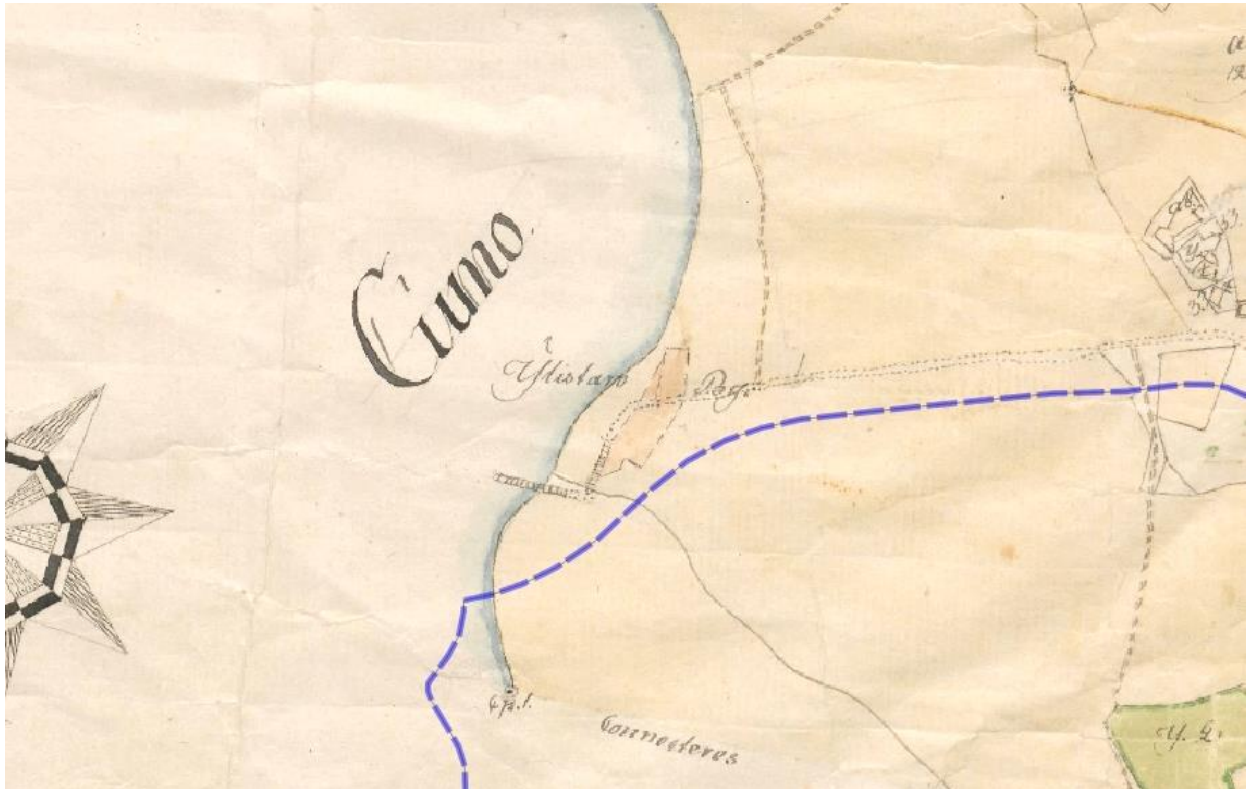
Vuoden 2011 inventointikertomuksen mukaan pellon reunassa olevan kuivurin tms. kohdalla tuli rakennustoissa esiin rakenteita, jotka ovat voineet olla uunin perustuksia. Peltoa kairattiin muutamasta kohdasta, ja tällöin löydettiin kyntökerroksen alta kulttuurikerrosta ainakin pellon keskiosista. Mahdollisesti se liittyy Ylistaron vanhaan kylätonttiin. Vuonna 2018 tehtiin koetutkimuksia Pyhän Henrikin saarnahuoneen rannanpuoleisella alueella. Saarnahuoneen itä- ja länsipuolella on säilynyt historiallisen ajan kulttuurikerroksia, mutta aivan saarnahuoneen edusta sen luoteispuolella on modernin toiminnan sekoittamaa. Saarnahuoneen koillispuolen koekuopasta paljastui pienistä kivistä tehty muutamien kerroksen kiveys, jonka funktio ei tutkimuksissa paljastunut. Vuoden 2018 koetutkimusten yhteydessä Kokemäenjoen rannasta havaittiin myös paalutus, joka kulki noin 11 metrin levyisenä vyöhykkeen veden alta paljastuneelle joenpohjalle ulottuen lähes yhtenäisenä ilmiönä noin

600 metriä kappelista länteen pitkin joen etelärantaa. Paalutusta mitattiin myös yläjuoksulle päin 90 metrin matkalta. Radiohiiliajoitusten perusteella paalutus ajoittuu 1700-1800-luvulle.

Inventointihavainnot:

Ylistaron kylä oli keskiajalla yksi Satakunnan suurimmista kylistä. Vuoden 1540 maakirjan mukaan kylässä oli 15 taloa. Teljän, eli Ylistaron kylän alueella on tehty useita arkeologisia tutkimuksia, joista viimeisin vuonna 2019. Kylän alueella ja Pyhän Henrikin kappelin luona käytiin inventoinnin yhteydessä ja alue vaikutti olevan ennallaan aiempiin havaintoihin nähden.

Ks. sijainti Kartta 28.

Kuva 27. Ylistaron kylä vuoden 1783 isojakokartalla (A41:62/1-20)

30. Martoila/ Sonnila

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Kiinteä muinaisjäännös/ Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6799219 E 251789 z 35 m
Koordinaattiselite:	Autioituneen osuuden keskipiste
Aiemmat löydöt:	Tasavarsisoljen ja hevosenkenkäsoljen katkelmat (ei vielä luetteloitu 05/2023, ks. raportin kohde Ranta-Pere)

Inventointihavainnot 2023:

Martoilan/ Sonnilan kylä on sijainnut Sonnilanjoen itärannalla, Ranta-Pereentien molemmin puolin. Kylä on mainittu vuoden 1540 maakirjassa sekä Martoila, että Sonnila- nimisenä. Kylässä on ollut neljä taloa. Kylä on todennäköisesti vanhempi, sillä kylän miesten nimiä on mainittu 1400-luvun käräjäpöytäkirjoissa. (Salminen 2007:352). Sonnilan kylä näkyy Ylistaron isojakokartalla (A41:62/1–20) vuodelta 1783. Vuoden 1907 senaatinkartalla kylän alue on vielä kokonaan asuttu, mutta sen jälkeen pohjoispuolen tonttimaat autioituvat.

Autiolla peltoalueella havaittiin runsaasti historiallisen ajan asutukseen viittaavien esineiden sirpaleita, vihreää taso- ja pullolasia, fajanssia, punasavikeramiikkaa ja palaneita kiviä sekä tiilenmuruja. Alueelta on tehty myös rautakautisia irtolöytöjä (ks. kohde 64. Ranta-Pere), jotka viittaavat siihen, että alueella on ollut toimintaa jo rautakaudella. Kylätontin autioitunut alue rajattiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi ja eteläpuolinen toiminnassa olevan maatilan alue muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuva 28. Sonnilan kylä Ylistaron (A41:62/1–20) isojakokartalla.

Kuva 29. Sonnilan kylätontin autoitunut pohjoispuoli on avointa peltoa. Etelään. SK.

Kartta 19. Kohteet 30 ja 63–65. MK 1:5000.

31. Yli-Forsby

Muinaisjäännöstunnus: 1000041727
 Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6802244 E 248913 z 30 m
 Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
 Löydöt: Mm. Kaularengas, punnus, tasavarsisolki (Ei vielä luetteloitu, tilanne 06/2023)

Aiemmat tiedot:

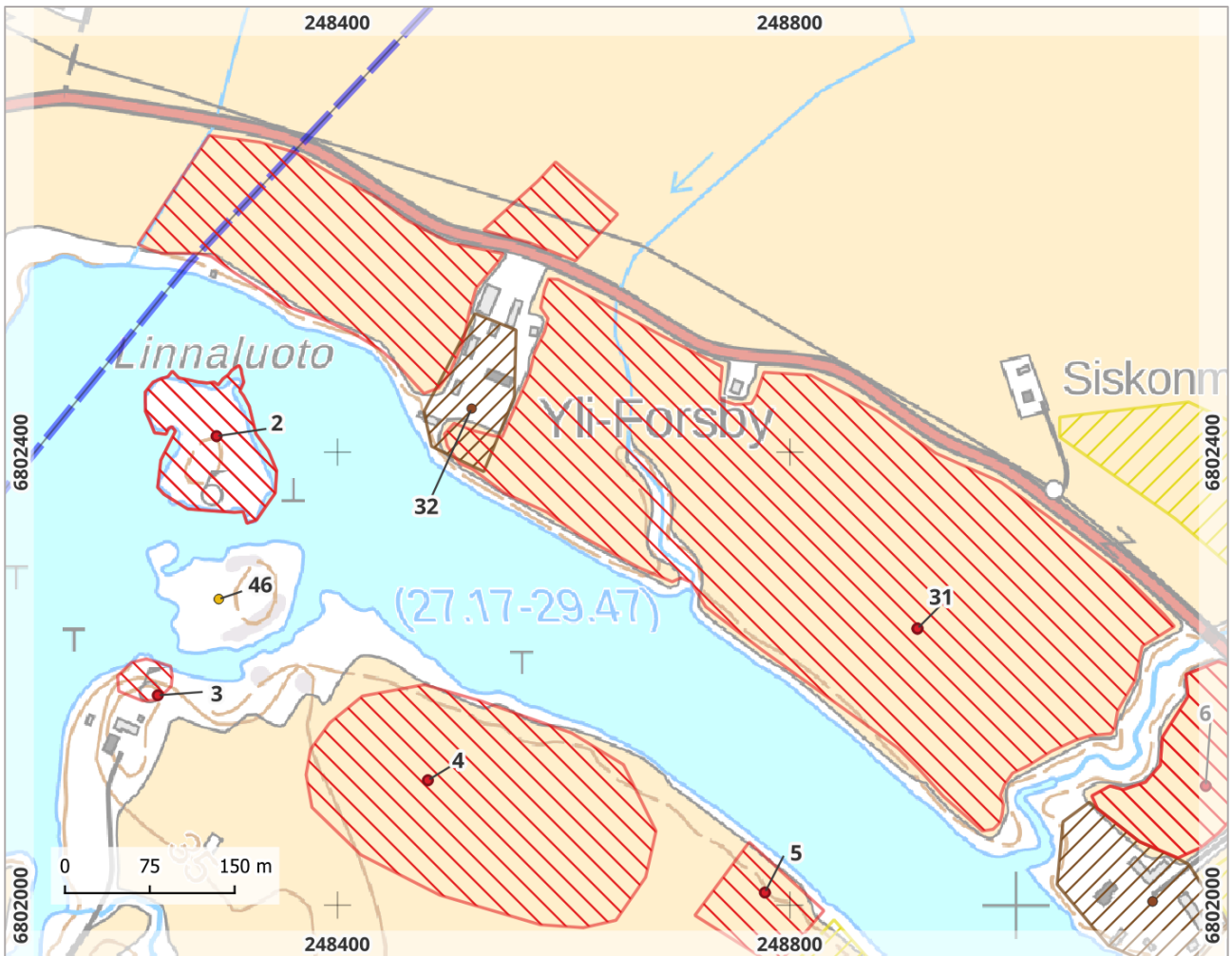
Kyppi: Kokemäenjoen pohjoispuolisesta pellostä Yli-Forsbyn tilan ympäristöstä on löytynyt metallinetsinnässä merkittävä määrä myöhäisrautakauden esineitä, kuten miekanponnen aluslevy (ks. alakohteet). Tarkempia tietoja viranomaiskäyttöön: Ilppari ILM19742, ILM19877, ILM19887, ILM19904, ILM19908, ILM22945. Alueelle on rajattu löytöalue.

Inventointihavainnot 2023:

Forsbyn talon ympäröiviä peltoalueita, etenkin rannan puoleisia alueita tarkastettiin 21.4. Pelto oli edellisvuonna käännetty ja havaintomahdollisuudet melko hyvät, vaikkakin pellon pinta oli hyvin kuiva. Pintapöiminnassa ei havaittu mitään rautakauteen viittaavaa, ainoastaan yksittäisiä tiilenkappaleita, vihreän lasin ja punasavikeramiikan palasia. Mahdollisten rautakautisten kulttuurikerrosten tai rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännösstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi peltoalueen tarkkuusinventointia tai koekaivauksia. Kohteen olemassa ollutta aluerajauksia laajennettiin hieman kattamaan Kuurolantien pohjoispuoleisia löytöjä.

Kuva 30. Forsbyn tilan eteläpuolista peltoaluetta. Kaakkoon. SK.

Kartta 20. Yli-Forsbyn löytöalueet sijaitsevat Forsbyn historiallisen kylätötin molemmin puolin ja osittain Kuurolantien pohjoispuolella. MK 1:6000.

Muut kulttuuriperintökohteet

32. Forsby

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6802438 E 248518 z 30 m
Koordinaattiselite:	Kylätontin arvioitu keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Forsbyn kylätontti sijaitsee Kokemäenjoen pohjoispuolella, Yli-Forsby-nimisen tilan alueella. Forsbyn kylä on mainittu historiallisissa lähteissä jo 1350-luvulla. Tuolloin yksi kylän taloista on joutunut Turun piispan haltuun, joka perusti kylän lähelle kartanon. Tuon kartanon on arveltu sijainneen Forsbyn linnaluodolla (Suvanto s. 1445, Salminen 2007:315). Kartanon vaiheita ei tiedetä tarkasti, mutta sen on oletettu sijainneen jossain Forsbyn lähellä mutta ei itse kylässä. 1500-luvulla Forsby on ollut yhden piispan lampuotin viljelemä suurtila. (Salminen s. 320–321). Vanhin kartta alueesta on 1700-luvun lopun isojakokartta (A41:19/5–30 Kaurula), jossa Forsbyn rustholli sijaitsee nykyisellä paikallaan. Tilan nimi muutettu Koskenkyläksi vuonna 1961.

Yli-Forsbyn länsipuolella sijaitsee Forsbynmäki-niminen muinaisjäännöskohde. Tapio Salminen (2007) on esittänyt ajatuksen, että keskiaikainen Forsbyn piispankartano ja sitä seurannut lampuotitila ja Forsbyn kylä olisivat sijainneet juuri Hiidenniemessä, mutta mitään selkeitä todisteita tälle väitteelle ei ole.

Forsbyn alue tarkastettiin 27.4. Avoimien peltoaukeiden keskelle jäävällä kapeahkolla tonttimaalla sijaitsee keltainen asuinkartano sekä sen ulkorakennuksia. Alueen pihapiiri ja talon eteläpuolinen puutarha ovat hoidettuja, eikä maan päälle näkyviä selkeitä viitteitä vanhemmasta asutuksesta havaittu. Alue on kuitenkin säästynyt laajamittaiselta modernilta maankäytöltä ja tontilla on paljon rakentamatonta pihapiiriä ja eteläosa on peltoa, joten maaperässä voi olla säilyneitä kulttuurikerroksia vanhemmasta asutuksesta.

Ks. sijainti Kartta 20.

Kuva 31. Forsbyn rustholli Kaurulan (A41:19/5-30) isojakokartalla v. 1786-1795.

Kuva 32. Forsbyn tilan tonttima Kokemäenjoen etelärannalta nähtynä. Kuvattu pohjoiseen. KL.

Kuva 33. Forsbyn tonttia rajaa pensasaita. Taustalla näkyy päärakennus. Kuvattu pohjoiseen. SK.

33. Haistila

Muinaisjäännöstunnus: 1000019040
 Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat
 Ajoitus: Historiallinen
 Koordinaatit: N 6802003 E 249121 z 32,5–35 m
 Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
 Aiemmat tutkimukset: Jouko Pukkila inventointi 2011

Aiemmat tiedot:

Pukkila: Kokemäenjoen koillisrannalla hieman Kokemäenkartanosta luoteeseen on sijainnut Haistilan historiallinen kyläontti, joka nykyään on asuintalon tasaista ja hoidettua pihamaata. Hoidettuna alueena paikalla ei ollut nähtävissä kivijalkoja tai avointa maanpintaa.

Inventointihavainnot 2023:

Haistilan kylä on mainittu maakirjassa vuonna 1540, jolloin kylässä on ollut neljä taloa (Salminen 2007:339). Kylä on hyvin todennäköisesti tätä vanhempi, sillä Haistilan asukkaita on mainittu pitäjänkäräjien pöytäkirjoissa vuonna 1446 (Suvanto, s. 1402). Nykyisin paikalla sijaitsee yksi suurehko asuinrakennus ja sen piharakennuksia. Pihapiiri on hoidettua, eikä mitään vanhempaan asutukseen viittaavaa havaittu maan päällä. Alue on kuitenkin säästynyt laajemmalla maankäytöltä, joten maaperässä voi olla säilyneitä historiallisen ajan kulttuurikerroksia tai rakenteita. Päärakennuksen eteläpuolella on nähtävissä maaramppi, joka vie joen rantaan. Haistilan ja Meinikkalan tilojen välillä on ollut joen ylittävä lauttareitti jo 1600-luvulla (Salminen 2007:304–5). Kyseinen reittilinjaus on nähtävissä vielä vuoden 1907 senaatinkartalla.

Kuva 34. Haistilan kylä Kaurulan isojakokartalla 1786–1795. (A41:19/5–30 Kaurula). Haistilan länsipuolella näkyy Meinikkalan yksinäistalon paikka (be.).

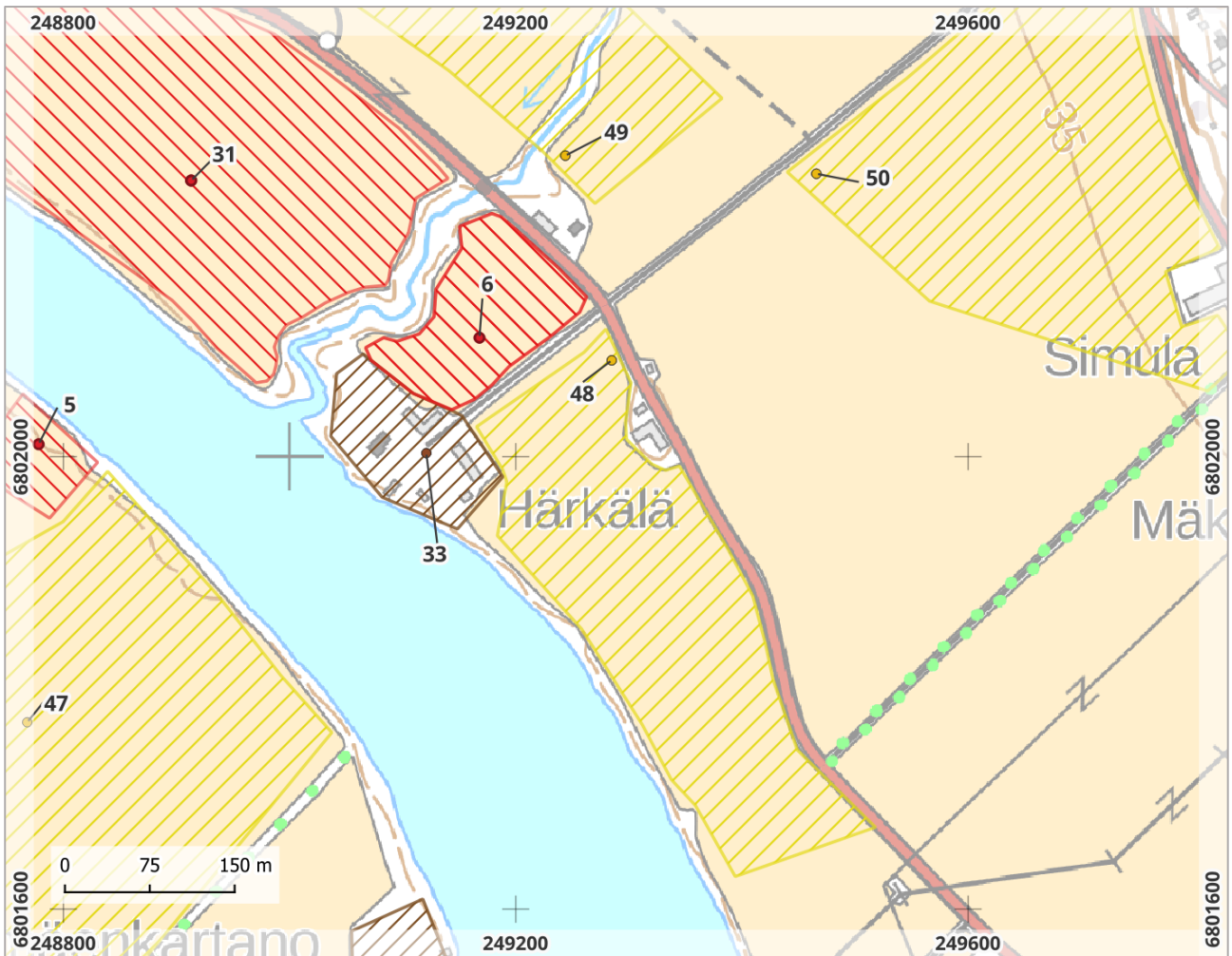
Kuva 35. Haistilan kylätontille johtava tie. Kuvattu lounaaseen. SK.

Kuva 36. Haistilan kylätontin pihapiiriä. Kuvattu kaakkoon. SK.

Kuva 37. Haistilan kylätontin lounaisosassa on rantaan johtava uoma tai maaramppi. Kuvattu lounaaseen. SK.

Kartta 21. Haistilan kylätontin (33) sijainti Kokemäen joen koillisreunalla. Ympärillä kohteet 6 ja 48-50. MK 1:6000.

34. Krannila

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6801765 E 248097 z 30–35 m
Koordinaattiselite:	GPS maastomittaus, kellarikuopan sijainti

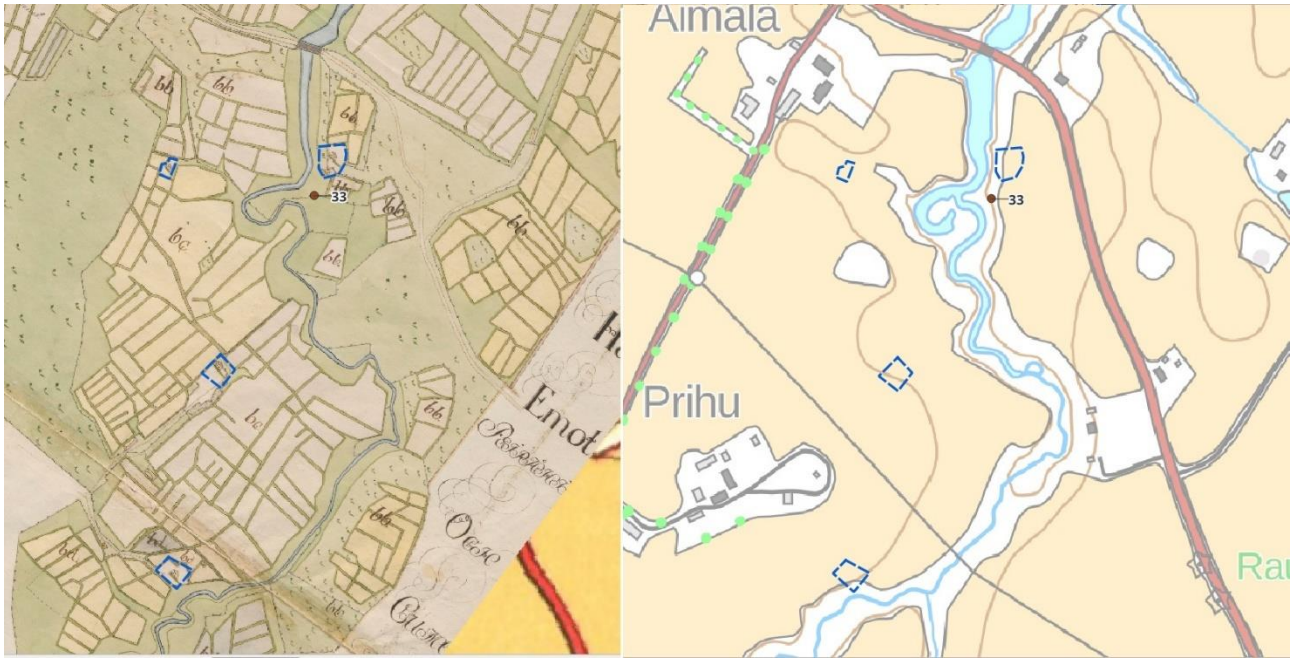
Inventointihavainnot 2023:

Grannilan kylä on mainittu ensimmäisen kerran vuoden 1540 maakirjassa, jolloin se on kuulunut Kivirannan neljännekseen. Kylässä on ollut neljä taloa, mutta niistä kaksi autioitui 1600-luvun alussa. Salmisen (2007:302) mukaan Krannilan tonttimaa on sijainnut Koomanojan länsipuolella lähellä Prihun taloa. Vuosien 1544–46 ja 1552 maakirjoissa Krannilan kolme taloa luettiin osaksi Peipohjan kylää. Krannilan kylän sijainnista ei ole yksiselitteistä vanhaa karttaa. Äimälän isojakokartassa vuodelta 1770 (A41:63/1–2 Äimälä) Koomanojan molemmiin puolin on yksittäisiä taloja, muttei selkeää kylää. Isojakokartan selitettä ei löytynyt, mistä olisi voinut selvittää talojen nimiä. Salmisen (2007:303) mukaan siltavoudin talo ja sen pellot sijaitsivat Koomanojan itärannalla sen ylittävästä sillasta kaakkoon vuonna 1783. Pitäjänkartassa talot sijaitsivat hieman eri paikassa ja rekognosointikartassa (1776–1805) taas Koomanojan länsireunalla.

Äimälän isojakokartalla näkyvät talojen paikat ovat nykyisin autioina ja paikalla on tasaista peltoa. Koomanojan itälaidalla havaittiin kellarikuoppa joen metsittyneessä penkereessä, joka voi viitata vanhempaan asutukseen. Pellon pinnassa oli tiilimurua. Muita maastohavaintoja tai rakenteita Krannilan kylästä tai taloista ei tehty. Peltokerroksen alla voi olla säilyneitä merkkejä historiallisesta asutuksesta, mutta kohteen tarkempi määrittäminen tai tarkka sijainti vaatisi kohdennettuja tutkimuksia.

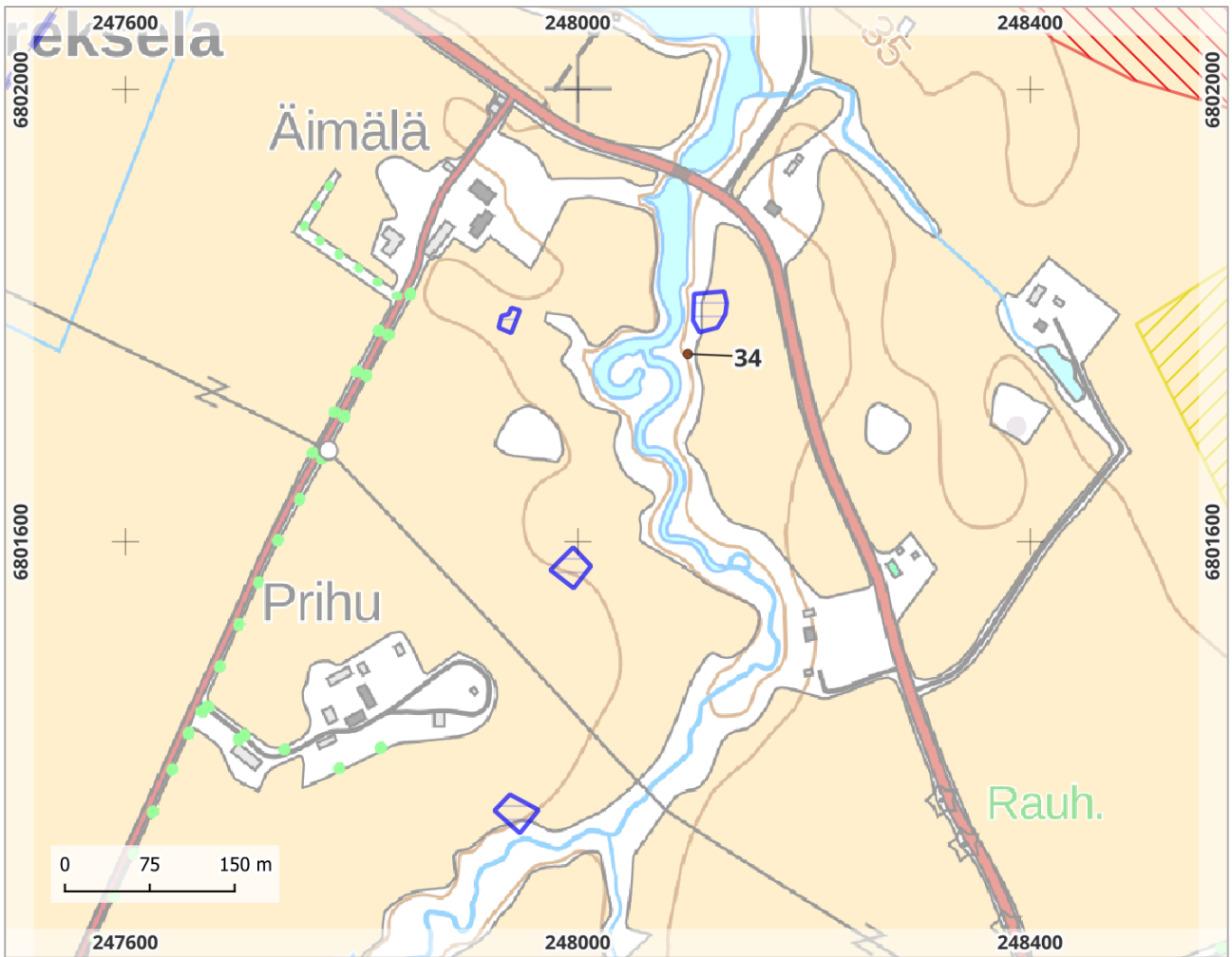
Kuva 38. Ote rekognosointikartasta, jossa Grannila piirretty Koomanojan länsipuolelle.

Kuva 39. Vasemmalla ote Äimälän (A41:63/1–2) isojakokartasta ja oikealla ote nykykartasta samasta kohdasta. Autiot tonttimaat rajattu sinisellä, pisteellä merkitty kellarikuopan sijainti.

Kuva 40. Koomanojan itäreunaa. Kuvattu pohjoiseen. SK.

Kartta 22. Krannilan kylä tai talot ovat sijainneet Koomanojan varrella. Pisteellä (34) merkitty kellarikuopan sijainti. Sinisellä rajattu Äimälän isojakokartassa näkyneet talojen paikat. MK 1: 6000.

35. Kokemäen kartano

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, kartanot
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6801480 E 249138 z 30–32 m
Koordinaattiselite:	Kartanon alueen keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Kokemäen kartanon perustamisajankohta ei ole tarkasti tiedossa. Suvannon (s.1406) mukaan varhaisin lähdetieto on vuodelta 1409, jolloin kartanon peltosarkoja on luovutettu kuninkaalle. Myös vanhimman kartanon sijainti on epäselvä. On ehdotettu, että vanhin kartano olisi sijainnut Isoluodon saarella, nykyisen kartanon kaakkoispuolella. Kartanon omistajan mukaan saarelle vievän kivetyn tien pohja on näkynyt matalan veden aikaan. Kokemäen kartanon alueen vanhin kartta on maakirjakartta vuodelta 1690. Kartan mukaan vanha päärakennus vaikuttaisi sijainneen enemmän nykyisten rakennusten pohjoispuolella, nykyisellä puistoalueella. Myös Juhani Rinne on maininnut vuonna 1906 kirjoittamassaan lehtiartikkelissa, että ”kartanon vanhan päärakennuksen ja jokirannan välisessä puistossa näkee näet rakennuksen jäännöksiä vieläkin tiilen soraa ym”¹¹.

Kartanon alue tarkastettiin 20.4. Pihapiirissä sijaitsee muutama uudehko/ uudistettu asuinrakennus sekä ulkorakennuksia. Rakennusten ja joen välissä on muutamia vanhempien rakennusten kivijalkoja sekä kellarikuoppa. Alue on pääosin hoidettua pihaa ja pohjois- ja itäosa on hoidettua puistoa. Puistoalueella on kaksi noin metrin kokoista myllynkiveä koristeena. Puiston koilliskulmaan, rannan tuntumaan on aseteltu riviin lohkottuja kiviä, jotka vaikuttivat rakennuksen perustuskiviltä.

Kuva 41. Kokemäen kartanon maakirjakartta 1690. Yläreunassa näkyy Meinikkalan yksinäistalo.

¹¹ TURISTFÖRENINGENS I FINLAND ÅRSBOK, 1906, Muutamista nähtävyyksistä Kokemäellä.

Kuva 42. Kartanon alueen eteläosan pihapiiriä. kuvattu koilliseen. SK.

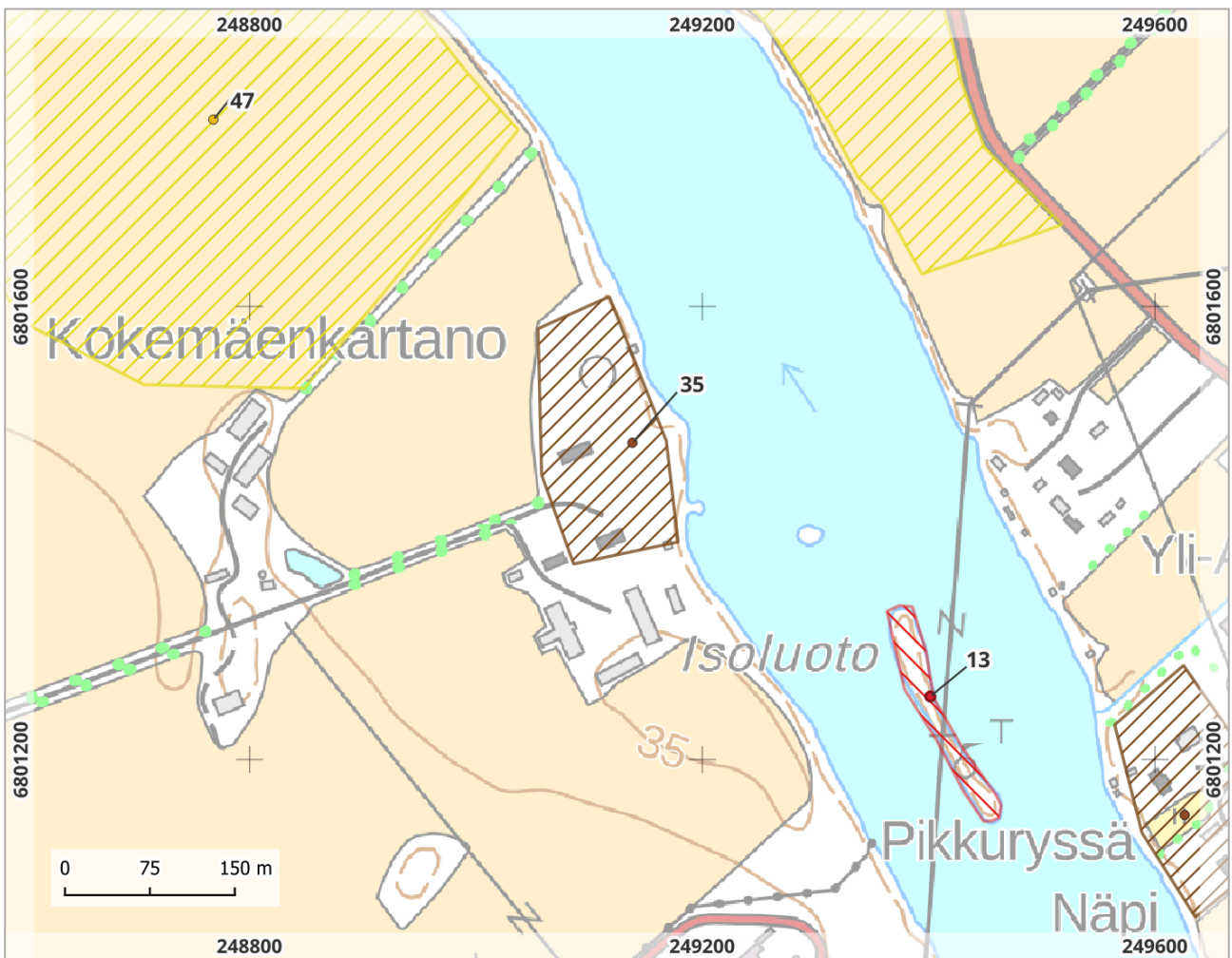
Kuva 43. Kokemäen kartanon puistoaluetta. Kuvattu pohjoiseen. SK.

Kuva 44. Kalle tarkastelee Kokemäen kartanon puistossa havaittua myllynkiveä. Taustalla erottuu Isoluoto. Kuvattu kaakkoon. SK.

Kuva 45. Kokemäen kartanon puutarhan koilliskulmauksessa on aseteltu mahdollisesti vanhan rakennuksen kivijalan kiviä reunustamaan jokivarren pusikkoa. Kuvattu luoteeseen. SK.

Kartta 23. Kokemäen kartanon (35) alueelle tehtiin aluerajaus, joka kattaa puistoalueen. MK 1:6000.

36. Villiö

Muinaisjäännöstunnus: 1000019039
 Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
 Muinaisjäännöstyypit: Asuinpaikat, kyläpaikat
 Ajoitus: Historiallinen
 Koordinaatit: N 6801151 E 249626 z n. 30 m
 Koordinaattiselite: Kylätontin arvioitu keskipiste
 Aiemmat tutkimukset: Jouko Pukkila inventointi 2011

Aiemmat tiedot:

Pukkila: Kokemäenjoen koillisrannalla Isoluotoa vastapäätä on sijainnut Villiön historiallinen kylätontti, joka nykyään on asuintalojen, puutarhan ja pellon kohdalla olevaa tasaista maastoa. Alueella tehtiin silmämääräinen tarkastus, koska se on täysin asutuksen alla. Pikkuryssä –nimisestä talosta pohjoiseen ja luoteeseen sijaitseva entinen pelto oli nyt puutarhamaana. Sille oli kaivettu jokin aika sitten vesijohto, jonka umpeenluotu kaivanto oli ainoa, josta voitiin maan pintaa tarkastella. Kaivannon savisessa maassa näkyi tiilen paloja, mutta esinelöytöjä ei tehty.

Inventointihavainnot 2023:

Villiön kylän isäntien nimiä on mainittu historiallisissa lähteissä jo vuonna 1362. Villilabooa (Villiö) on mainittu myös pitäjänkäräjillä vuonna 1446. Seuraavan kerran kylä esiintyy Villieby- nimisenä vuoden 1540 maakirjassa ja esiintyy seuraavina vuosina myös nimillä Villilä by, Villby, Villiaby jne. Kylä on muodostanut yhteisen jakokunnan Vuolteen ja Haistilan kanssa. (Suvanto, s. 1406, 1445). Salmisen (2007:340) mukaan kylässä on ollut 11 taloa vuonna 1540, joten kylä on ollut Ylistaron kylän jälkeen Kokemäen toiseksi suurin.

Villiön kylä oli muinaisjäännösrekisterissä pistemäisenä kiinteänä muinaisjäännöksenä. Vanhojen karttojen perusteella kylän keskipiste kuitenkin sijaitsee noin 158 metriä tunnetusta pisteestä kaakkoon. Kylän alue on nykyisin asuttua ja pihapiirit hoidettuja, joten kohteen luokitusta ehdotetaan muutettavaksi luokkaan ”muu kulttuuriperintökohde”. Kylän alueelta on yksittäinen rautakautinen irtolöytö (ks. kohde 55. Villiö Näpi).

Kuva 46. Villiön kylä Kaurulan isojakokartassa (A41:19/5–30) v. 1786–1795. Sen kaakkoispuolella sijaitsi Vuolteen ratsutila.

Kuva 47. Villiön kylätontin eteläosan rakennuksia. Kuvattu länteen. SK.

Kartta 24. Villiön kylätontti (36) sijaitsee Kokemäenjoen itärannalla. MK 1: 6000.

37. Vuoltee

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde
 Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat, rälssitilat
 Ajoitus: Historiallinen
 Koordinaatit: N 6800937 E 250113 z 35 m
 Koordinaattiselite: Vanhan tonttimaan arvioitu keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Vuolteen kylä tai tila on perustettu todennäköisesti 1400-luvun aikana, sillä se on mainittu pitäjänkäräjillä jo vuonna 1446. Taloista muodostettiin rälssisäteri Vuolteen suvun tuomareiden toimesta 1500-luvun alussa. Se on mainittu Volttis-nimisenä rälssitilana kymmenysveroluettelossa v. 1557. (Salminen 2007:341 ja Suvanto s. 1401–2). 1700-luvun isojakokartoilla tila näkyy Wällis-nimisenä rusthollina.

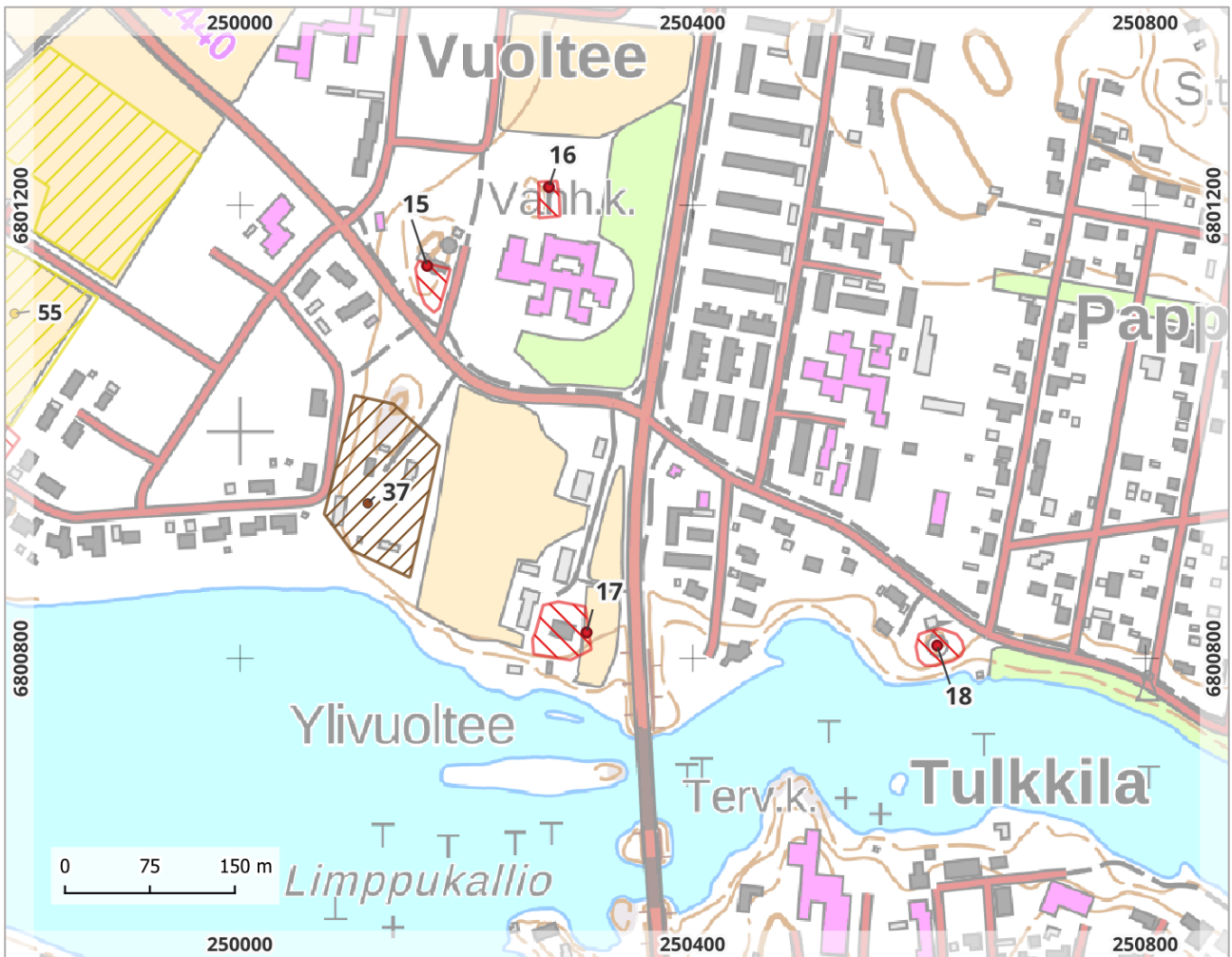
Tilan ohi ajettiin 27.4. Alueella sijaitsee asuttu talo, useita eri-ikäisiä piharakennuksia ja pihapiiri oli hoidettua. Alue on säästynyt laajamittaiselta rakentamiselta. Maaperässä voi olla säilyneitä kulttuurikerroksia vanhemmasta asutuksesta.

Kuva 48. Vasemmalla Wälliksen rustholli Kansallisarkiston isojakokartalla (A41:19/5–30 Kaurula, v. 1786–1795) ja oikealla Maanmittauslaitoksen kartalla vuodelta 1843. Vuolteen vanhempi tonttimaa on ympyröity mustalla ja toinen vaaleanpunainen alue sen kaakkoispuolella on Yli-Vuolteen tontti.

Kuva 49. Vuolteen tilan pihapiiriä ja rakennuksia. Kuvattu kaakkoon. SK.

Kartta 25. Kohteet 15–18 ja 37. MK 1:6000.

38. Pappila

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, pappilat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6800837 E 250967 z 35 m
Koordinaattiselite:	Nykyisen päärakennuksen sijainti

Inventointihavainnot 2023:

Kokemäen pappila sijaitsee Kokemäenjoen pohjoispuolella, Pyhän Marian kirkonpaikan luoteispuolella, Kakkulaistentien länsipuolella. Pappilan tarkkaa perustamisajankohtaa ei tiedetä. Salminen (2007: 313, 345, 347) mainitsee pariin otteeseen, että pappila olisi perustettu jo varhaiskeskiajalla tai voisi olla jopa perua rautakautisesta suurtilasta. Vanhin kartta alueesta on Maanmittauslaitoksen isojakokartta vuodelta 1773, jossa pappila sijaitsee suurin piirtein nykyisten pappilan rakennusten kohdalla.

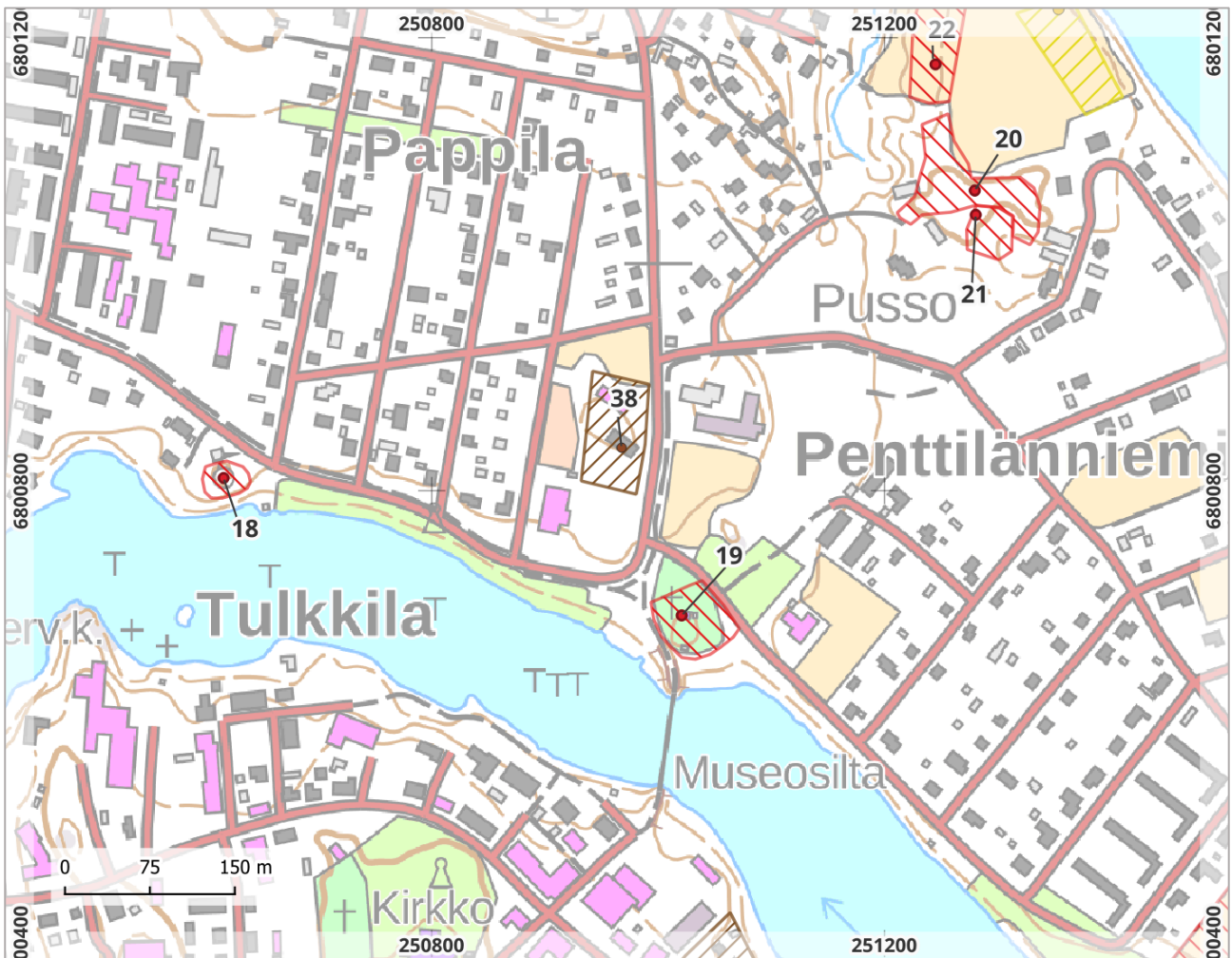
Pappilan alueella käytiin 27.4. Paikalla sijaitsee 1920-luvulla rakennettu pappilan pää- ja piharakennus ja pihapiiri on hoidettua. Alue on säästynyt laajalta modernilta rakentamiselta ja maaperässä voi olla säilynyt kulttuurikerroksia vanhemmasta asutuksesta.

Kuva 50. Pappila ja vanha kirkonpaikka Maanmittauslaitoksen kartalla v. 1773 ja oikealla Kansallisarkiston isojakokartassa A41:19/5-30 Kaurula (1786-1795).

Kuva 51. Pappilan päärakennus (keltainen) sekä piharakennus ovat loivan mäen päällä. Kuvattu lounaaseen. SK.

Kartta 26. Kohteet 18–21 ja 38. MK 1:6000.

39. Tulkkila

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat, kyläpaikat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6800385 E 251046 z 35–40 m
Koordinaattiselite:	Kylätontin säilyneen osan arvioitu keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Tulkkilan kylä on sijainnut Kokemäenjoen etelärannalla, Pyhän Marian kirkkoa vastapäätä ja uuden kirkon itäpuolella. Salmisen (2007:344) mukaan Tulcki- niminen isäntä Kokemäeltä on mainittu historiallisissa asiakirjoissa jo vuonna 1420. Tulkkilan kylä on mainittu maakirjassa 1540, jolloin siellä oli kaksi taloa. Tulkkila luettiin isossajaossa Ylistaron suurjakokuntaan, mutta sen maita oli myös läntisen naapurin, Halstila-Forsbyn suurjakokunnan alueella (Suvanto s. 1397).

Tulkkilan kylätontin alue on jäänyt taajama-asutuksen puristuksiin. Alueella on vanhoja, pieniä ja autioita puisia rakennuksia ja pihamaa on umpeenkasvanut. Maastossa on havaittavissa epäselvä, mahdollisesti kivijalan romahtanut kiveys. Selkeitä historiallisia rakenteita alueella ei havaittu. Kylätontin alue on kuitenkin säästynyt modernilta rakentamiselta toistaiseksi, joten alueen maaperässä voi olla säilyneitä kulttuurikerroksia vanhemmasta asutuksesta.

Kuva 52. Vas. Tulkkilan kylän maita (C ja B) Tulkkilan isojakokartassa (A41:55/1) ja oikealla kylä Ylistaron isojakokartalla (A41:62/1–20).

Kuva 53. Kylätontin alueella on muutamia puisia rakennuksia ja umpeenkasvanutta pihapiiriä. Koilliseen. SK.

Kuva 54. Alueella havaittiin kivijalalta vaikuttava kiveys, mutta se on osittain romahtanut. Länteen. SK.

Kartta 27. Tulkilan kylätontin (39) sijainti keskustan tuntumassa. MK 1:5000.

40. Sonnilanjoen silta

Muinaisjäännöstunnus:	Uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppe:	Kulkuväylät, sillat
Ajoitus:	Historiallinen
Koordinaatit:	N 6800176 E 251636 z 30–33 m
Koordinaattiselite:	Sillan keskipiste

Inventointihavainnot 2023:

Tulkkilan ja Ylistaron kylien välissä, vanhalla tielinjauksella on kaksiholvinen vuonna 1855 rakennettu kivinen silta. Sillan pituus on noin 25 metriä. Tielinjaus on nähtävissä jo 1700-luvun Ylistaron isojakokartalla (A41:62/1–20), johon on piirretty puinen silta. Salmisen (2007:349) mukaan Sonnilanjoen ylittävää siltaa kutsuttiin Isosillaksi. Nykyisin silta on kevyen liikenteen käytössä.

Kuva 55. Sillan eteläpuoli. Koilliseen. KL.

Kartta 28. Silta (40) sijaitsee Sonnilanjoen suulla, Kokemäen joen etelärannalla. Sen itäpuolella on Ylistaron (eli Teljän) kylätontti (28). MK 1:5000.

41. Paistila

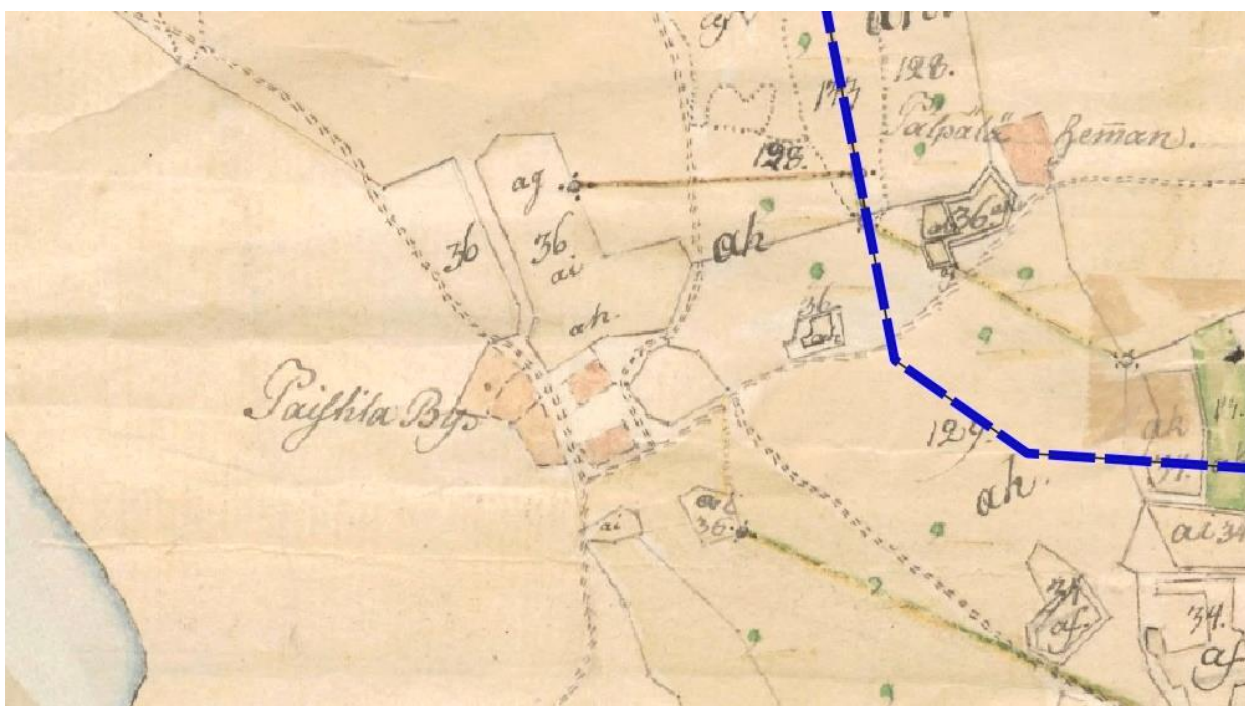
Muinaisjäännöstunnus: 1000019041
 Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde (oli kiinteä muinaisjäännös)
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat
 Ajoitus: Historiallinen
 Koordinaatit: N 6801204 E 252170 z 42–50 m
 Koordinaattiselite: Kylätontin arvioitu keskipiste

Aiemmat tiedot:

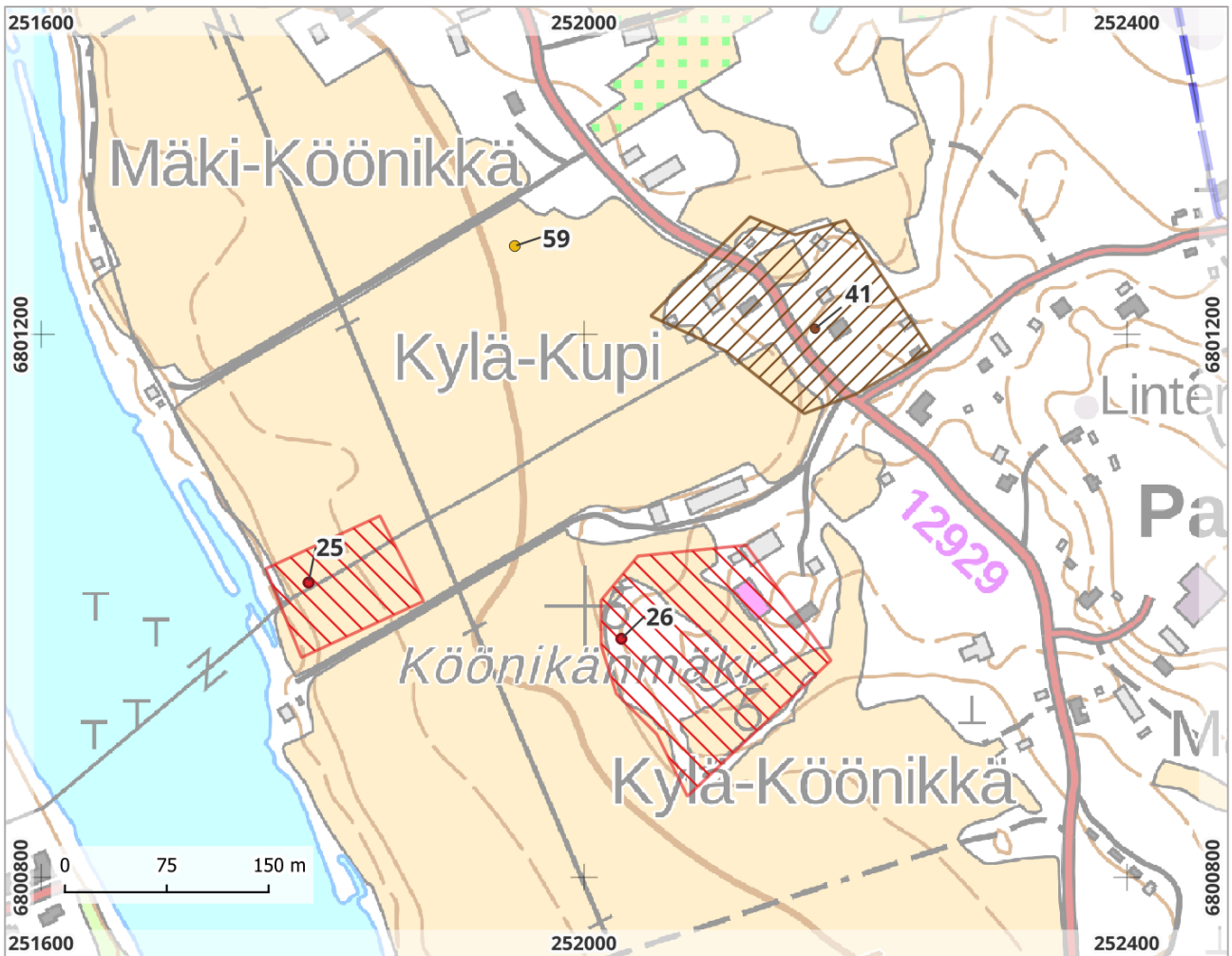
Kyppi: Vuoden 2011 inventoinnissa kohteen ohi ainoastaan ajettiin, mutta silloinkin voitiin todeta, että alue oli rakentamaton ja metsätöissä hakkuujätteeseen peittynyt. Rakenteiden säilymiselle ovat edellytykset olemassa.

Inventointihavainnot 2023:

Isojakokartan mukaan Paistilan kylätontti on sijainnut muinaisjäännösrekisteriin merkitystä pisteestä noin 100 metriä pohjoiseen, Päläläntien risteyksen alueella. Kylä on mainittu vuoden 1540 maakirjassa, jolloin siellä on ollut viisi taloa (Salminen 2007:353). Myös 1700-luvun isojakokartassa kylässä on viisi tonttia. Alue on yhä asuttua ja paikalla on omakotitaloja hoidettuine pihapiireineen. Paikkakunnalla kuullun perimätiedon mukaan Paistilan varhaisin ”päärivi” olisi sijainnut Kokemäenjoen rannassa, Köönikänmäen pellon (ks. kohde 25. Köönikänmäen pelto) metallinilmaisnlöytöjen läheisyydessä.

Kuva 56. Paistilan kylä Ylistaron isojakokartalla (A41:62/1–20) v. 1783. Inventointialueen raja sinisellä katkoviivalla.

Kartta 29. Paistilän kylä (41) on sijainnut isonjaon aikaan Koonikänmäen kalmiston pohjoispuolella. MK 1: 5000.

42. Vallila/Pispa

Muinaisjäännöstunnus: 1000032454
 Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat
 Ajoitus: Historiallinen
 Koordinaatit: N 6802062 E 253396 z n. 45 m
 Koordinaattiselite: Kylätontin säilyneen osan arvioitu sijainti
 Aiemmat tutkimukset: Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu/Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz inventointi 2018

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Tilan omistajan Markku Ryömän mukaan ensimmäinen talon paikka, myöhempi Kylävalli on sijainnut nykyisen talon pohjoispuolella alueen läheisyydessä, jossa on tehty kaivauksia Pisan kivikautisella asuinpaikalla vuosina 1960–61. Eteläpuolella kulkee Kokemäenjoen rantaan johtava ajotie. Kantatalon paikka sijaitsee osin myös voimajohtolinjauksen alla. Alueelle on vedetty vesijohtoputkea vuonna 2002. Tuolloin tehtiin myös arkeologinen valvonta (Taina Pietikäinen, 2002 Museovirasto). Vallilassa on ollut Vallin ja Pisan kantatalot. Molemmat on perustettu viimeistään 1500-luvulla (Tuula Hockman ja Tapio Salminen, Kokemäen ja Harjavallan talonhaltijat vuoteen 1900. torpat 1891–1900 sekä papisto ennen vuotta 1870, s.73). Nykyisen Pisan päärakennuksen vanhimmat osat ovat 1700-luvulta.

Inventointihavainnot 2023:

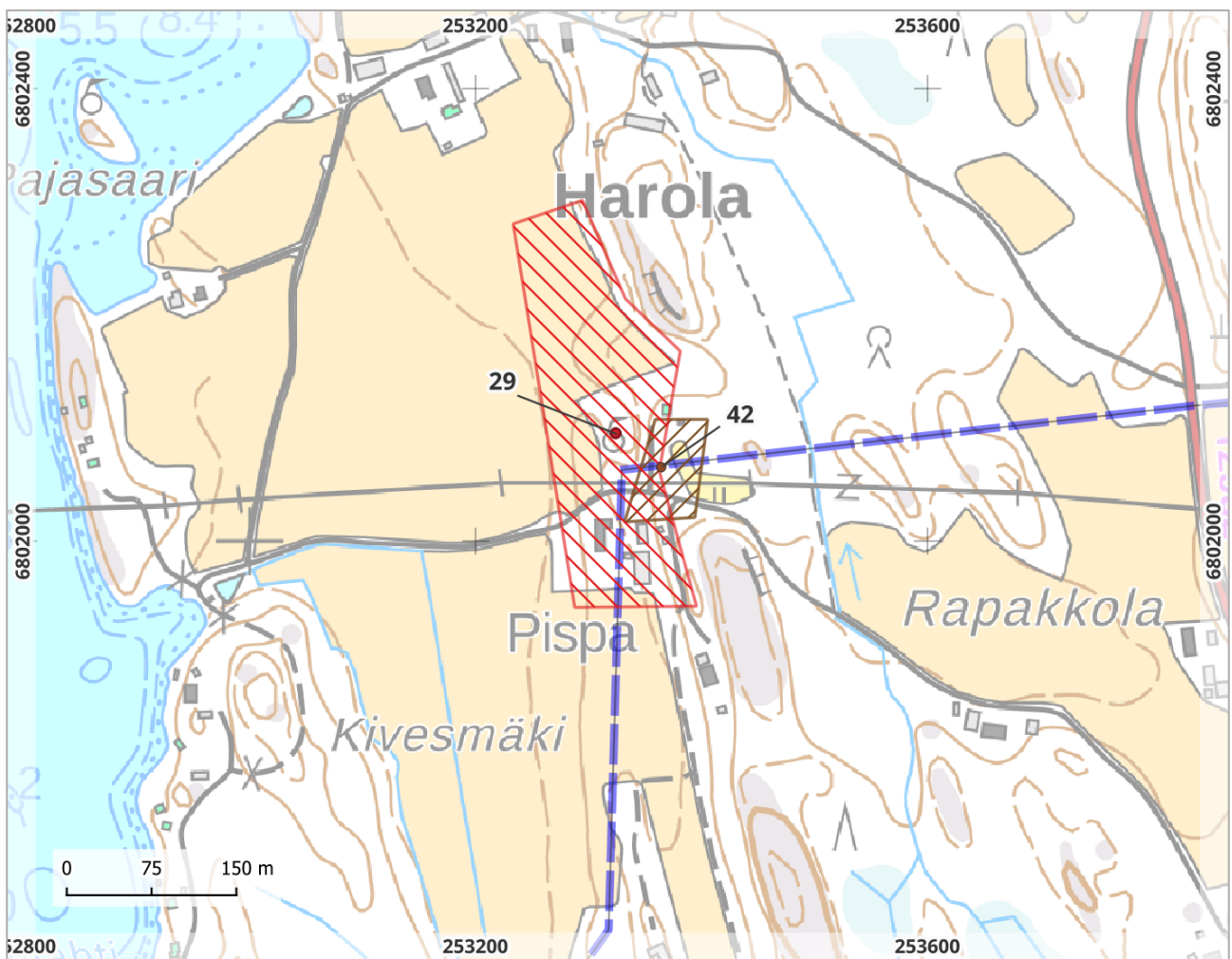
Kylätontin alueella käytiin 28.4. Alue on hoidettua pihapiiriä ja pihateiden vieressä on heinittynyttä puutarhaa ja joutomaata. Kylätontin alue on kivikautisen asuinpaikan, Pisan (271010016) kiinteän muinaisjäännösrajan sisällä. Kylätontin länsi- ja luoteispuolelta on otettu hiekkaa 1900-luvulla, jolloin myös kivikautinen asuinpaikka havaittiin. Voi olla, että osa kylätontin alueesta on tuhoutunut maankäytössä, mutta siitä voi vielä olla viitteitä maaperässä, hiekanottoalueen etelä- ja kaakkoispuolella. Isojakokartan mukaan Vallilan talo olisi sijainnut nykyisen Pisan asuinrakennuksen pohjoispuolella. Kylätontin olemassa ollutta muinaisjäännöspistettä siirrettiin hieman itään, lähemmäksi aluetta, jossa kylätontin rippeitä voi olla vielä säilynyt ja kohteelle tehtiin aluerajaus.

Kuva 57. Vallilan talo Hintikkalan (A41:10/1–11) isojakokartalla v. 1793.

Kuva 58. Pisan talon pihatietä ja pihapiiriä. Länteen. SK.

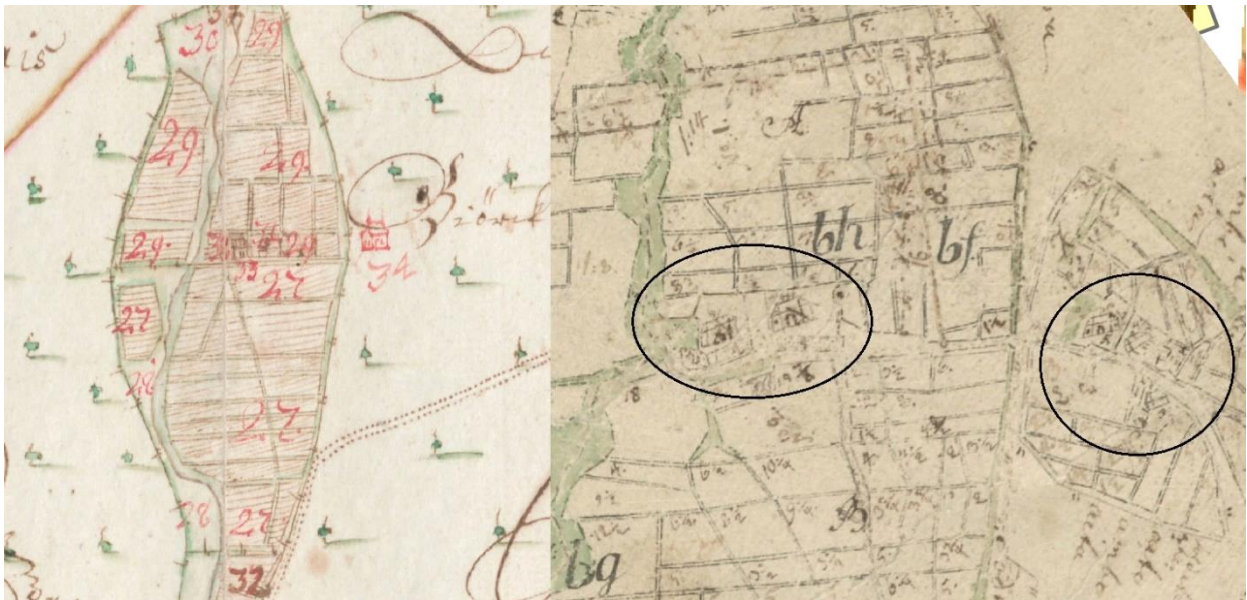
Kartta 30. Kohteet 29 ja 42. MK 1:6000.

43. Peipohja

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde
 Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde
 Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat
 Ajoitus: Historiallinen
 Koordinaatit: N 6800625 E 247885 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Länsipuolen tonttimaan keskimääräinen sijainti

Inventointihavainnot 2023:

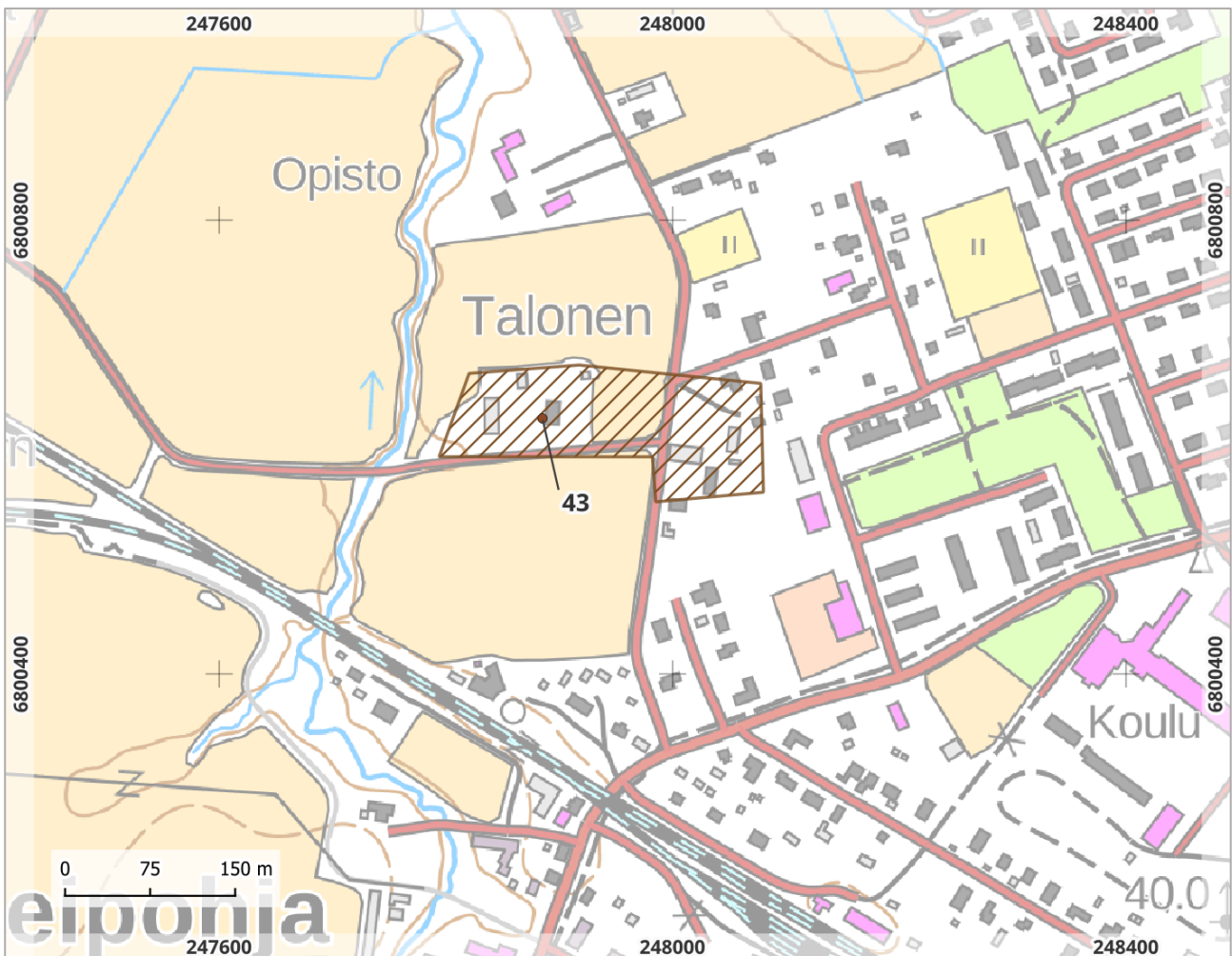
Peipohjan kylä on sijainnut Kokemäen rautatieaseman pohjoispuolella ja Koomanojan itäpuolella, Talosen alueella. Kylä on ollut kaksiosainen ja talot ovat sijainneet nykyisen Opistontien molemmin puolin. *Peipoian* kylä on mainittu maakirjassa vuonna 1540. Kylä kuului Meinikkalan jakokuntaan ja Kivirannan neljännekseen (Suvanto s. 1419). Salmisen (2007:306) mukaan kylässä oli kaksi tilaa 1500-luvulla. Kylä näkyy Kokemäen kartanon maakirjakartassa (1690) ja epäselvästi myös Maanmittauslaitoksen 1700-luvun isojakokartalla, johon on merkitty viisi taloa. Alue on yhä asuttua ja paikalla sijaitsee vanhahkoja maatilojen pää- ja ulkorakennuksia. Alue on säästynyt laajemmalta modernilta maankäytöltä.

Kuva 59. Peipohjan kylä Kokemäen kartanon maakirjakartassa (vas.) ja Maanmittauslaitoksen isojakokartalla. Talojen sijainnit ympyröity mustalla.

Kuva 60. Kylätontin itäpuolella on asuttu maatila, jonka pihapiiri on hoidettua. Kaakkoon. SK.

Kartta 31. Peipohjan kylätontin sijainti junaradan pohjoispuolella. MK 1:6000.

Löytöpaikat

47. Kokemäen kartanon pelto

Muinaisjäännöstunnus:	1000046063
Muinaisjäännösstatus:	Löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen, historiallinen, keskiaikainen
Koordinaatit:	N 6801765 E 248768 z n. 30–32 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat löydöt:	Mm. aurto (raha), dirhemi, klippinkejä, tasavarsisoljen katkelma (ei vielä KM-numeroa)

Aiemmat tiedot:

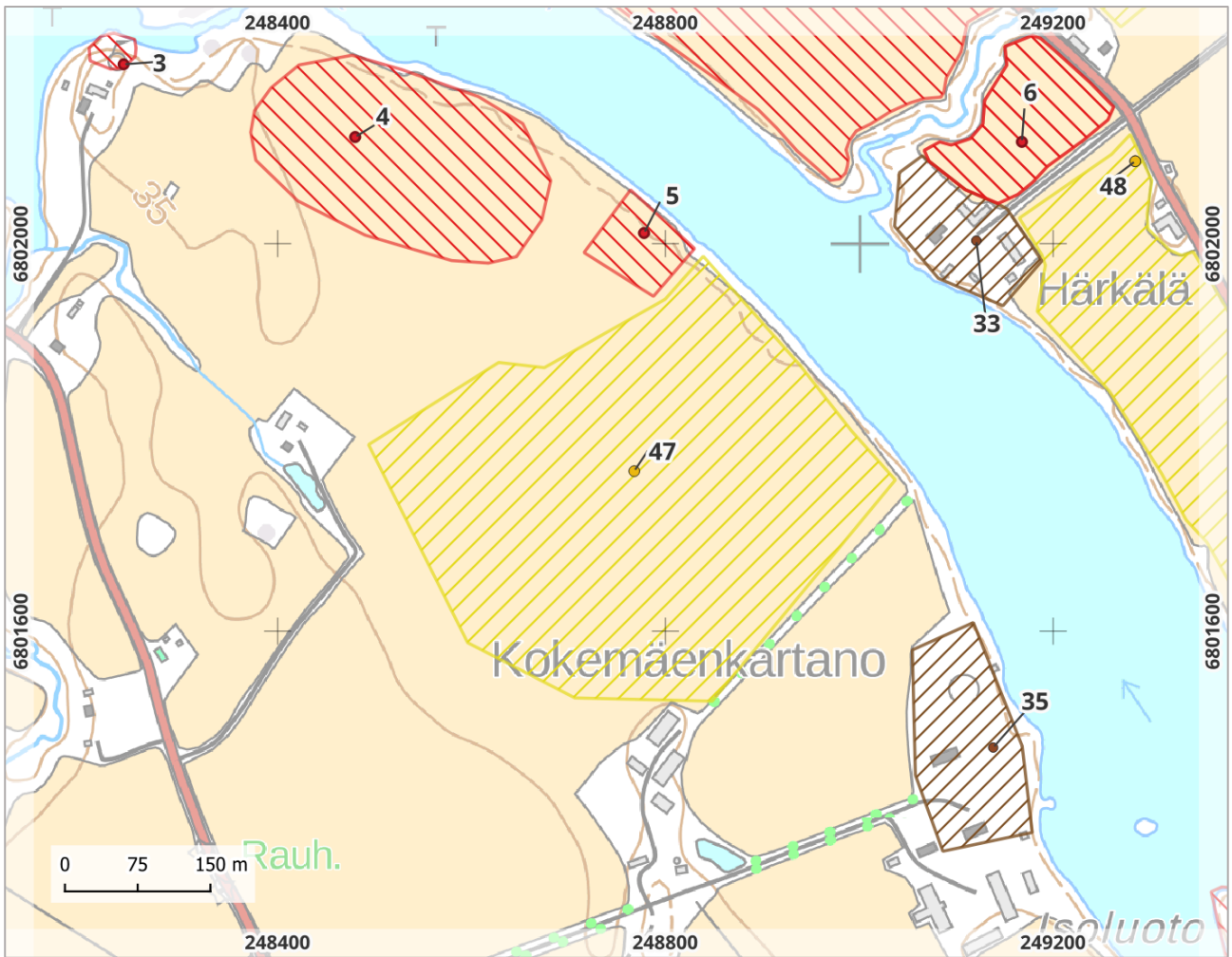
Pellosta on vuonna 2022 löytynyt metallinetsinnässä myöhäisrautakautisia sekä keskiaikaiseen ja uuden ajan asutukseen viittaavia löytöjä. Tätä ennen pellolla on vuosien ajan tapahtunut muinaismuistolaista piittaamatonta metallinetsintää. Tarkempia tietoja viranomaiskäyttöön: ILM22755, ILM22760, ILM22770, ILM22814, ILM23744, ILM25436. Löytöjä ei ollut vielä luetteloitu raportin teon aikana (06/2023).

Inventointihavainnot 2023:

Laaja, tasainen peltoalue Kokemäen kartanon luoteispuolella. Pello oli oraalla, eikä kattava pintapöiminta ollut tässä inventoinnissa mahdollista. Mahdollisten rautakautisten tai keskiaikaisten kulttuurikerrosten tai rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännösstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi peltoalueen tarkkuusinventointia tai koekaivauksia.

Kuva 61. Kokemäen kartanon luoteispuoleinen peltoalue. Taustalla Leikkimäen kalmisto. Luoteeseen. KL.

Kartta 32. Kokemäen kartanon luoteispuolinen pelto rajattiin löytöalueeksi. MK 1:7000.

48. Villiö Härkälä

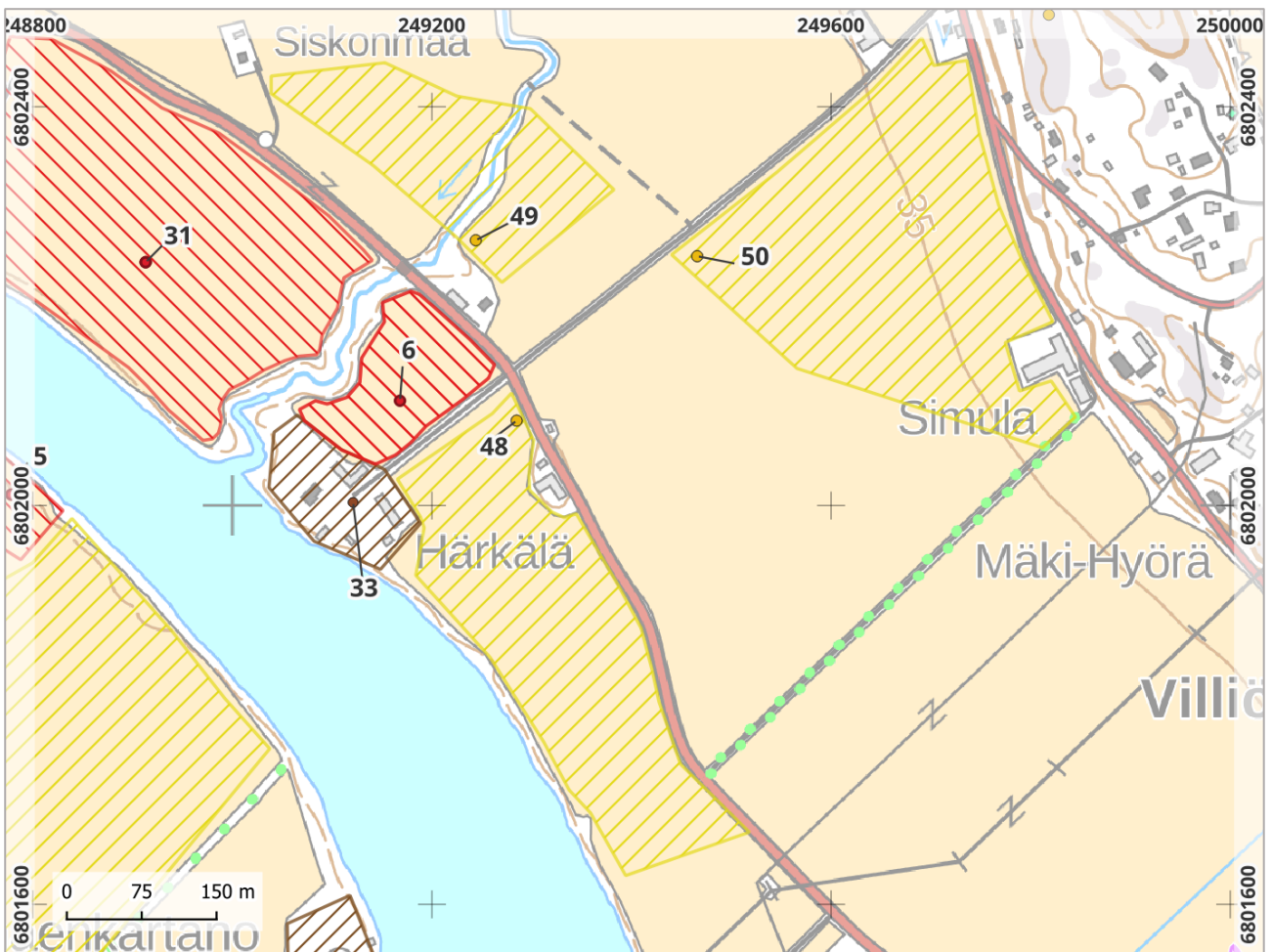
Muinaisjäännöstunnus: 1000045165
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen, historiallinen
 Koordinaatit: N 6802085 E 249285 z n. 30–32 m
 Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
 Aiemmat löydöt: Mm. sarjahelmi, tasavarsisolki, koruneula (ei vielä luetteloitu 06/2023)

Aiemmat tiedot:

Pellosta löytynyt metallinetsinnässä merovingiajan tasavarsisolki ja viikinkiaikaisen koruneulan kanta. Tarkempia tietoja viranomaiskäyttöön: Ilppari ILM21847, 21848. Myös historiallisia löytöjä, kuten kupariseoksen uskollisuussormus (ILM22758).

Inventointihavainnot 2023:

Haistilan kylätontin kaakkoispuolinen peltoalue oli tarkastushetkellä osittain korkealla sängellä sekä osittain heinällä, eikä pintapointinta ollut mahdollista. Peltoalue rajattiin löytöalueeksi. Mahdollisten rautakautisten kulttuurikerrosten tai rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännösstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi peltoalueen tarkkuusinventointia tai koekaivauksia.

Kartta 33. Kohteet 6, 31, 33 ja löytöpaikat 48–51. MK 1:7000

49. Villiö Härkälä 2

Muinaisjäännöstunnus: 1000046117
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppe: Löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6802266 E 249244 z 33 m
 Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
 Aiemmat löydöt: Mm. tasavarsisolki (ei vielä KM-numeroa 06/2023)

Aiemmat tiedot:

Pellosta löytynyt vuonna 2022 metallinetsinnässä viikinkiajan tasavarsisolki. ILM22044.

Inventointihavainnot 2023:

Härkälän kylätontin pohjoispuolelta ja Kuurolantien koillispuoliselta peltoalueelta on tehty useita irtolöytöjä. Peltoalue tarkastettiin 28.4. Pellolla orasti heinä, eikä havainnointimahdollisuudet olleet aivan parhaat mahdolliset. Pellon pinta oli melko kuiva ja tasaisen harmaa. Peltoaluetta kuitenkin pintapöimittiin ja pinnalla näkyi vihreän lasin ja tiilen kappaleita, mutta mitään rautakauteen viittaavaa ei havaittu. Kohteelle tehtiin aluerajaus löytöjen mukaan Leppialhonojan molemmin puolin. Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 33).

Kuva 62. Härkälä 2 löytöpaikan avointa peltoaluetta pintapöimittiin. Kuvattu lounaaseen. SK.

50. Simula

Muinaisjäännöstunnus: 1000046118
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppe: Löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen, historiallinen
 Koordinaatit: N 6802250 E 249466 z 35 m
 Koordinaattiselite: Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
 Aiemmat löydöt: Dirhemi yms. (ei vielä luetteloitu 06/2023)

Aiemmat tiedot:

Metallinetsinnässä on vuonna 2022 löytynyt pellosta myöhäisrautakautinen hihnanjakajan hela, dirhemin katkelma ja sekalaisia historiallisia löytöjä. Ilppari ILM22720, ILM22845, ILM23357.

Inventointihavainnot 2023:

Simulan peltoalueet olivat inventointihetkellä heinällä, eikä pintapoiminta ollut mahdollista. Löytöjen perusteella alueelle tehtiin rajaus. Ks. sijainti Kartta 33.

Kuva 63. Simulan pelloilla kasvoi heinää. Kaakkoon. SK.

51. Orjapaadenkallio 2

Muinaisjäännöstunnus:	1000022900
Muinaisjäännösstatus:	Löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen
Koordinaatit:	N 6802492 E 249818 z 50 m (alin)
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Löydöt:	KM 39645:1 (diar. 2013)

Aiemmat tiedot:

Viikinkiaikainen rautakirveen löytöpaikka sijaitsee Orjapaadenkallion alueella, Orjapaadenkallionimisesta rökkiöstä noin 100 m lounaaseen. Kirves löytyi metallinpaljastimella kallioiden väliseltä tasanteelta, jyrkänteen alta noin 20 cm syvyydestä. 2013

Inventointihavainnot 2023:

Orjapaadenkallion löytöpaikka tarkastettiin 28.4. Löytöpaikan sijaintipiste on merkitty Orjapaadenkalliolle johtavan tien mutkan kohdalle, mutta tällä kohdalla etäisyys rökkiöstä on vain noin 60 metriä. Todellinen löytöpaikka on 100 metriä rökkiöstä lounaaseen, tien lounaispuolella. Maatossa ei havaittu mitään muinaisäännökseen viittaavaa. Ks. sijainti Kartta 13.

Kuva 64. Löytöpaikka on merkitty Orjapaadenkalliolle vievän tien mutkaan, mutta todellisuudessa löytöpaikka on tien alapuolella, kallioisessa maastossa. Kaakkoon. SK.

52. Kirkkokalinen

Muinaisjäännöstunnus:	1000044691
Muinaisjäännösstatus:	Löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppe:	Löytöpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen, historiallinen
Koordinaatit:	N 6802850 E 250268 z 40–43 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat löydöt:	KM 43920:1 (diar. 2022)

Aiemmat tiedot:

Metallinetsinnässä syksyllä 2019 pellosta löytyi pieni kupariseosesine, mahdollisesti hela.

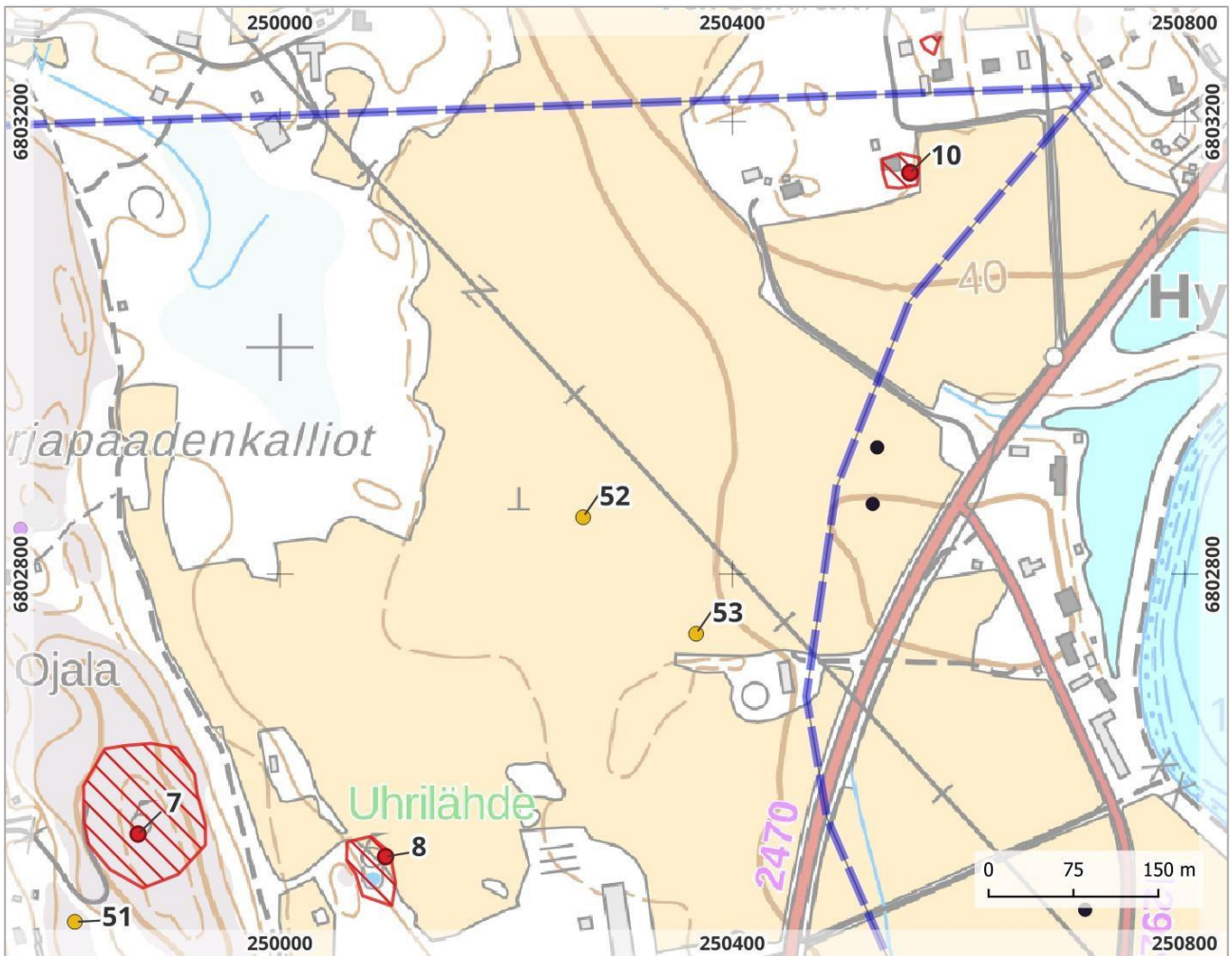
Inventointihavainnot 2023:

Peltoaluetta pintapoimittiin 28.4. Pelto oli avoinna ja äestetty, joten havaintomahdollisuudet olivat pinnan kuivuudesta huolimatta melko hyvät. Pellolla ei kuitenkaan havaittu mitään löytöjä, eikä muutakaan kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Noin 255 m löytöpaikasta itään on sijainnut Kalomäki 1- niminen mahdollinen rautakautinen kalmisto, joka on ilmeisesti tuhoutunut kokonaan maankäytössä 1900-luvulla ja kohde on poistettu muinaisjäännösrekisteristä.

Kuva 65. Kirkkokalisen peltoalue. Kuvassa oikealla näkyy suuri kivi, jonka etualalta löytö on tehty. Kuvattu länsiluoteeseen. SK.

Kartta 34. Kohteet 7–8, 10 ja irtolöytöpaikat 52–53. Mustalla pisteellä poistetut muinaisjäännökset. MK 1: 6000.

53. Maatalouskoulun pelto

Muinaisjäännöstunnus:	1000038126
Muinaisjäännösstatus:	Löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppe:	Löytöpaikat
Ajoitus:	Rautakautinen, viikinkiaika
Koordinaatit:	N 6802747 E 250368 z 40–43 m
Koordinaattiselite:	Kulttuuriympäristö palveluikkuna, kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste
Aiemmat löydöt:	KM 39430:1 (diar. 2013)

Aiemmat tiedot:

Vuonna 2013 pellolta löytyi metallinetsinnässä karhunhammasriipus 5 cm syvyydestä.

Inventointihavainnot 2023:

Löytöpaikka tarkastettiin 28.4. Pello oli kynnetty edellisenä syksynä, mutta pinta oli kuiva ja melko tasaisen harmaa. Pinnassa erottui modernihkoa roskaa ja tiilenkappaleita, ei mitään rautakauteen viittaavaa.

Noin 210 m löytöpaikasta kaakkoon on sijainnut Kalomäki 1- niminen mahdollinen rautakautinen kalmisto, joka on ilmeisesti kokonaan tuhoutunut maankäytössä 1900-luvulla ja kohde on poistettu muinaisjäännösrekisteristä. Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 34).

Kuva 66. Karhunhammasriipuksen löytöpaikka Maatalouskoulun pellolla. Itään. SK.

55. Villiö Näpi

Muinaisjäännöstunnus: 1000010321
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6801104 E 249800 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Pellon löytöalueen keskipiste
 Aiemmat löydöt: SatM 1276 kirves
 Aiemmat tutkimukset: Nina Strandberg inventointi 1998

Aiemmat tiedot:

Rautakirves on löydetty Villiön kylän Näpin talon pellosta.

Inventointihavainnot 2023:

Villiön Näpin pellot sijaitsevat Villinsuvannon kiinteän muinaisjäännöksen välittömässä läheisyydessä. Löytöpiste oli aikaisemmin Villiön kylätontin alueella. Piste siirrettiin peltoalueen keskelle, mistä on tehty muitakin löytöjä. Muuritutkimuksen raporttien mukaan on todennäköistä, että Villiönsuvannon koekaivauksissa havaitut ilmiöt jatkuvat myös koilliseen kohti pellon keskiosaa. Peltoalueelta on tehty lukuisia rautakautisia irtolöytöjä ja tutkimattomat osat peltoalueista rajattiin löytöalueiksi (ks. kohde 14. Villiönsuvanto).

57. Pusson pelto

Muinaisjäännöstunnus: 1000023280
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6801225 E 251354 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Tasavarsisoljen (KM 39800) löytöpaikka
 Löydöt: KM 39240:1–3 (diar. 2012)
 KM 39429 (diar. 2013)
 KM 39800 (diar. 2014)

Aiemmat tiedot:

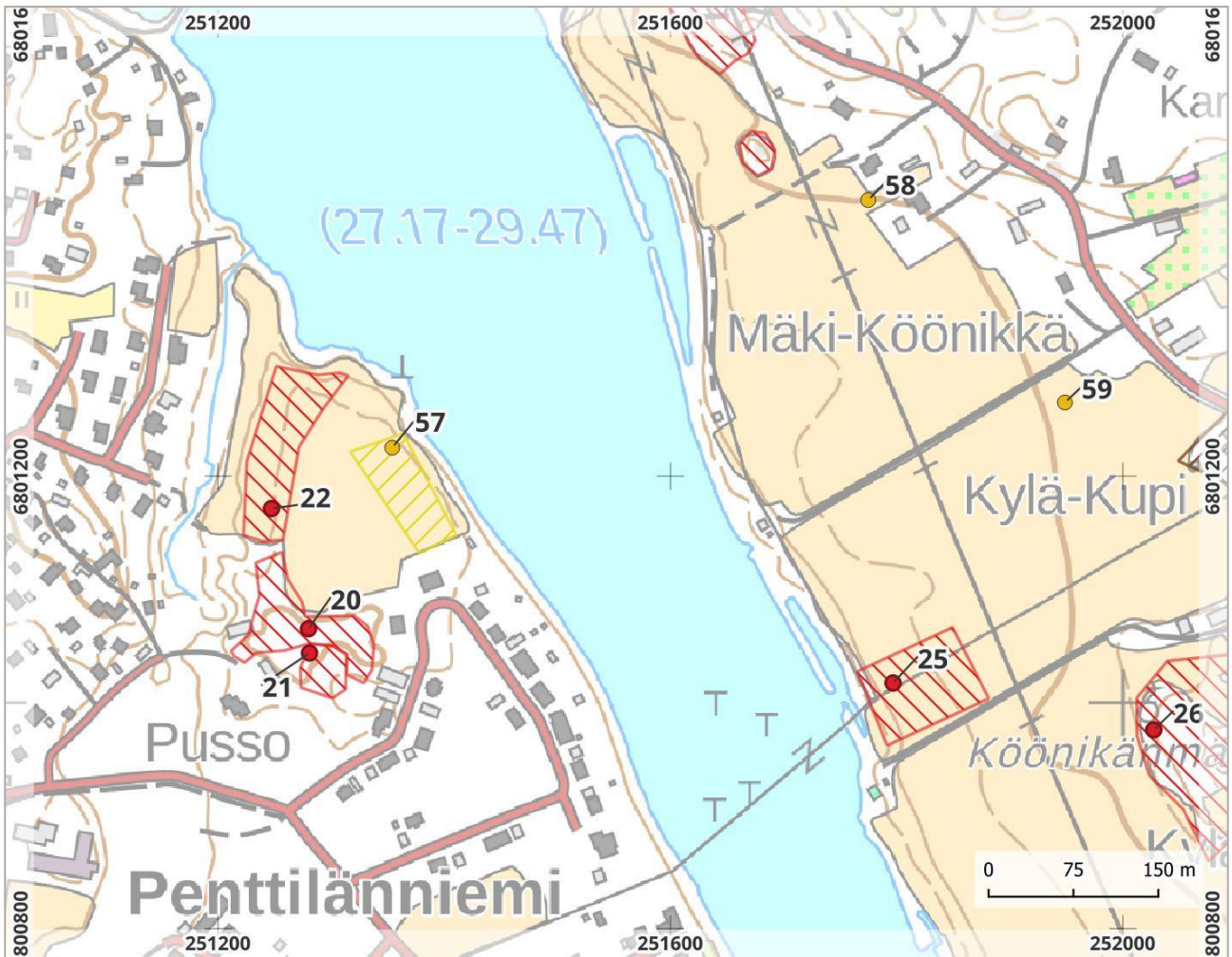
Kyppi: Myllymäen (Pusso) kalmiston (271010026) pohjoispuolella olevalta pellolta on löytynyt metallinilmaisimella useita rautakaudelle ajoittuvia esineitä. Löytöpaikka sijaitsee Kokemäenjoen länsirannalla Penttilänniemessä, Pusson kalmistosta noin 170 m koilliseen.

Inventointihavainnot 2023:

Pusson peltoalue tarkastettiin 20.4. Peltto sängellä, mutta pinta paikoin hyvin näkyvissä. Peltoalueen laakeaa yläosaa ja ylärinteitä pintapoimittiin. Pellon länsilaidalta havaittiin useita kvartsi-iskoksia (ks. kohde 22. Pusso). Pellon itäosasta, rautakautisten löytöjen alueelta ei tehty havaintoja. Mahdollisten rautakautisten kulttuurikerrosten tai rakenteiden havaitseminen ja kohteen tyyppin, muinaisjäännösstatuksen ja aluerajauksen tarkempi määrittäminen vaatisi peltoalueen tarkkuusinventointia tai koekaivauksia.

Kuva 67. Rautakautiset esinelöydöt on tehty pellon itärinteen yläosasta. Joen toisella puolella on Perävainionmäen ja Köönikänmäen kalmistot. Kuvattu koilliseen. SK.

Kartta 35. Kohteet 20–22, 25–26, 57–59. MK 1:6000.

58. Mäki-Köönikkä

Muinaisjäännöstunnus: 1000024260
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyypit: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Kivikautinen, rautakautinen
 Koordinaatit: N 6801444 E 251775 z 40 m
 Koordinaattiselite: Kyppi; arvioitu verifikaatin kartasta
 Löydöt: KM 40157 kiviesineen katkelma (diar. 2014)
 KM 40553 tasavarsisolki (diar. 2014)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Heikki Laine on löytänyt kiviesineen katkelman KM 40157 kävellessään pellolla metallinetsimen kanssa vuonna 2014. Löytöpaikka sijaitsee Kokemäen kirkosta 1,4 km koilliseen, Kokemäenjoen itärannan pellolla, aivan pellon koillisreunalla talon pihapiirin vieressä. Paikalta on löytynyt syksyllä 2014 metallinetsinnän yhteydessä myös viikinkiajan lopulle ajoittuva tasavartinen solki (KM 40553). Lähistöltä ei tunneta muita kivikautisia löytöjä, mutta rautakautisia on runsaasti. Tarkastamaton löytöpaikka.

Inventointihavainnot 2023:

Löytöpaikan peltoalue oli inventointihetkellä heinällä, eikä pintapoiminta ollut mahdollista. Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 35).

59. Kylä-Kupi

Muinaisjäännöstunnus: 1000027316
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6801265 E 251949 z 40 m
 Koordinaattiselite: Tasavarsisoljen arvioitu löytöpaikka
 Löydöt: KM 40554:1 (diar. 2015)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Löytöpaikka sijaitsee Kokemäenjoen itärannalla, Kolsintien länsipuolella olevalla peltoalueella. Paikalta on löytynyt syksyllä 2014 metallinetsinnän yhteydessä merovingiaikainen tasavartinen solki (KM 40554). Soljen löytösyvyys peltomullassa oli noin 10 cm. Löytöpaikalta noin 250 metriä etelään sijaitsee rautakautinen muinaisjäännösryhmä Köönikänmäki (27101013).

Inventointihavainnot 2023:

Kylä-Kupin löytöpaikka tarkastettiin 21.4.2023. Löytöalue on tasaista peltoaluetta, eikä pellon pinnassa havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa pintapoiminnan yhteydessä. Ks. sijainti Kartta 35.

Kuva 68. Kylä-Kupin löytöpaikka nuolen osoittamassa kohdassa. Kuvattu pohjoiseen. SK.

60. Leikkimäen pelto

Muinaisjäännöstunnus: 1000023282
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6800459 E 252142 z 30–35 m
 Koordinaattiselite: Kyppi, tunnettu muinaisjäännöspiste (löytö KM 39478)
 Aiemmat löydöt: KM 39239 (diar. 2012) ristineulan katkelma ja pronssinen vyönhela
 KM 39478 (diar. 2013) putkilukon avain, pronssihelmi
 KM 39427 (diar. 2013) karhunhammasriipus ja läheltä vyönhela

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Leikkimäen (271010014) rautakautinen muinaisjäännösaluetta ympäröiviltä pelloilta on löytynyt metallinilmaisimella useita rautakautisia pronssiesineitä.

Inventointihavainnot 2023:

Irtolöytöpaikka sijaitsee Leikkimäen kalmiston kiinteän muinaisjäännösrajausten sisällä. Kohdetta on käsitelty tarkemmin Leikkimäen kalmiston yhteydessä (ks. 27. Leikkimäki).
 Ks. sijainti Leikkimäen kalmiston yhteydestä (Kartta 18).

61. Yli-Parma

Muinaisjäännöstunnus: 1000010314
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppe: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6800440 E 252025 z 30–35 m
 Koordinaattiselite: Kyppi, tunnettu muinaisjäännöspiste
 Aiemmat tutkimukset: Jouko Pukkila inventointi 2011

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Pronssinen linturiipus on löydetty vuonna 1951 Ylistaron kylän Yli-Parman tilalta, Kokemäen joesta noin 100 m ja Köönikönmäestä 600 m etelään, savipellosta. Paikka on avointa laakeaa peltoa Leikkimäen kalmiston ja Kokemäenjoen välissä. Vuoden 2011 inventoinnin yhteydessä paikalta ei todettu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Inventointihavainnot 2023:

Irtolöytöpaikka sijaitsee Leikkimäen kalmiston aluerajauksen sisällä. Kohdetta on käsitelty tarkemmin Leikkimäen kalmiston yhteydessä (ks. kohde 27. Leikkimäki).

Ks. sijainti Leikkimäen kalmiston yhteydestä (Kartta 18).

63. Krootila

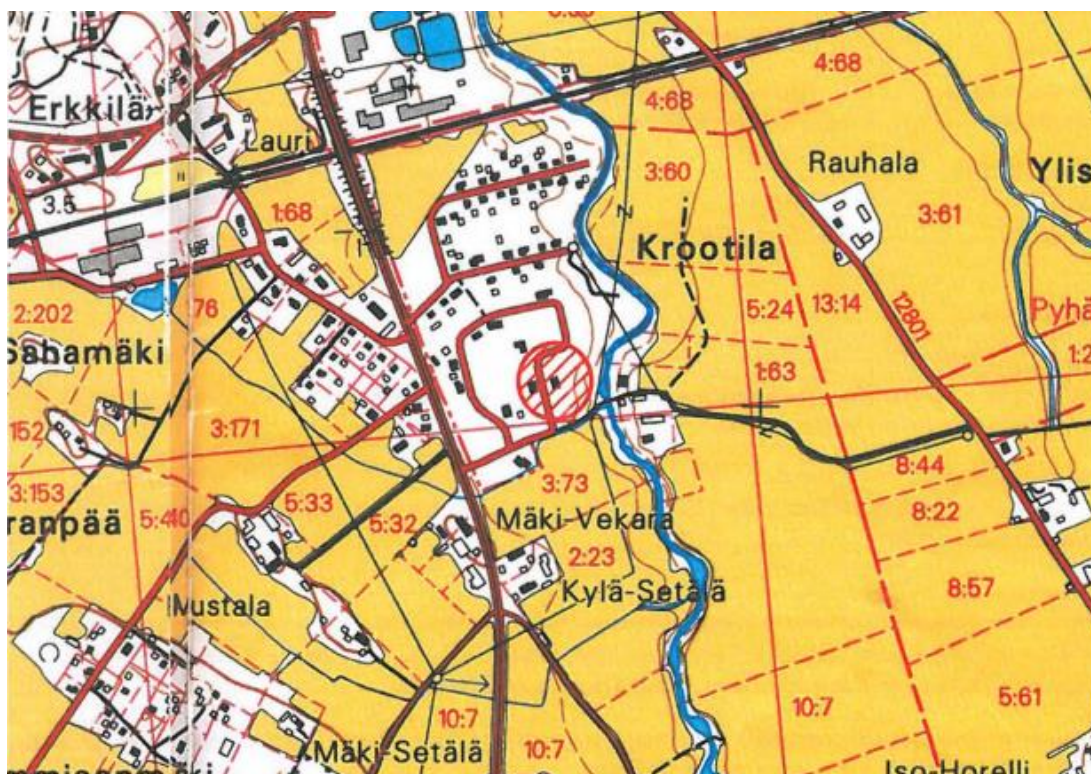
Muinaisjäännöstunnus: 1000019044
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6799203 E 251658 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Pukkilan 2011 esittämä keskeinen sijainti

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Nuoremman rautakauden pronssinen hevosenkenkäsolkki. Löytöpaikka on entistä peltoa Sonnilanjoen länsirannalla vanhaa kylätonttia vastapäätä. Nykyisin paikalla on omakotitaloja. Inventoinnin 2011 yhteydessä käytiin kuvaamassa hevosenkenkäsolkki, joka ilmeisesti on löytynyt 1950-luvulla peltotöissä. Löytäjän lesken mukaan löytöpaikalla oli havaittu pienikokoinen hiilisen maan alue, josta ei soljen lisäksi löydetty mitään muuta. Samalta peltoauealta tunnetaan kolme muutakin yksittäisen rautakautisen esineen löytöpaikkaa.

Inventointihavainnot 2023:

Löytöpaikan sijainti korjattiin Pukkilan 2011 raportin mukaiseksi. Paikalla sijaitsee asuintaloja ja niiden pihapiirejä. Aluetta ei tarkastettu tässä inventoinnissa. Ks. sijainti seuraavan kohteen yhteydestä (Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.).

Kartta 36. Ote Pukkilan (2011:194) inventointiraportin kartasta, jossa arvioitu löytöpaikka on rajattu punaisella Sonnilan kylätontin länsipuolelle.

64. Ranta-Pere

Muinaisjäännöstunnus: 1000041832
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6799198 E 251769 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Tasavarsisoljen löytöpaikka

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Metallinsinnässä on Sonnilanjoen itäpuoliselta pellolta löytynyt elokuussa 2021 viikinkiaikaisen tasavarsisoljen katkelma ja hevoskenkäsoljen katkelma. Tarkempia tietoja viranomaiskäyttöön: Ilppari ILM20169.

Inventointihavainnot 2023:

Rautakautiset löydöt on tehty autoituneen kylätontin Martoila/ Sonnila alueelta ja läheisyydestä.

Kartta 37. Kohteet 30 ja 63-65. MK 1:5000.

65. Mäki-Vekara

Muinaisjäännöstunnus: 1000032964
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6799027 E 251712 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Löytäjän ilmoittama sijainti
 Aiemmat löydöt: KM 41606 (diar. 2018)

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Metallinetsinnässä löytynyt pellosta rautakautinen spiraalipäinen ketjünkannatin (KM 41606: 1) sekä modernia rautaromua ja 1700-luvun alusta 1 äyrin raha. Vuonna 2020 löytyi rautakautisen rannerenkaan katkelma (ei vielä luetteloitu 05/2023).

Inventointihavainnot 2023:

Löytöalue tarkastettiin 28.4. Alue sijaitsee Sonnilan historiallisen kylän länsipuolella, Sonnilanjoen länsipenkereellä. Alueella on puutarhaistutuksia ja maanpinta on kauttaaltaan peitteinen. Pellolla kasvoi yksittäinen puu, jonka juuressa havaittiin pienehkö röykkiö (3 x 4 x 0,8 m). Se vaikutti enemmän raivausröykkiöltä, koska ei ainakaan maan pinnalle vaikuttanut maansekaiselta. Kivien koko vaihteli 30–90 cm välillä.

Ks. sijainti edellisen kohteen yhteydestä (Kartta 37).

Kuva 69. Löytöpaikalla oli puutarhaviljelmiä. Lounaaseen. SK.

Kuva 70. Istutusten keskellä on pienehkö puu, jonka juuressa havaittiin kivistä kiviä. Länteen. SK.

66. Pyhäncorva

Muinaisjäännöstunnus: 1000043866
 Muinaisjäännösstatus: Löytöpaikka
 Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat, irtolöytöpaikat
 Ajoitus: Rautakautinen
 Koordinaatit: N 6800343 E 249550 z n. 35 m
 Koordinaattiselite: Löytäjän ilmoittama koordinaatti

Aiemmat tiedot:

Kyppi: Metallinetsinnässä on lokakuussa 2021 löytynyt pellostä 15 cm syvyydestä viikinkiaikaisen kaularenkaan katkelma. Ilppari ILM20857.

Inventointihavainnot 2023:

Pyhäncorvan peltoalue on tasaista peltoaluetta, eikä mitään muinaisjäännökseen viittaavaa havaittu.

Kartta 38 . Pyhäncorvan löytöpaikka (66), mahdollisen uhrilehdon (A) ja Pyhäncorvan rälssitilan (B) sijainnit. MK 1: 6000.

Muut havainnot

A. Pyhäkorvan uhrilehto

Paikkakunnan perimätiedossa on mainintoja Pyhäkorvan mailla olleesta uhrilehdosta. Salminen (2007:343) on maininnut, että Pyhäkorvalla on niin kutsuttu Käärmekuusi, jota muiden lähettyvillä sijainneiden kuusten kanssa pidettiin 1910-luvulla vanhoina uhrikuusina.

Myös Juhani Rinne on maininnut vuonna 1906 kirjoittamassaan lehtiartikkelissa, että paikalla sijainnut uhrilehto, johon liittyy paljon perimätietoa¹².

Nykyisin maastokarttaan on merkitty yksi suojeltu kuusi uimarannan viereen. Paikalla on yksi vanha, hieman latvastaan käppyräinen kuusi, joka on selvästi muita paikalla olevia puita vanhempi.

Sijainti N 6800406, E 250146. Ks. sijainti Kartta 38.

¹² TURISTFÖRENINGENS I FINLAND ÅRSBOK, 1906, Muutamista nähtävyyksistä Kokemäellä.

B. Pyhäncorva

Pyhäncorvan tila on sijainnut Kokemäenjoen etelärannalla, nykyisen Kauvatsantien länsipuolella sijaitsevalla pienellä niemellä. Salmisen (2007:342–43) mukaan Pyhäncorva on mainittu ensimmäisen kerran jo vuonna 1407, mutta on ollut jo 1300-luvulla tuomiokirkon omaisuutta. Asutuksen yleisluettelon mukaan tila on mainittu kymmenysveroluettelossa vuonna 1558 ja maakirjassa 1561. Pyhäncorva luettiin isossajaossa Ylistaron suurjakokuntaan, jolloin se on ollut rälssitila.

Pyhäncorvan pieni niemi on nykyisin täysin rakennettua, eikä viitteitä historiallisesta asutuksesta ollut havaittavissa. Tilan arvioitu sijainti vanhojen karttojen perusteella: N 6800498, E 250300. Ks. sijainti Kartta 38.

Kuva 71. Vas. Pyhäncorvan tila Tulkkilan isojakokartassa (A41:55/1) ja oik. Ylistaron isojakokartalla (A41:62/1–20)

Kuva 72. Pyhäncorvan niemessä sijaitsee nykyisin useita omakotitaloja ja päällystetty katualue. Kuvattu pohjoiseen. SK.

C. Krootila

Krootilan kylä on sijainnut Kokemäenjoen eteläpuolella, Sonnilanjoen länsirannalla. Salmisen (2007:344) mukaan Krootilan tila on mainittu historiallisissa lähteissä jo 1400-luvun alkupuolella. Kylä on mainittu vuoden 1558 kymmenysveroluettelossa sekä maakirjassa 1566. Se luettiin isossajaossa Ylistaron suurjakokuntaan ja se on kuulunut Ylistaron neljännekseen (Suvanto, s.1399). Kylä näkyy Ylistaron kylän isojakokartalla v. 1783 (A41:62/1–20 Ylistaro). Vuoden 1847 pitäjänkartalla kylä on vielä olemassa, mutta 1907 senaatin kartalla kylää ei enää ole. Vuoteen 1985 mennessä kylätontin alue otettu teollisuuskäyttöön. Kylätontin alue on nykyisin täysin rakennettua ja paikalla on teollisuusrakennuksia ja altaita. Kylätontin arvioitu keskipiste: N 6799888 E 251497. Ks. sijainti Kartta 28.

Kuva 73. Krootilan kylä Ylistaron (A41:62/1–20) isojakokartalla.

Kuva 74. Krootila kylän paikalle on tehty perunajauhotehdas. Etelään. SK.

Lähteet

Painetut:

- Salminen, Tapio. 2007. Joki ja sen väki. Kokemäen ja Harjavallan historia jääkaudesta 1860-luvulle.
- Seppo Suvanto, Vanhan Satakunnan henkilötiedosto

Tutkimusraportit:

- Helamaa, Maija, Haarala, Janne & Leppänen, Jere 2019. Kokemäki, Villiönsuvanto. Arkeologiset koetutkimukset Villiönsuvannon asemakaava-alueella 15.–16.10.2019. Muuritutkimus Oy.
- Itäpalo, Jaana & Schulz, Hans-Peter. Kokemäki, Huittinen, Sastamala 2018. Kolsi-Ääetsä saneerattavan voimajohtolinjan arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu.
- Pukkila, Jouko 2011. Kokemäki, keskustataajaman osayleiskaavaan liittyvä arkeologinen inventointi. Satakunnan museo.
- Sarasmo, Esko 1946. Kokemäen pitäjän kiinteät muinaisjäännökset. Muinaistieteellinen toimikunta.
- Strandberg, Nina 1998. Kokemäki perusinventointi. Museovirasto.
- Uotila et al. 2019. KOKEMÄKI, VILLIÖNSUVANTO Arkeologiset kaivaukset 21.10.–1.11.2019. Muuritutkimus Oy.
- Uotila et al. 2020. KOKEMÄKI – VILLIÖNSUVANTO Arkeologinen kaivaus 23.4–3.6 2020. Muuritutkimus Oy.

Digitaaliset lähteet:

- TURISTFÖRENINGENS I FINLAND ÅRSBOK, 1906, Muutamista nähtävyyksistä Kokemäellä: <https://digi.kansalliskirjasto.fi/aikakausi/binding/963875?term=uhrilehto&page=19>
- Kulttuuriympäristö palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>
- Paikkatietoikkuna (historialliset ilmakuvat): <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Kartat:

Kansallisarkisto:

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. A TURUN JA PORIN LÄÄNI. Kokemäki:

- A41:62/1–20 Ylistaro; [nimeke on kirjattu kokonaisuudessaan Tietosisältö-kenttään] (1783-1783). Tiedosto 2. Kansallisarkisto. Viitattu 30.3.2023.
- A41:61/1–5 Vuolle; Tiluskartta ja asiakirjat (1844–1846). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 30.3.2023.

- A41:15/4–6 Kakkulainen; Höytiön siirtotalo (utbyskatt), kartta ja asiakirja halkomisesta (1806-1812). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 31.3.2023.
- A41:55/1 Tulkkila; Tulkkilan ja Pyhäkorvan kylän tiluskartta ja selitys (1768–1793). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 31.3.2023.
- A41:63/1–2 Äimälä; Askolan, Krannilan, Karekselan, Paavolan, Ruikkalan ja Äimälän peltokartta (1770–1770). Tiedosto 4. Kansallisarkisto. Viitattu 31.3.2023.
- A41:19/5–30 Kaurula; [nimeke on kirjattu kokonaisuudessaan Tietosisältö-kenttään] (1786–1795). Tiedosto 6. Kansallisarkisto. Viitattu 3.4.2023.
- A41:1/1–27 Aakula; [nimeke on kirjattu kokonaisuudessaan Tietosisältö-kenttään] (1778–1778). Tiedosto 12. Kansallisarkisto. Viitattu 3.4.2023.
- A41:10/1–11 Hintikkala; [nimeke on kirjattu kokonaisuudessaan Tietosisältö-kenttään] (1793-1793). Tiedosto 5. Kansallisarkisto. Viitattu 4.4.2023.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) Ia.* Pitäjänkartasto:

- 1134 12+2112 03 Ia.* -/_ -_1 Kokemäki, Harjavalta (-). v. 1847
- 1134 09+06 Ia.* -/_ - Harjavalta, Kokemäki (-). v. 1847

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ib.* Senaatin kartasto. XVII-XVIII 16-17 [Kokemäki] (-). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 7.4.2023. (v. 1907)

Turun ja Porin lääninhallituksen kartat ja piirustukset (kokoelma). LH1 Turun ja Porin lääninhallituksen kartat ja piirustukset. LH1:56 Karta öfver Pyhäkorva fors i Kumo socken, öfre Satakunda nedredels härad samt . . . upprättad med afseende å en tillämnad qvarn anläggning (1859-1859). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 30.3.2023.

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA Maakirjakartat. MHA A 1b Porin läänin Ala-Satakunnan ja Maskun kihlakuntien maakirjakartat. MHA A 1b 24 Geometrisch Affrijtnin Öfwer Cumo Gård som för detta hafwer varit Konungz Gård och sedermera på sijstone effter Kongl:a M:ttz Allernådigeste behagh efter låtit Hans Gref:a Excell:tz General Gouverneur (-). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 6.4.2023.

Maanmittauslaitos:

Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmä:

- Separat förrättningskarta, storskiftes reglering, rn 1:0 - 6.0, Kuoppala by (SKAALATTU)
- Separat förrättningskarta, kartdel II, klyvning, Woltis säteri rusthålls
- Separat förrättningskarta, kartdel I, storskifte, Kackulais, Huiwo byars
- Separat förrättningskarta, storskifte, Williö by
- Separat förrättningskarta, kartadel I, storskiftesreglering, rn 1:0 - 4.0, Paistila by (SKAALATTU)
- Separat förrättningskarta, kartdel I 1, klyvning, Äimälä rusthåll (SKAALATTU)
- Separat förrättningskarta, kartdel I, klyvning, Sonnala by, Grottila by, Tulkkila by, Pyhäkorva by, Kuitila by
- Separat förrättningskarta, kartdel I, storskifte, Ylistaro by
- Separat förrättningskarta, storskifte, Peeipohia bys bohl åkrar

Vanhat painetut kartat- latauspalvelu:

Peipohja 1134 12, v. 1962

Kokemäki 1134 09, v. 1962

Jyväskylän yliopisto:

Recognisointikartta <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/21581>